



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2019

Ministerstvo zemědělství
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2019

Praha 2020

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2019“ vypracoval pod gescí Odboru potravinářského MZe Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Ministerstvo zemědělství
Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: JUDr. Ing. Josef Mezera, CSc. (CZ-NACE 10, CZ-NACE 10.3 a CZ-NACE 11.0 ve spolupráci s MPO: ekonomika a V a V)
Ing. Martin Plášil, Ph.D. (CZ-NACE 10.1, CZ-NACE 10.2, CZ-NACE 10.4, CZ-NACE 10.6 a CZ-NACE 10.8)
Ing. Zdeňka Náglová, Ph.D. (CZ-NACE 10.5, CZ-NACE 10.7, CZ-NACE 10.9)

Při zpracování publikace bylo též využito textů a tabulek MZe a autorů Zprávy o stavu zemědělství za rok 2019 týkajících se agrárních komodit.

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

ÚVOD	5
POUŽITÉ ZKRATKY	6
VYSVĚTLIVKY ZÁKLADNÍCH POLOŽEK (DAT) A INDIKÁTORŮ (do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2019 uvedeny v části METODIKA).....	7
METODIKA.....	9
CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	16
1. Charakteristika oddílu	16
2. Vývoj oddílu	17
3. Hlavní ekonomické ukazatele	18
4. Zahraniční obchod	20
5. Výzkum a Vývoj	21
6. Shrnutí a perspektivy oddílu	21
CZ-NACE 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	23
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	23
2. Hlavní ekonomické ukazatele	23
3. Cenový vývoj	25
4. Shrnutí a perspektivy oboru	26
CZ-NACE 10.2 Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů	27
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	27
2. Hlavní ekonomické ukazatele	27
3. Shrnutí a perspektivy oboru	29
CZ-NACE 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	30
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	30
2. Hlavní ekonomické ukazatele	31
3. Cenový vývoj	33
4. Shrnutí a perspektivy oboru	33
CZ-NACE 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	34
1. Charakteristika oboru	34
2. Hlavní ekonomické ukazatele	34
3. Cenový vývoj	37
4. Shrnutí a perspektivy oboru	37
CZ-NACE 10.5 Výroba mléčných výrobků	38
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	38
2. Hlavní ekonomické ukazatele	38
3. Cenový vývoj	41
4. Shrnutí a perspektivy oboru	41
CZ-NACE 10.6 Výroba mlýnských a škrabárenských výrobků	42
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	42
2. Hlavní ekonomické ukazatele	43
3. Cenový vývoj	45
4. Shrnutí a perspektivy oboru	45

CZ-NACE 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	46
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	46
2. Hlavní ekonomické ukazatele	46
3. Cenový vývoj	49
4. Shrnutí a perspektivy oboru	49
CZ-NACE 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků	50
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	50
2. Hlavní ekonomické ukazatele	50
3. Cenový vývoj	53
4. Shrnutí a perspektivy oboru	53
CZ-NACE 10.9 Výroba průmyslových krmiv	54
1. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	54
2. Hlavní ekonomické ukazatele	55
3. Cenový vývoj	58
4. Shrnutí a perspektivy oboru	58
CZ-NACE II VÝROBA NÁPOJŮ	59
1. Charakteristika oddílu	59
2. Vývoj oddílu	59
3. Hlavní ekonomické ukazatele	60
4. Zahraniční obchod	61
5. Výzkum a vývoj	62
6. Shrnutí a perspektivy oddílu	63

ÚVOD

Vážení čtenáři,

Zpráva označená jako „Panorama potravinářského průmyslu 2019“, kterou připravuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), v úseku Vědy a výzkumu pod gescí Odboru potravinářského, Ministerstva zemědělství je pokračováním obdobných zpráv vydávaných v předchozích letech.

Také tato zpráva, stejně jako předchozí, vychází z údajů Českého statistického úřadu. Po metodické stránce byla zpracována podle Ministerstva průmyslu a obchodu, a to v časovém úseku let 2010 - 2018 a dále rok 2019 je vlastním odhadem MPO, konzultovaným s MZe.

Posláním této publikace je odborné, ale i širší veřejnosti předložit, ucelený pohled na aktuální situaci a stav potravinářského průmyslu v ČR. Délka časových řad a výběr zejména ekonomických indikátorů k tomu dává potřebný základ. Vypracované doprovodné komentáře jsou stručné, s cílem nestranně a srozumitelně interpretovat dosažené výsledky a trendy. Každá kapitola končí shrnutím a další perspektivou hodnocených odvětví, resp. oborů.

I když zpráva celkově charakterizuje potravinářství v jeho současné členité struktuře, tak také připomíná i význam zemědělství, jehož produkce se zpracováním transformuje do finálních potravin, resp. nápojů. Současně potravinářské produkce je závislá na kooperaci i s dalšími zpracovatelskými odvětvími. K nim patří potravinářské strojírenství, výroba obalů pro potraviny, další výroby a vstupy průmyslového charakteru.

Do potravinářského sektoru je zahrnut oddíl Výroba potravinářských výrobků CZ-NACE 10 a Výroba nápojů CZ-NACE 11. U CZ-NACE 10 jsou dále samostatně sledovány a hodnoceny rozhodující obory (CZ-NACE 10.1 až 10.9).

K celkové charakteristice sledovaného sektoru patří i jeho makroekonomická pozice. Výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků v ČR se v roce 2019 podílela na HPH v b. c. 2,19 %, což je oproti roku 2018 méně o 0,05 p. b. Podíl uvedené výroby na HPH ve s. c. (r. 2010) činil v roce 2019 pak 2,29 %. Přitom podíl této výroby na celkové zaměstnanosti NH v letech 2018 a 2019 se nezměnil a činil 2,53 %.

I v roce 2019 byl státní správou, zájmovými svazy a podnikateli prosazována jak potravinová bezpečnost, tak kvalita potravin. Systém kvality potravin se opíral o národní značku KLASA. Označení Regionální potravina“, se v jednotlivých krajích (vyjma Prahy) zaměřilo především na propagaci jedinečné produkce od malých a středních podniků. K významným značkám se zařadilo i logo Český výrobek – garantováno PK ČR. Stále více jsou využívány k propagaci kvalitních potravin moderní marketingové metody. Dalším opatřením je změna receptur, tzv. reformulace. Jde o takovou změnu, která, je z hlediska výživy pro spotřebitele pozitivní.

Četné ohlasy, na již třetí desetiletí vydávané publikace o potravinářství v ČR, s nimiž se setkáváme, ukazují na význam a strategický charakter zmíněného odvětví. Potraviny v každé době jsou, a i nadále budou předmětem širokého zájmu spotřebitelů i médií.

POUŽITÉ ZKRATKY

b. c.	běžné ceny	MZe	Ministerstvo zemědělství
CPV	ceny průmyslových výrobců	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností místo dřívějších OKEČ	p. b.	procentní bod
CZ-CPA	Statistická klasifikace produkce	PK ČR	Potravinářská komora ČR
CZV	ceny zemědělských výrobců	PRV	Program rozvoje venkova
ČR	Česká republika	SC	spotřebitelské ceny
ČSÚ	Český statistický úřad	SVNN	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
ČŠS	Český škrobárenský svaz	SOT	Společná organizace trhu
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
EK	Evropská komise	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
ES	Evropské společenství	ÚPH	účetní přidaná hodnota
EU	Evropská unie	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
HOP	hrubý operační přebytek = účetní přidaná hodnota - osobní náklady	VV a S	vlastní výrobky a služby
ISO	International Standard Organisation - Mezinárodní organizace pro standardizaci	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZO	Zahraniční obchod
MSP	malé a střední podniky	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému CZ-NACE označen jako sekce C)

VYSVĚTLIVKY ZÁKLADNÍCH POLOŽEK (DAT) A INDIKÁTORŮ

(do 31. 12. 2015, od 1. 1. 2019 uvedeny v části METODIKA)

Položky Výkazu zisku a ztráty	
Tržby za prodej zboží	Tržby za prodej zboží nakoupeného za účelem dalšího prodeje.
Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží – obchodní marže
Obchodní marže	Tržby za prodané zboží – Náklady vynaložené na prodané zboží
Výkony	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb + změna stavu zásob vlastní činnosti +/- aktivace
Tržby za prodej vlastních V a S (VV a S)	Tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům.
Změna stavu zásob + aktivace	Výkony – tržby za prodej vlastních výrobků-tržby za prodej služeb
Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony – přidaná hodnota
Účetní přidaná hodnota (ÚPH) v b. c.	Rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
Osobní náklady v b. c.	Zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
Mzdy	Mzdy poskytované zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Zahrnuje základní mzdy, příplatky, doplatky ke mzdě, odměny, náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy. Patří sem i příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti, pokud tyto společníci (členové) jsou v pracovním (členském) poměru ke společnosti (družstvu), a jsou tudíž vedeni v evidenčním počtu zaměstnanců. Do mezd se zahrnují dotace a příspěvky obdržené za mzdy.
Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení	Osobní náklady – mzdy - OON
Ostatní osobní náklady (OON)	Odměny za práce podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odstupné, odměny členům orgánů společnosti a družstva hrazené z nákladů i ze zisku, odměny učňům.
hrubý operační přebytek v b. c.	Přidaná hodnota – osobní náklady
Jiné výnosy	Výnosy celkem – tržby za prodej zboží – výkony
Jiné náklady	Výnosy celkem - náklady vynaložené na prodané zboží – výkonová spotřeba - osobní náklady – odpisy - EBIT
EBIT	VH před zdaněním + nákladové úroky
Nákladové úroky	Představují platební povinnost z titulu úroků vůči bankám, dodavatelům, v případě půjček, finančních operací. Nepatří sem úroky, pokud se zahrnují přímo do pořizovací ceny hmotného a nehmotného investičního majetku.
Daň	Všechny uhrazené daně, které platí ze svých příjmů (výnosů) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem právnické osoby.
VH za účetní období	Hospodářský výsledek za běžnou činnost + Mimořádný výsledek hospodaření-převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
Doplňující a dopočtená data	
Výnosy celkem	Výnosy představují provozní, finanční a mimořádné výnosy jednotky.
Do provozních výnosů se zahrnují tržby za vlastní výkony a zboží, změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby, aktivace, jiné provozní výnosy, zúčtování rezerv a opravných položek do provozních výnosů.	Výnosy představují provozní, finanční a mimořádné výnosy jednotky. Do provozních výnosů se zahrnují tržby za vlastní výkony a zboží, změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby, aktivace, jiné provozní výnosy, zúčtování rezerv a opravných položek do provozních výnosů. Do finančních výnosů patří tržby z prodeje cenných papírů, výnosové úroky, kurzové zisky, výnosy z finančních investic, výnosy z krátkodobého finančního majetku, ostatní finanční výnosy a zúčtování rezerv a opravných položek finančních výnosů. Do mimořádných výnosů se zahrnují výnosy ze změny metody, zúčtování rezerv, ostatní mimořádné výnosy a zúčtování opravných položek k mimořádným výnosům.
Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Zahrnuje všechny stálé a dočasné zaměstnance, které jsou v pracovním nebo členském poměru (kde součástí členství je též pracovní vztah). Vypočítává se jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce.

Pracující majitelé	Počet pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti, pro něž je práce ve firmě hlavní ekonomickou činností. Uvedou se počty majitelů, kteří se pravidelně zúčastňují práce ve své firmě, a tato práce není jejich vedlejší činností. Jde o osoby samostatně výdělečně činné, o společníky ve veřejných obchodních společnostech, o komplementáře v komanditních společnostech. Patří sem i společníci ve společnostech s r.o. a komanditisté v komanditních společnostech, kteří pracují ve své společnosti, avšak nejsou k ní v pracovním poměru. Uvedou se i spolupracující členové domácnosti majitele (manžel, resp. manželka a děti po ukončení povinné školní docházky), kteří se podílejí na práci ve firmě, přitom však k ní nejsou v pracovním poměru.
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady	Výnosy celkem – VH před zdaněním
Obrat	Tržby za zboží + výkony
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky
vývoz	hodnota zboží odeslaného do zahraničí (do států EU a do třetích zemí)
dovoz	hodnota zboží přijatého ze zahraničí (ze států EU a ze třetích zemí)
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem
Ukazatelé	
EVA	Spread * vlastní kapitál
Spread	ROE - re
ROE	VH za účetní období/vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (Re)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Výnosy/Aktiva	Výnosy celkem/Aktiva
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/aktiva
L3	Oběžná aktiva/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L2	(dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek)/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
L1	Krátkodobý finanční majetek/(krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
HOP/Čistý obrat	Hrubý operační přebytek/čistý obrat
PH/Čistý obrat	Přidaná hodnota/Čistý obrat
ON/Čistý obrat	Osobní náklady/Čistý obrat
Přidaná hodnota na zaměstnance	Přidaná hodnota/průměrný evidenční počet zaměstnanců * 100
Průměrná mzda	Mzdy/průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*100

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici;

i. d. údaj není možno uveřejnit z důvodu ochrany individuálních dat.

METODIKA

Panorama potravinářského průmyslu za rok 2019, vychází jako v předchozích letech z metodiky MPO a ČSÚ a je ve stručné verzi níže uvedena.

Zdroj dat pro Panoramu

Podniky jsou v rámci Panoramy potravinářského průmyslu členěny dle převažující ekonomické činnosti podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Kódování CZ-NACE vychází ze standardní klasifikace ekonomických činností Evropské unie NACE:

- první úroveň, sekce, je označena alfabetickým kódem,
- druhá úroveň, oddíly, je označena dvojčíselným kódem,
- třetí úroveň, skupiny, je označena trojčíselným kódem,
- čtvrtá úroveň, třídy, je označena čtyřčíselným kódem.

Zdrojem dat pro charakteristiku potravinářského průmyslu, jeho oddílů a skupin podle CZ-NACE je roční statistický výkaz ČSÚ P5-01 (období 2008 až 2018). Data ve výkaze P5-01 jsou za všechny velikosti podniků, tj. i za živnostníky. Období 2019 je dopočteno pomocí indexů 2019/2018 jejichž zdrojem jsou čtvrtletní statistické výkazy P3-04, P6-04, Práce 2-04 a data z Finanční analýzy podnikové sféry za rok 2018. V roce 2015 došlo ke změně v účetnictví a tím také účetních výkazů s platností od roku 2016. Panorama reflektuje tuto změnu. Data za roky 2008 až 2015 byla převedena do účetní metodiky platné od roku 2016. Data ve výkaze P5-01 jsou ve formátu účetních výkazů platných do 31. 12. 2015. Nejprve byla data převedena do formátu platného k 31. 12. 2015 a pak následně do formátu platného od 1. 1. 2016. Definice ukazatelů jsou uvedeny v tabulkách I až 5.

Tabulka I

Rozvaha (platná do 31. 12. 2015)		Zdroj dat nebo výpočet
Aktiva celkem		Výkaz ČSÚ P5-01
B.	Dlouhodobý majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý majetek - dlouhodobý nehmotný majetek - dlouhodobý hmotný majetek
C.	Oběžná aktiva	Výkaz ČSÚ P5-01
C.I.	Zásoby	Výkaz ČSÚ P5-01
C.II.	Dlouhodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
C.III.	Krátkodobé pohledávky	Výkaz ČSÚ P5-01
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	Oběžná aktiva - zásoby - dlouhodobé pohledávky - krátkodobé pohledávky
A. + D.I.	Časové rozlišení + pohl.VK	Aktiva celkem - dlouhodobý majetek - oběžná aktiva
Pasíva celkem		Aktiva celkem
A.	Vlastní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
B.	Cizí zdroje	Výkaz ČSÚ P5-01
B.I.	Rezervy	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.	Dlouhodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II.6 + B.II.7.	Dlouhodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.II. - (B.II.6. + B.II.7.)	Jiné dlouhodobé závazky	Dlouhodobé závazky - (dlouhodobé dluhopisy a směnky)
B.III.	Krátkodobé závazky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III.8 + B.III.9.	Krátkodobé dluhopisy a směnky	Výkaz ČSÚ P5-01
B.III. - (B.III.8. + B.III.9.)	Jiné Krátkodobé závazky	Krátkodobé závazky - (krátkodobé dluhopisy a směnky)
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
B.IV.1.	Dlouhodobé bankovní úvěry	Bankovní úvěry a výpomoci - (krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci)
B.IV.2. + B.IV.3.	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	Výkaz ČSÚ P5-01
C.I.	Časové rozlišení	Dopčet MPO

Pramen: MPO

Tabulka 2

Rozvaha (platná od 1. 1. 2016)	Rozvaha (platná do 31. 12. 2015)
Aktiva celkem (A. + B. + C. + D.)	Aktiva celkem
B. Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý majetek
B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek	Dlouhodobý nehmotný majetek
B.II. Dlouhodobý hmotný majetek	Dlouhodobý hmotný majetek
B.III. Dlouhodobý finanční majetek	Dlouhodobý finanční majetek
C. Oběžná aktiva	Oběžná aktiva
C.I. Zásoby	Zásoby
C.II. Pohledávky	Dopočet MPO: C.II.1. Dlouhodobé pohledávky + C.II.2. Krátkodobé pohledávky
C.II.1. Dlouhodobé pohledávky	Dlouhodobé pohledávky
C.II.2. Krátkodobé pohledávky	Krátkodobé pohledávky
C.III. + C.IV. Krátkodobý finanční majetek + Peněžní prostředky	Krátkodobý finanční majetek
A.+D. Časové rozlišení aktiv + pohl.VK	Časové rozlišení + pohl.VK
Pasíva celkem	Pasíva celkem
A. Vlastní kapitál	Vlastní kapitál
A.I. Základní kapitál	Výkaz ČSÚ P5-01
A.II. + A.III. + A.IV. + A.VI. Nerozdělený zisk a fondy ze zisku	Dopočet MPO: A. Vlastní kapitál - A.I. Základní kapitál - A.V.VH za účetní období
A.V.VH za účetní období	VH za účetní období z Výkazu zisku a ztráty
B. + C. Cizí zdroje	Cizí zdroje
B. Rezervy	Rezervy
C. Závazky	Dopočet MPO: C.I. Dlouhodobé závazky + C.II. Krátkodobé závazky
C.I. Dlouhodobé závazky	Dopočet MPO: C.I.1. + C.I.5. Vydané dluhopisy a směnky dlouhodobé + C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé + C.I.3. + C.I.4. + C.I.6. + C.I.7 + C.I.8. + C.I.9. Ostatní dlouhodobé závazky
C.I.1. + C.I.5. Vydané dluhopisy a směnky dlouhodobé	Dlouhodobé dluhopisy a směnky
C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé	Dlouhodobé bankovní úvěry
C.I.3. + C.I.4. + C.I.6. + C.I.7 + C.I.8. + C.I.9. Ostatní dlouhodobé závazky	Jiné dlouhodobé závazky
C.II. Krátkodobé závazky	Dopočet MPO: C.I.1. + C.I.5. Vydané dluhopisy a směnky krátkodobé + C.I.2. Závazky k úvěrovým institucím krátkodobé + C.I.3. + C.I.4. + C.I.6. + C.I.7. + C.I.8. + C.I.9. Ostatní krátkodobé závazky
C.II.1. + C.II.5. Vydané dluhopisy a směnky krátkodobé	Krátkodobé dluhopisy a směnky
C.II.2. Závazky k úvěrovým institucím dlouhodobé	Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci
C.II.3. + C.II.4. + C.II.6. + C.II.7 + C.II.8. Ostatní krátkodobé závazky	Jiné Krátkodobé závazky
D. Časové rozlišení pasív	Časové rozlišení

Pramen: MPO

Tabulka 3

Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)		Zdroj nebo výpočet
I.	Tržby za prodej zboží	Výkaz ČSÚ P5-01
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	Tržby za prodej zboží - obchodní marže
+	Obchodní marže	Výkaz ČSÚ P5-01
II.	Výkony	Výkaz ČSÚ P5-01
II.1. část	Tržby za prodej vlastních výrobků	Výkaz ČSÚ P5-01
II.1. část	Tržby za prodej služeb	Výkaz ČSÚ P5-01
II.2. + II.3.	Změna stavu zásob + aktivace	Výkony - tržby za prodej vlastních výrobků - tržby za prodej služeb
B.	Výkonová spotřeba	Obchodní marže + výkony - přidaná hodnota
+	Přidaná hodnota	Výkaz ČSÚ P5-01
C.	Osobní náklady	Výkaz ČSÚ P5-01
C.1.	Mzdy	Výkaz ČSÚ P5-01
C.3. + C.2.	Náklady na soc. a zdrav. Zabezpečení + odměny členů orgánů společnosti	Osobní náklady - mzdy - OON
C.4.	OON	Výkaz ČSÚ P5-01
	Hrubý operační přebytek	Přidaná hodnota - osobní náklady
E.	Odpisy	Výkaz ČSÚ P5-01
	Jine výnosy	Výnosy celkem - tržby za prodej zboží - výkony
	Jiné náklady	Výnosy celkem - náklady vynaložené na prodané zboží - výkonová spotřeba - osobní náklady - odpisy - EBIT
	EBIT	HV před zdaněním + nákladové úroky
N.	Nákladové úroky	Výkaz ČSÚ P5-01
***	VH před zdaněním	VH za účetní období + daň
Q. + S.	Daň	Výkaz ČSÚ P5-01
**	VH za účetní období	Výkaz ČSÚ P5-01

Pramen: MPO

Tabulka 4

Výkaz zisku a ztráty (platný od 1. 1. 2016)	Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb
II. Tržby za prodej zboží	Tržby za prodej zboží
A. Výkonová spotřeba	Dopočet MPO: A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží + A.2. + A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	Náklady vynaložené na prodané zboží
A.2. + A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	Výkonová spotřeba
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	Změna stavu zásob + aktivace s opačným znaménkem
D. Osobní náklady	Osobní náklady
D.1 Mzdové náklady	Mzdy
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	Dopočet MPO: D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění + D.2.2 Ostatní náklady
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	Náklady na soc. a zdrav. Zabezpečení + odměny členů orgánů společnosti
D.2.2 Ostatní náklady	OON
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	Odpisy
J. Nákladové úroky a podobné náklady	Nákladové úroky
** VH před zdaněním	VH před zdaněním
L. Daň z příjmu	Daň
*** VH za účetní období	VH za účetní období

Pramen: MPO

Tabulka 5

Doplňující data	Zdroj P5-01 nebo Výkaz zisku a ztráty (platný do 31. 12. 2015)
Přidaná hodnota	Přidaná hodnota
Hrubý operační přebytek	Hrubý operační přebytek
EBIT	EBIT
Čistý obrat za účetní období	Výnosy celkem z výkazu P5-01 – (Změna stavu zásob + aktivace)
Tržby	Tržby za prodej vlastních výrobků + Tržby za prodej služeb + Tržby za prodej zboží
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	Výkaz ČSÚ P5-01
Pracující majitelé	Výkaz ČSÚ P5-01
Počet jednotek	Výkaz ČSÚ P5-01
Investice	Výkaz ČSÚ P5-01
Náklady celkem	Výnosy celkem z výkazu P5-01 – (Změna stavu zásob + aktivace) – VH před zdaněním
Úročené zdroje	Vlastní kapitál + bankovní úvěry + dlouhodobé dluhopisy a směnky + krátkodobé dluhopisy a směnky

Pramen: MPO

Pro cenový vývoj je zdrojem dat měsíční výkaz ČSÚ Ceny Prům 1-12. Rok 2005 je považován za základ, tj. rok 2005 = 100 %. Ceny průmyslových výrobců jsou v klasifikaci CZ-CPA.

Data o zahraničním obchodě jsou v přeshraničním pojetí přebírána z ČSÚ, kde jejich zdrojem je celní statistika. Byla zvolena klasifikace produkce CZ-CPA, která odpovídá klasifikaci činností podle CZ-NACE.

Metodika INFA

Pro zhodnocení výkonnosti byla použita metodika INFA², která je užívána na MPO ČR ve Finanční analýze a byla použita také v minulém Panoramě. Metodika INFA je nástroj finanční analýzy umožňující komplexní posouzení hospodaření skupin podniků, které příčinným způsobem propojuje ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Metodika INFA nebyla v Panoramě aplikována v plné šíři.

INFA je založena na tom, že při posuzování podnikové výkonnosti je potřeba propojit (a současně mít i možnost odděleného pohledu) ukazatele finančního controllingu a controllingu rizik. Ukazatelem, který je nejagregovanější formou tohoto propojení, je ekonomický zisk. Hodnocené odvětví či obor je dostatečně výkonný, pokud dosahuje kladného ekonomického zisku.

INFA pracuje s manažerským tvarem ekonomického zisku (EVA), který vychází z propočtu tzv. spreadu. Spread srovnává podnikem dosahovanou výnosnost (rentabilitu) vlastního kapitálu (ROE) se sazbou alternativního nákladu na vlastní kapitál resp. výnosností vlastního kapitálu požadovanou vzhledem k podstoupenému riziku (re). Ekonomický zisk je součinem spreadu a výše vlastního kapitálu (VK). Platí: $EVA = \text{Spread} * VK$.

Při analýze tvorby ekonomického zisku INFA odděluje tvorbu výstupu podniku (představovaného veličinou EBIT), jeho dělení a vztahy mezi časovou strukturou aktiv a pasiv (viz obr. 1).

Ve schématu na Obr. 1 jsou v první skupině (I.) ty faktory, které mají vliv na velikost podnikem vytvořeného výstupu (EBIT). EBIT je nejvhodnější charakteristikou výstupu, protože tato veličina není ovlivněna výší podnikového výstupu určeného věřitelům (úroky) a určeného pro stát (daň). Výši EBIT je potřeba hodnotit v relaci s velikostí majetku, který je v podniku vázán (aktiva) a prostřednictvím kterého byl EBIT vytvořen. Ukazatel EBIT/aktiva ukazuje celkovou výnosnost podniku a je nazýván produkční silou podniku. V první skupině ukazatelů je produkční síla a ukazatelé vysvětlující a přibližující způsob jejího vzniku. Vysoká a stabilní produkční síla působí pozitivně jak na ROE, tak i na re.

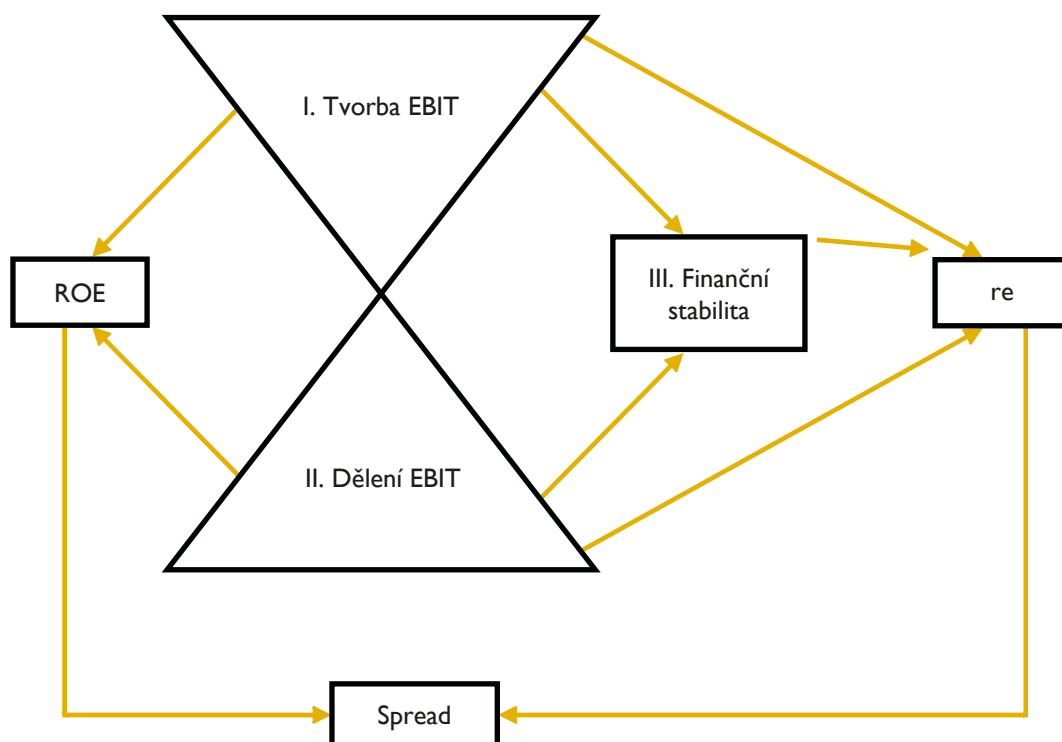
Ve druhé skupině (II.) jsou faktory, které rozhodují o způsobu rozdělení podnikem vytvořeného EBIT mezi vlastníky a věřitele (tzn. poskytovatele kapitálu) a stát.

Velikost produkční síly ovlivňuje také působení výše zadlužení podniku (finanční páky). V případě, že produkční síla podniku není dostatečná, ROE se působením vyššího zadlužení zhoršuje. Na výši rizika (re) působí finanční páka jednoznačně: vždy platí, že vyšší zadluženost generuje vyšší riziko. S růstem zadluženosti se mění dělení EBIT v neprospěch vlastníků, neboť roste část, kterou si z EBIT vezmou věřitelé ve formě úroků.

Do třetí skupiny (III.) patří ukazatele indikující finanční stabilitu, za které se tvorba a dělení podnikového výstupu odehrává. Jsou srovnávány aktiva a zdroje jejich financování z hlediska jejich životnosti.

² Autory metodiky INFA jsou Inka a Ivan Neumaierovi.

Obr. 1 – Schéma INFA



Pramen: podle INFA Performance Indicator Diagnostic System, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review

Ukazatele reprezentující rovnovážnost systému (schopnost podniku včas dostát svým závazkům vůči všem stakeholderům) jsou podmínkou nutnou pro fungování podniku a výrazně ovlivňují podnikové riziko. Patří k nim především běžná likvidita (L3).

Rozhodující je, jak ukazatele všech výše popsaných skupin působí souhrnně na výnosnost vlastního kapitálu (ROE) a míru rizika (re), tzn. zda spread (ROE – re) roste nebo klesá. INFA umožňuje výběr základních ukazatelů pro posouzení výkonnosti podniků (Obr. 2). Ukazatelé tvorby EBIT jsou oranžové, ukazatelé dělení EBIT zelené a ukazatelé finanční stability červené.

Odhad hodnoty sazby alternativního nákladu na vlastní kapitál re podle metodiky INFA je, v podobě použité na MPO, založen na několika zjednodušujících předpokladech:

- Za cenu cizího kapitálu je dosazena skutečná úroková míra.
- Je ztotožněna tržní hodnota cizího kapitálu s účetní hodnotou cizího úročeného kapitálu.
- Je předpokládána nezávislost hodnoty váženého průměru nákladů na kapitál (WACC – Weighted Average Cost of Capital) na kapitálové struktuře. Změna kapitálové struktury pouze přerozděluje celkový náklad kapitálu mezi majitele a věřitele.
- Ve vzorci WACC je za tvar (1 – sazba daně z příjmů), charakterizující zdanění, použit podíl čistého zisku na zisku, tzn. je zohledněn skutečný vliv zdanění.

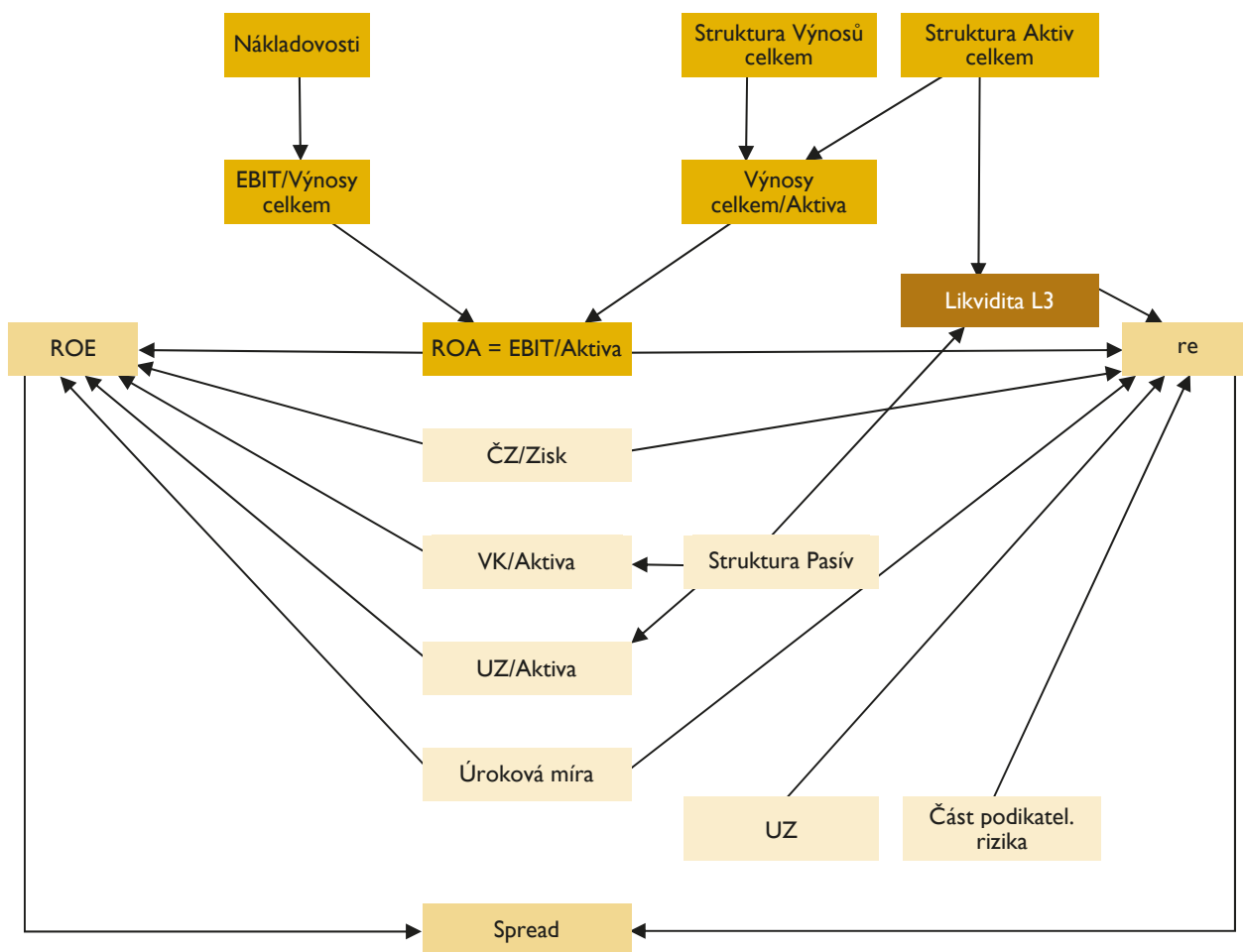
Alternativní náklad na vlastní kapitál re je nutno spočítat zvlášť pro jednotlivé podniky. Výpočet re je prováděn automaticky pro většinu podniků s tím, že pro nejvýznamnější podniky jsou zohledněny jejich individuální zvláštnosti. Jedná se přibližně o 500 podniků.

Hodnotu re za jednotlivé skupiny, oddíly a sekci jsou spočteny jako vážený aritmetický průměr:

$$re_{skupiny} = \frac{\sum (re_{podniku} * vlastni\ kapital\ podniku)}{\sum vlastni\ kapital\ podniku}$$

Za bezrizikovou sazbu rf je považován v souladu s Finanční analýzou podnikové sféry výnos 10letých státních dluhopisů (tabulka 6).

Obr. 2 – Schéma INFA (doplněny základní ukazatelé)



Pramen: upraveno podle INFA Performance Indicator Diagnostic System, Neumaier I., Neumaierová, I. Central European Business Review (2014)

Tabulka 6 (%)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bezriziková sazba r_f	4,55	4,67	3,71	3,79	2,31	2,26	1,58	0,58	0,43 %	0,98 %	1,98 %	1,55 %

Pramen: data ČNB, výpočty MPO

Použití metodiky INFA určilo výběr vypočtených ukazatelů, který je doplněn o produktivitu práce, průměrnou mzdu a vybavenost DHM (tabulka 7).

Tabulka 7

Ukazatelé	Zdroj nebo výpočet
EVA	Spread * Vlastní kapitál
Spread	ROE – r_e
ROE	VH za účetní období/Vlastní kapitál
Sazba alternativního nákladu na VK (r_e)	Výpočet podle metodiky INFA
EBIT/Aktiva	EBIT/Aktiva
Čistý obrat/Aktiva	Čistý obrat/Aktiva
EBIT/Čistý obrat	EBIT/čistý obrat
VK/Aktiva	Vlastní kapitál/Aktiva
UZ/Aktiva	Úročené zdroje/Aktiva
Úroková míra	Nákladové úroky a podobné náklady / (Úročené zdroje – vlastní kapitál)
L3	Oběžná aktiva / krátkodobé závazky
L2	(Dlouhodobé pohledávky + krátkodobé pohledávky + krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky) / krátkodobé závazky
L1	Krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky / krátkodobé závazky
HOP/ Čistý obrat	Hrubý operační přebytek / Čistý obrat
PH/ Čistý obrat	Přidaná hodnota / Čistý obrat
ON/ Čistý obrat	Osobní náklady / Čistý obrat
Produktivita práce	Přidaná hodnota / (Průměrný evidenční počet zaměstnanců + pracující majitelé)*1000
Průměrná mzda	Mzdy / Průměrný evidenční počet zaměstnanců/12*1000
Vybavenost DHM + DNM	(Dlouhodobý nehmotný majetek + dlouhodobý hmotný majetek) / (Průměrný evidenční počet zaměstnanců + pracující majitelé)*1000

Pramen: výpočty MPO

Data z tabulek 2, 4 až 7, pro každou skupinu, oddíl a zpracovatelský průmysl celkem, jsou dostupná v interaktivní tabulce na webu MPO (<https://www.mpo.cz/cz/panorama-interaktivni-tabulka.html>).

CZ-NACE 10 VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

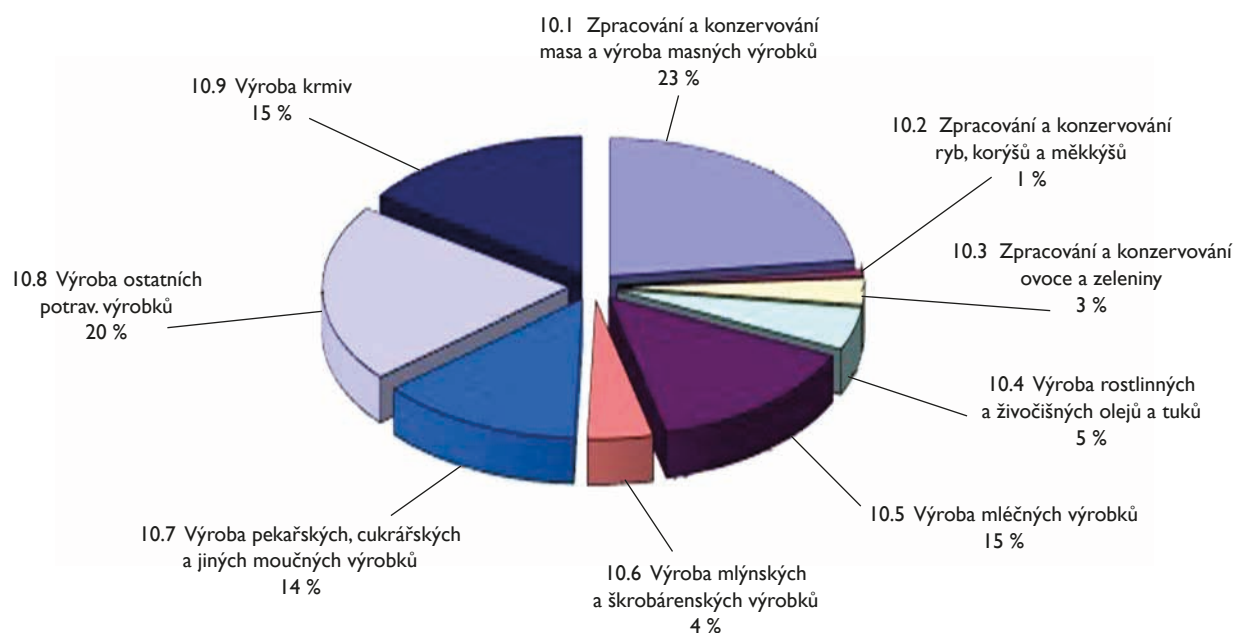
I. Charakteristika oddílu

Členění oddílu CZ-NACE 10 dle jednotlivých skupin:

- 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků;
- 10.2 Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů,
- 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- 10.5 Výroba mléčných výrobků;
- 10.6 Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků;
- 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- 10.9 Výroba průmyslových krmiv.

Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2019 (podle indikátoru tržeb v %) uvádí graf I.1.

Graf I.1 – Podíly skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2019 podle indikátoru tržeb (v %)



Pramen: ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO, vlastní zpracování – údaje byly zaokrouhleny

Výroba potravinářských výrobků patří v ČR i v EU k tradičním silným odvětvím zpracovatelského průmyslu. Jde o odvětví, které dodává na trh potraviny a tím zajišťuje výživu obyvatel. Proto má toto odvětví strategický charakter. EU netrpí nedostatkem potravin, jako některé oblasti ve světě, a díky tomu mohla přejít od kvantity ke zlepšování kvality potravin. ČR dosahuje vysoké kvality potravinářské produkce, a to za významné podpory programů, které její úroveň zlepšují. Na prvním místě však zůstává zdravotní nezávadnost a bezpečnost potravin.

Z hlediska zbožíznaleckého potravinový představují rozsáhlou a různorodou skupinu výrobků, která se významně rozšiřuje. V zájmu zvýšení konkurenceschopnosti jednotlivé firmy prakticky permanentně inovují produkci. Uvádí se, že na světovém trhu je zhruba milion potravinářských výrobků.

Tabulka 1.1 – Podíl skupin na oddílu CZ-NACE 10 v roce 2019 (v %, oddíl = 100 %)

Skupina CZ-NACE	Osobní náklady	Přidaná hodnota	Tržby	Výnosy	Vlastní kapitál	Aktiva celkem	Počet zaměstnanců	Počet jednotek
10.1	20,6	18,6	23,2	22,8	15,6	16,1	22,7	24,9
10.2	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	0,2
10.3	3,6	3,9	3,1	3,1	3,6	3,3	3,7	1,6
10.4	1,3	2,0	5,5	5,6	2,1	3,9	1,0	0,2
10.5	11,1	11,0	14,6	15,2	13,8	12,1	9,6	1,9
10.6	3,8	4,0	4,4	4,4	3,3	4,0	3,3	2,5
10.7	28,7	25,6	14,0	13,6	19,9	18,8	33,8	44,9
10.8	22,0	23,7	19,6	19,6	25,0	24,0	19,1	19,4
10.9	8,0	10,3	14,8	14,9	15,7	17,0	6,0	4,3

Pramen: ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

2. Vývoj oddílu

Na výrobu potravinářských výrobků se vztahuje obecná právní regulace týkající se podnikání, ale navíc přísné potravinové právo, právě aby byla zajištěna bezpečnost a zdravotní nezávadnost potravin. Jde o základní předpisy potravinového práva EU, pro provozovatele potravinářských podniků. K nim patří Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva a byl zřízen Evropský úřad pro bezpečnost potravin. Dále je to Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 o hygieně potravin, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu. Potravinové právo na úrovni EU představuje řadu omezení pro provozovatele potravinářských podniků, ale umožňuje fungování jednotného trhu i v segmentu potravin, což je výhoda především pro spotřebitele, který si může vybrat z širšího sortimentu potravin. V celosvětovém obchodu význam pozice spotřebitele prosazuje Codex Alimentarius vypracováním potravinových norem nebo kodexů správné praxe.

Kvalitní potraviny mohou používat národní značku kvality KLASA. Na úrovni krajů vstupují potraviny do krajských soutěží s označením „Regionální potravina“ a své logo mají také výrobky splňující podmínky pro označení „Česká potravina“. Pod ochranou EU jsou výrobky z ČR, jimž bylo uděleno Chráněné zeměpisné označení, Chráněné označení původu či Zaručená tradiční specialita. Tyto výrobky jsou zárukou jedinečnosti odrůd či receptur a určených výrobních postupů. Oddíl je poměrně značně členěn, což vychází především z rozdílnosti použitých surovin, resp. úrovně zpracování.

Vývoj oddílu je ovlivňován globálním, evropským a zejména domácím trhem. Po překonání světové ekonomické krize roste v ČR spotřeba domácností. Ve větší míře se prosazuje zájem o kvalitní a v mnoha případech „České potraviny“. Původ potravin či jejich primární složky představuje pro spotřebitele důležitější informaci než dříve. K současným trendům patří, že spotřebitel stále více žádá od potravin zdravotní benefity. Rozrůstá se počet spotřebitelů nakupujících potraviny v e-schopech. Také přibývá těch, co konzumují vegetariánskou nebo veganskou stravu. S tím musí výrobci potravin a obchodní řetězce počítat. Větší roli také hraje konkurence, a to jak ve výrobě, tak prodeji potravin. Svou kvalitou se však potraviny produkované v EU stále více prosazují na světovém trhu a jejich export roste. Nové trendy se také prosazují u obalů na potraviny a jde o to, aby nezatěžovaly životní prostředí. Ale plasty přispívají k prodloužení životnosti potravin, poskytují ochranu při přepravě a omezují plýtvání. Uplatňují se však nové materiály a technologie. Obal také zlepšuje manipulaci s potravinami. Jde o snížení gramáže obalu a zvýšení recyklovatelnosti. Omezení plýtvání potravinami je spojeno s jejich dalším využitím např. v potravinových bankách.

Výroba potravin jako odvětví, v EU, ale i v ČR se opírá o podnikatelskou bázi především malých a středních podniků, avšak v silném konkurenčním prostředí se prosazuje výrobní koncentrace a současně specializace. Do oborů s dostatkem kvalitní suroviny a nezbytnými kapacitami vstupuje zahraniční kapitál. Jako příklad lze uvést mlékárenský průmysl.

V rámci strategických záměrů je v ČR snaha posilovat dříve opomíjenou potravinovou soběstačnost u hlavních komodit, která by měla být přiměřená k racionální míře pokrytí domácí poptávky na tuzemské agrární produkci u komodit mírného pásma. Jako příklad, kde je potřeba dosáhnout výrazného zlepšení, je soběstačnost ve vepřovém mase. Ukazuje se však žádoucí, aby strategické záměry byly podpořeny ze zdrojů EU, ale i z národních zdrojů, obdobně jako tomu je v zahraničí, aby se podmínky pro podnikání vyrovnávaly. Současně, ale je nezbytné sledovat efektivnost a podmínky, které jí vytvářejí.

Z hodnocení vývoje jednotlivých skupin je zřejmé, že Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků (CZ-NACE 10.1) si udržuje pozici nosného oboru sledovaného oddílu, s vazbou na živočišnou produkci. Kvantitativně podnikatelská báze masného průmyslu je trvale jednou z největších podnikatelských základů, v rámci oddílu CZ-NACE 10, zahrnující různé velikostní kategorie firem a představuje zhruba 1/4 z celého odvětví. Při porovnání s agrárně orientovanými zeměmi disponuje tento obor spíše menšími jatečnými kapacitami. Obor trvale hledá kvalifikované pracovníky, jejichž nedostatek omezuje jeho další rozvoj. Produkce masa v ČR dlouhodobě klesá (v letech 2009 až 2018 o zhruba 20 %), ale u rozhodujícího druhu masa,

kterým je vepřové, zůstávají rozevřené nůžky mezi produkcí a soběstačností. Strategie MZE podporuje záměr posílit konkurenceschopnost a snižovat dovoz tohoto druhu masa, aby jeho spotřeba byla ve vyšší míře naplněna, a to jak u výsekového masa, tak u masných výrobků, z domácí suroviny. Světový trh s vepřovým masem je ovlivněn africkým morem praset a následně zvýšenou poptávkou po vepřovém mase především v Číně. Poněkud menší pokles je dlouhodobě vykazován u drůbežního masa. Část spotřebitelů se orientuje na tzv. „bílé maso“, které je vhodné zejména pro dietní účely. Dlouhodobě se zvyšuje produkce skopového a kozího masa, v letech 2009 až 2018 o více jak 50 %. Minoritně je zastoupeno koňské maso.

Dalším oborem s vazbou na živočišnou produkci je také Výroba mléčných výrobků (CZ-NACE 10.5). Pokud jde o světové mlékárenství, klesá výroba konzumních mlék v rozvinutém světě, při nárůstu výroby v rozvojových zemích. Přitom pokračuje růst výroby sýrů a másla při stagnaci produkce sušených mlék. Světová výroba mléka (kravského, buvolího, kozího a ovčího), tedy suroviny činila 864,1 mil. tun (2018). Světová spotřeba mléka v posledních letech roste, ale též světová populace. EU se stala světovým exportním lídrem v roce 2018. Zatím co poptávka po mléce je poměrně stabilní, pro ceny mlékárenských komodit je příznačná volatilita. Určitá nejistota je spojena s Brexitem, zejména u obchodu se sýry.

Produkce mléka v zemědělství v ČR dosáhla přibližně 3 mld. litrů v roce 2019. Objem mléka ke zpracování pak činil 2,2 mld. litrů. Zůstává vysoký podíl produkce nezpracovaného mléka jako součásti exportu. Zpracovatelské kapacity v ČR existují, ale zahraniční odběratelé nabízejí lepší zpeněžení mléka, resp. dlouhodobé obchodní vztahy. Produkce mléka v ČR se zakládá na vysoké užitkovosti, i když ta mírně kolísá a současně se zlepšuje i kvalita nakupovaného mléka. V průběhu vývoje se mění skladba výroby mléčných výrobků. V posledním hodnoceném roce vzrostla meziročně výroba másla a zejména kysaných výrobků a zahuštěné syrovátky, zatímco se snížila výroba tavených sýrů a výrazně i tvarohových dezertů. Mění se i složení mléčných výrobků, kdy část mléčného tuku je nahrazována rostlinnými tuky. Přesto mléčné výrobky jsou považovány za vynikající zdroj vápníku. Každoročně se na trhu objevují produktové inovace, které obohacují výběr mléčného sortimentu.

Jednou z tradičních výrob surovinově závislých na rostlinné agrární produkci je výroba Pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (CZ-NACE 10.7). Ta navazuje na mlýnský průmysl, který zpracovává obiloviny a podle Svazu průmyslových mlýnů je do pekáren dodávána převážná část mlýnských výrobků. Výroba pečiva zahrnuje tradičně výrobu chleba a jako střeoevropskou raritu lze uvést výrobu žitného chleba. Výroba veškerého chleba podle Svazu pekařů a cukrářů v ČR (SPaC ČR) postupně klesla na objem zhruba 280 tis. tun, avšak nabídka je bohatá. Téměř 1/3 tvoří speciální druhy. Jak uvádí SPaC ČR, při výběru chleba je nejdůležitější vzhled (36 %), výrobce (24 %) a další parametry. Podle ČSÚ spotřeba chleba se pohybuje na úrovni 40 kg/osoba/rok. Klesající trend je i u běžného pečiva. Uplatnění nachází výroba pečiva ze zmrazeného polotovaru, dopékaného přímo v prodejnách. Z tuzemské mouky je v ČR typická výroba knedlíků – houskových, ale také z brambor a knedlíků špekových a ovocných, což patří do hotových jídel. K určitým výkyvům v jednotlivých letech dochází u objemu produkce čerstvého cukrářského pečiva. Hodnocený obor disponuje poměrně širokou podnikatelskou základnou různých velikostních kategorií firem s podílem téměř 1/4 jednotek v rámci odvětví, rozmístěných po celém území ČR. Podle SPaC ČR vyrábí chléb v ČR cca 700 klasických pekáren se zhruba 2 500 speciálkami. To samozřejmě vyžaduje i velký počet zaměstnanců, kteří se na trhu práce nedostávají. I tak obor zůstává nejvýznamnějším zaměstnavatelem.

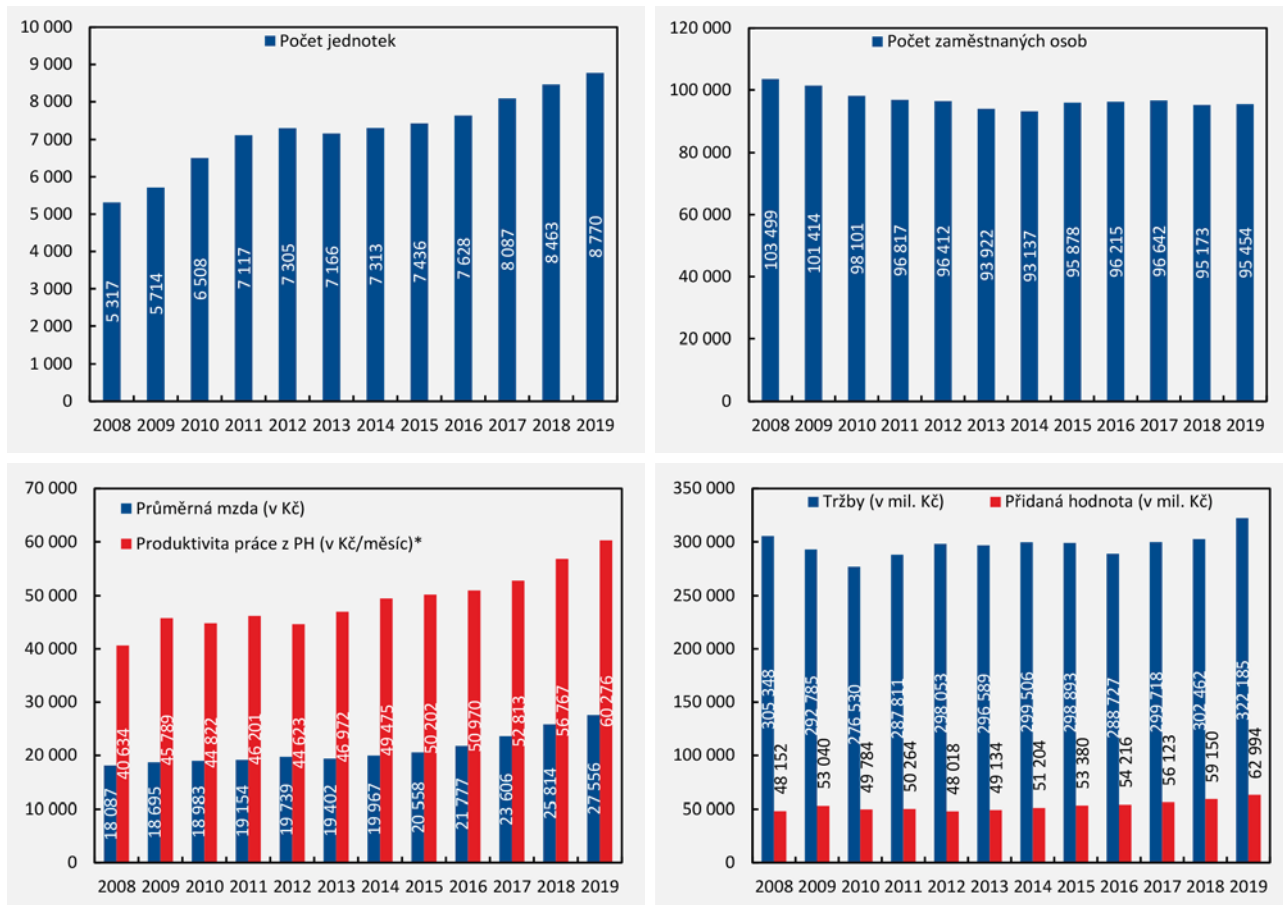
Ostatní skupiny odvětví nebyly hodnoceny s ohledem na nižší podíl u řady ukazatelů. Jsou ale svou produkcí nezastupitelné na potravinovém trhu, např. možno uvést cukr, zpracované ovoce a zeleninu či výrobky z brambor a hotová jídla. Patří sem i průmyslová krmiva a další produkty. Z hlediska vývoje potravinářského odvětví se zvyšuje podíl zejména více zpracovaných produktů.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

V posledních letech při příznivém ekonomickém vývoji narůstal počet podnikatelských subjektů ve sledovaném oddílu. Naopak počet zaměstnaných osob klesal. I při kolísání tržeb rostla přidaná hodnota vykazovaná za oddíl a také produktivita práce (graf 3.1).

K zlepšení ekonomického vývoje oddílu v posledních letech přispíval i cenový vývoj CZ-CPA 10 (graf 3.2). Indikátor Spred se však za hodnocený oddíl stále pohybuje v záporných hodnotách (graf 3.3), což představuje určitý signál pro investory, což znamená určité riziko při podnikání v tomto odvětví.

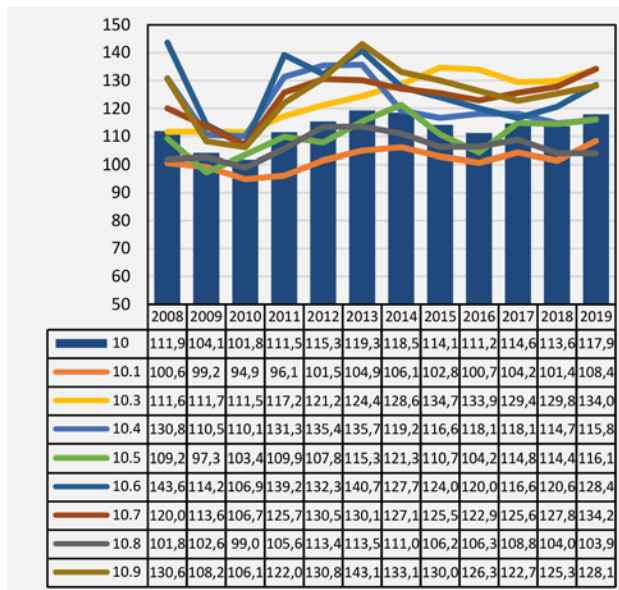
Graf 3.1 – Hlavní ekonomické ukazatele oddílu CZ-NACE 10



Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

* Jedná se o alikvotní měsíční podíl vypočtený z ročních údajů.

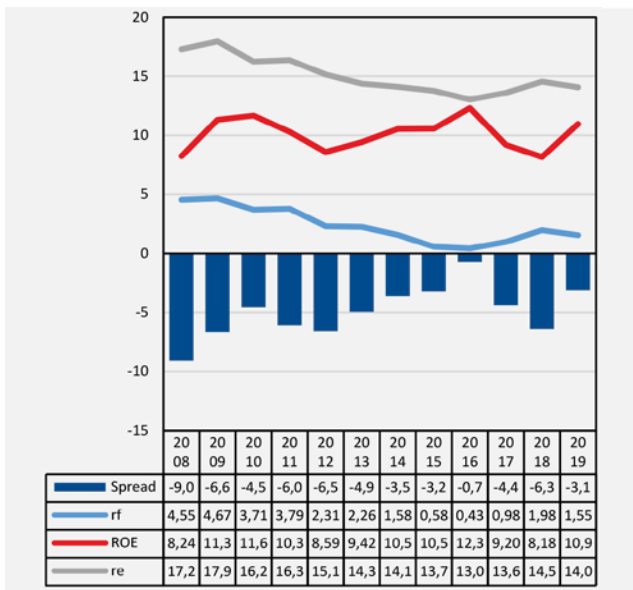
Graf 3.2 – Cenový vývoj CZ-CPA 10 (2005 = 100 %)



Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Poznámka: Skupina 10.2 není sledována

Graf 3.3 – Spread (ROE – re) CZ-NACE 10 (v %)



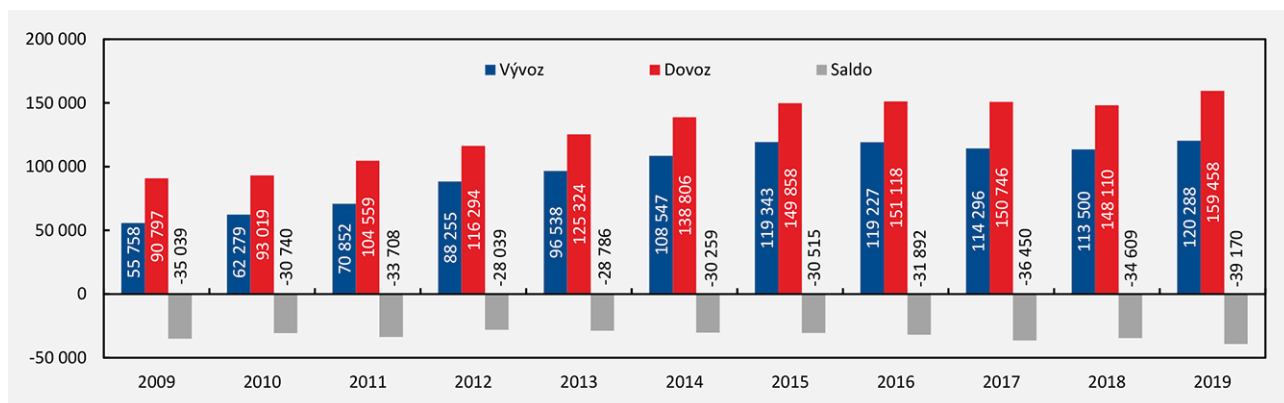
Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Dovoz potravinářských výrobků (CZ-CPA 10) od roku 2009 do 2019 rostl stále rychleji než vývoz, z tohoto důvodu bylo saldo zahraničního obchodu v celém sledovaném období trvale záporné. V roce 2019 se záporné saldo ještě prohloubilo, dosáhlo hodnoty -39 170 mil. Kč (viz graf 4.1). Největší podíl dovážených výrobků tvořily ostatní potravinářské výrobky (CZ-CPA 10.8) a dále výrobky ze zpracování a výroby masných výrobků (CZ-CPA 10.1). Vyvážely se nejvíce také ostatní potravinářské výrobky (CZ-CPA 10.8) a dále mléčné výrobky (CZ-CPA 10.5).

Graf 4.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA 10 (v mil. Kč)

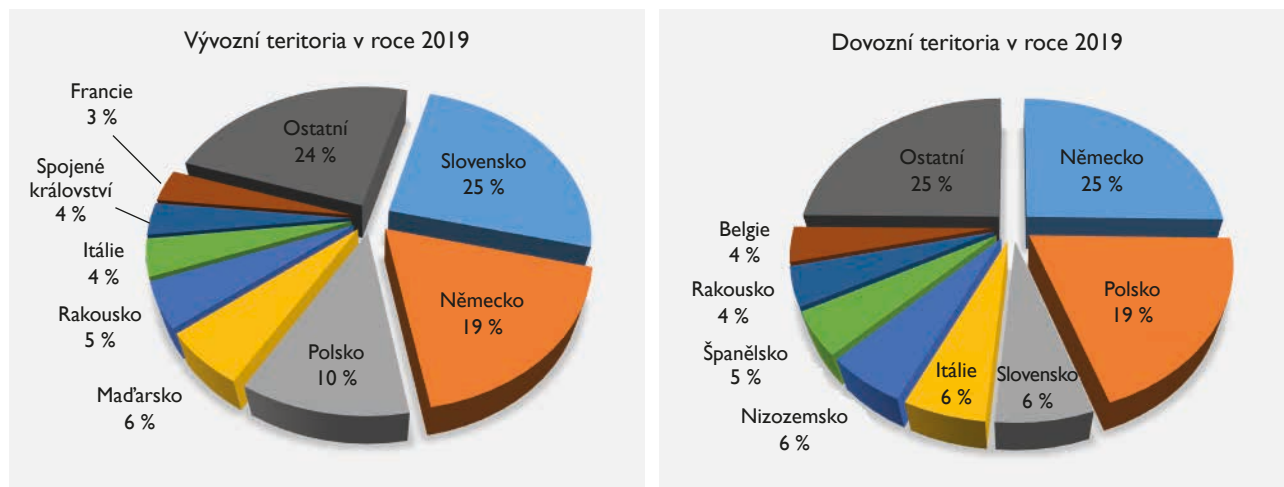


Pramen: ČSÚ, data k 6. 3. 2020

4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu se změnilo v roce 2019 jen minimálně. Rozhodujícími dovozními teritorii s výrobky CZ-CPA 10 bylo Německo, Polsko a Slovensko. U vývozu těchto produktů je největším teritoriím EU a v jeho rámci Slovensko, dále Německo a Polsko. Podíly těchto zemí jak u dovozu, tak u vývozu uvádí graf 4.2.

Graf 4.2 – Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA 10



Pramen: ČSÚ, data k 3. 3. 2020

5. Výzkum a Vývoj

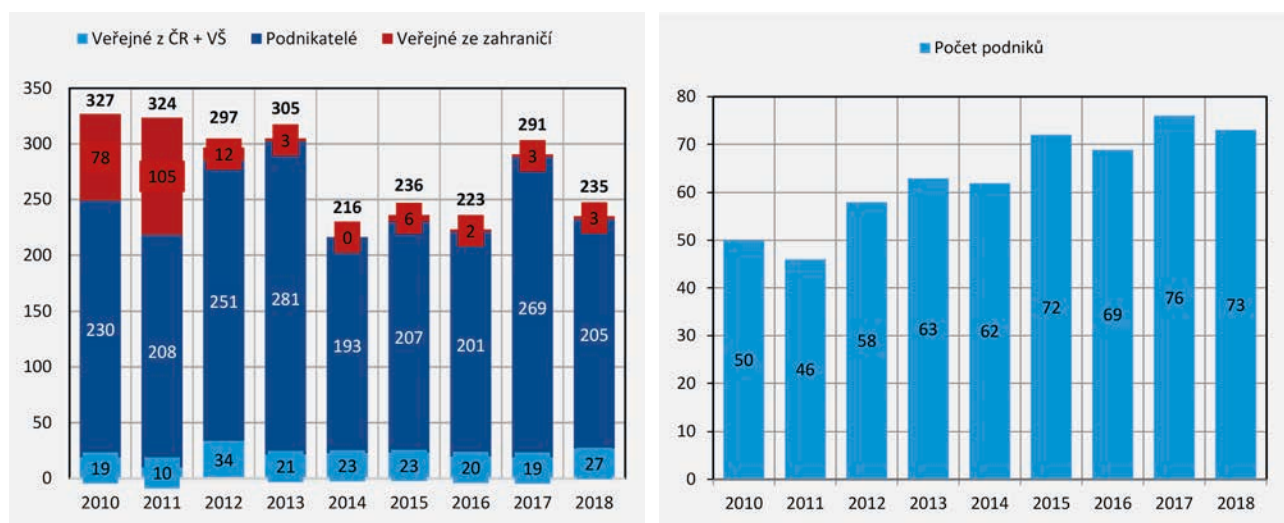
Výdaje na VaV CZ-NACE 10 v roce 2018 činily 235 mil. Kč (viz graf 5.1), což je meziroční pokles o 56 mil. CZK (19,24 %). Uvedený pokles je způsoben snížením výdajů na VaV z podnikatelských zdrojů. Důvodem pro pokles výdajů na VaV z podnikatelských zdrojů může být meziroční snížení počtu podniků aktivních ve VaV v rámci oddílu 10. Výdaje na VaV CZ-NACE 10 se na celkových výdajích na VaV zpracovatelského průmyslu podílely 0,85 % (průměr za roky 2014–2018). Podíl výzkumných pracovníků (FTE) na celkovém počtu výzkumníků zpracovatelského průmyslu byl 1,53 %, tj. 135 výzkumných pracovníků ročně (průměr za roky 2014–2018).

Podniky CZ-NACE 10 čerpaly největší objem finančních prostředků z programů účelové podpory v období 2009–2018 od poskytovatelů TA ČR (Centra kompetence, ALFA, EPSILON), MZe (KUS, VAK), MPO (Potenciál, TIP, TRIO, IMPULS). Mezi příjemce s největší poskytnutou podporou patří RABBIT Trhový Štěpánov a.s., EcoFuel Laboratories s.r.o., FAVEA a.s., CHMELARSTVÍ, družstvo Žatec a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.

Co se týká spolupráce podniků CZ-NACE 10 a výzkumných organizací, tak významnými partnery pro podniky v oblasti výzkumu, vývoje a inovací jsou Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s. a Výzkumný ústav mlékárenský s.r.o. Dále spolupráce probíhá s vysokými školami, jimiž jsou zejména Vysoká škola chemicko-technologická v Praze (Fakulta potravinářské a biochemické technologie), Mendelova univerzita v Brně (Agronomická fakulta) a Česká zemědělská univerzita v Praze. V případě ústavu Akademie věd ČR podniky CZ-NACE 10 spolupracují s Ústavem chemických procesů AV ČR, v. v. i. či Botanickým ústavem AV ČR, v. v. i.

V rámci Horizont 2020 signovala společnost EcoFuel Laboratories s.r.o. účast v projektu ALFF: The Algal Microbiome: Friends and Foes, který je zaměřený na využití rostlinných akvakultur v potravinářském, chemickém a farmaceutickém průmyslu. V rámci Horizont 2020 se zapojila také společnost PRO-BIO, obchodní společnost s r.o. do projektu ECOBREED: Increasing the efficiency and competitiveness of organic crop breeding. Podstatou tohoto projektu je rozvíjet metody, strategie a infrastruktury pro ekologické šlechtění; rozvíjet odrůdy se zvýšenou odolností proti biotickým a abiotickým stresům, efektivnějším využíváním živin a vyšší kvalitou; a rozvíjet metody pro výrobu vysoce kvalitního ekologického osiva.

Graf 5.1 – Výdaje na VaV v CZ-NACE 10 (mil. Kč) a počet podniků



Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Z charakteristiky a hodnocení vývoje oddílu Výroba potravinářských výrobků vyplývá jeho strategický význam s důrazem na potravinovou bezpečnost. Produkce oddílu surovinově navazuje na zemědělství, ale kooperuje i s dalšími odvětvími zpracovatelského průmyslu. Rozhodující část produkce realizuje především prostřednictvím maloobchodních řetězců. Vnitřně je oddíl značně členitý a jednotlivé výroby se liší použitými surovinami, technologicky, kapacitně, z hlediska distribuce produkce apod. Při silné konkurenci na potravinovém trhu a široké poptávce se vytváří silný tlak na inovace. Výsledkem je pestrý sortiment potravin, čerstvých i trvanlivých, pro různé kategorie spotřebitelů, z hlediska věku, výživového zaměření a životního stylu, který se v současnosti dostává stále více do popředí spolu se zdravotními aspekty. Sortiment potravin se také mění v průběhu roku. Rozlišení sortimentu potravin je také dáno cenou. Spotřebitelé s vysokými příjmy a nároky žádají jedinečné potraviny – delikatesy, ale v nabídce nechybí ani produkty pro sociálně slabé konzumenty. Konzumenti potravin často vyžadují znalost původu

potraviny a tomu se stále více přizpůsobuje systém označování potravin, který je zakotven v potravinovém právu. Je stanoveno, kdy výrobek lze označit jako „Českou potravinu“ či „biopotravinu“.

V průběhu sledovaného vývoje se pro odvětví stává dominantním zaměřením na kvalitu. Lepší orientaci v širokém spektru potravin umožňuje systém kvality, který se dlouhodobě opírá o národní značku KLASA, s kterou je spotřebitel obeznámen či na ocenění v soutěži Regionální potravina. V evropském měřítku u potravin mimořádné kvality je to ocenění a nástroj ochrany, jimž je systém ochranných známek. Jde o chráněné označení původu, chráněná zeměpisná označení, jakož i označení zaručené tradiční speciality.

Při hodnocení vývoje oddílu za celé sledované odvětví se po ekonomické krizi ukazuje vcelku příznivý trend s určitým kolísáním v jednotlivých letech a s diferenciací u rozhodujících výrobních oborů, kdy byl hodnocen masný a mlékárenský průmysl a výroba pekařských výrobků navazující na mlýnský průmysl. I při odlišnostech vyplývajících ze zpracovávané suroviny a zejména v použitých technologiích se jeví jako společný problém nedostatek pracovníků na trhu práce. V porovnání s ekonomicky vyspělými státy EU má odvětví stále nízkou, byť vzrůstající produktivitu práce. Další vývoj by se měl opírat o efektivní investice, které přispějí k další modernizaci odvětví, digitalizaci a robotizaci v zájmu náhrady chybějících pracovníků. Progrese by měla nastat i u efektivnosti.

U zahraničního obchodu dlouhodobě přetrvává záporné obchodní saldo. Hlavním vývozním teritoriem je EU a v jeho rámci tradičně Slovensko. U dovozu je významným teritoriem sousední Německo. Perspektivně bude žádoucí, zejména u vývozu, hledat i vzdálenější teritoria a využívat účast na veletrzích a výstavách, podnikat obchodní mise či se zaměřit na proexportní programy aj. Celkovou situaci v potravinářství z hlediska příštího vývoje by měla zlepšit i úzká spolupráce podnikatelské báze s vědou a výzkumem, zejména aplikovaným, a systém podpor, plynoucích z fondů založených v rámci Společné zemědělské politiky EU, ale i z národních zdrojů.

Souhrnně lze uvést, že k prioritám pro další období bude patřit přiměřená soběstačnost, konkurenceschopnost a efektivnost výroby potravin a v neposlední řadě také bezpečnost potravin a ochrana spotřebitele.

Strategickým záměrem zůstává trvale udržitelný rozvoj, k němuž patří zlepšování vztahů odvětví k životnímu prostředí. Pro další vývoj odvětví bude nezbytné dále snižovat energetickou náročnost, zejména u starších kapacit. Moderní výrobní kapacity budou lépe uspokojovat náročnější poptávku po potravinách a prokazovat vysokou výkonnost.

Určitým omezením či rizikem dalšího vývoje mohou být negativní důsledky globalizace spočívající v tržních nerovnoměrnostech či situace v EU po Brexitu, s ohledem na pozici ČR, tedy země s otevřenou ekonomikou.

I přes poskytovanou podporu potravinářským a zemědělským podnikům v souvislosti s pandemií COVID 19 se nepodaří eliminovat dopady na strukturu a ekonomiku oddílu v důsledku snížení výroby a změnou skladby odbytu v neprospěch veřejného stravování. Lze očekávat, že rok 2020 zúží podnikatelskou bázi některých oborů, zvýší se zadluženost, ale urychlí se proces výrobní koncentrace.

CZ-NACE 10.1 Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor CZ-NACE 10.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.11** – Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího;
- **10.12** – Zpracování a konzervování drůbežího masa;
- **10.13** – Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa.

Obor se zabývá zpracováním a konzervováním masa velkých i drobných hospodářských zvířat a zahrnuje výrobu čerstvého, chlazeného a mrazeného masa (v jateční a výsekové úpravě) a výrobu masných výrobků. Patří k nosným výrobním oborům výroby potravinářských výrobků.

Obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků si dlouhodobě udržuje první příčku v podílu na tržbách v rámci výroby potravinářských výrobků. V případě zaměstnanosti zaujímá z dlouhodobého pohledu druhou pozici. Pokud jde o přidanou hodnotu, ta dlouhodobě zaujímá třetí místo. V roce 2019 se obor podílel na CZ-NACE 10 tržbami za prodej VV a S v b. c. 24,1 % (meziroční nárůst o 1,7 %), na přidané hodnotě CZ-NACE 10 celkem 18,6 % (meziroční pokles o 1,6 %), a na počtu zaměstnanců 22,7 % (meziroční pokles o 0,4 %).

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby oboru od roku 2014 meziročně rostou. Přidaná hodnota po poklesu v roce 2016 v následujících letech meziročně rostla, nicméně v roce 2019 je odhadován meziroční pokles. Průměrná mzda od roku 2014 meziročně roste. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability, nejvyšší hodnota byla v roce 2018, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2009 v roce 2019 je odhadován meziroční pokles. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou výkázal v roce 2018 nejvyšší hodnotu, v roce 2019 je odhadován pokles o 3,7 p.b. Meziroční růst v posledních hodnocených letech (2017 a 2018) zaznamenala přidaná hodnota na zaměstnance v roce 2019 je odhadován pokles této hodnoty. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2010–2019. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I.Tržby z prodeje výrobků a služeb	51 288 886	51 206 408	52 780 250	52 596 072	53 001 277	53 936 117	55 249 852	58 053 040	58 490 723	62 448 120
II.Tržby za prodej zboží	10 331 359	10 398 761	11 557 408	10 588 056	10 415 853	11 193 692	10 899 619	11 830 257	10 280 521	12 222 002
A.Výkonová spotřeba	54 411 475	55 162 701	58 693 530	56 723 863	56 140 930	57 110 502	58 691 241	61 444 328	58 296 649	64 605 666
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	8 470 978	8 398 957	9 527 853	8 545 744	8 340 363	9 071 793	8 997 246	9 674 266	8 164 928	9 619 579
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	45 940 496	46 763 744	49 165 678	48 178 119	47 800 567	48 038 708	49 693 995	51 770 062	50 131 722	54 986 086
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-1 995 652	-2 096 493	-2 368 469	-2 073 727	-2 115 456	-2 528 310	-2 778 357	-2 413 629	-1 899 274	-1 669 523
D. Osobní náklady	6 187 787	6 125 341	6 207 036	6 153 890	6 200 597	6 858 649	7 379 051	7 746 596	7 932 381	8 289 887
D.1 Mzdové náklady	4 499 155	4 414 025	4 625 872	4 472 203	4 496 243	4 909 328	5 287 510	5 546 527	5 754 635	6 008 206
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	1 688 632	1 711 316	1 581 164	1 681 687	1 704 354	1 949 322	2 091 541	2 200 068	2 177 746	2 281 681
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	1 498 528	1 587 064	1 452 293	1 569 072	1 560 365	1 811 663	1 938 365	2 015 079	1 978 486	2 118 133
D.2.2 Ostatní náklady	190 104	124 252	128 871	112 615	143 990	137 658	153 176	184 989	199 260	163 548
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 473 199	1 381 859	1 390 062	1 488 921	1 382 725	1 511 061	1 481 393	1 587 154	1 704 980	1 729 589
J. Nákladové úroky a podobné náklady	307 370	220 571	220 619	197 368	172 807	140 058	94 218	91 142	149 517	137 160
**VH před zdaněním	871 600	44 313	371 961	546 170	1 262 395	1 726 863	1 470 724	1 167 374	2 653 809	1 479 159
L. Daň z příjmu	188 338	136 685	88 862	117 167	263 266	247 392	232 761	307 948	370 243	206 572
***VH za účetní období	683 262	-92 372	283 099	429 003	999 129	1 479 471	1 237 963	859 426	2 283 567	1 272 587

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	9 204 423	8 538 962	8 012 597	8 533 992	9 391 657	10 547 618	10 236 586	10 852 599	12 373 869	11 736 759
Hrubý operační přebytek	3 016 636	2 413 621	1 805 561	2 380 103	3 191 060	3 688 969	2 857 536	3 106 003	4 441 488	3 446 872
EBIT	1 178 970	264 885	592 580	743 538	1 435 202	1 866 921	1 564 943	1 258 516	2 803 327	1 616 319
Čistý obrat za účetní období	64 514 375	63 892 953	67 460 365	66 102 722	66 091 050	67 932 893	66 131 117	70 451 088	69 570 368	75 701 777
Tržby	61 620 246	61 605 169	64 337 659	63 184 129	63 417 130	65 129 809	66 149 471	69 883 297	68 771 244	74 672 901
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	22 108	21 806	21 639	21 283	20 531	21 732	21 613	21 717	20 016	19 753
Pracující majitelé	1 383	1 594	1 777	1 783	1 908	1 993	2 078	2 228	2 329	2 298
Počet jednotek	1 440	1 691	1 718	1 709	1 799	1 816	1 890	2 010	2 082	2 187
Investice	1 741 292	1 997 863	1 508 190	2 462 674	1 654 850	2 405 313	2 452 620	2 637 702	2 835 622	2 497 474
Náklady celkem	63 642 775	63 848 639	67 088 404	65 556 552	64 828 655	66 206 030	64 660 393	69 283 714	66 916 559	74 222 618
Úročené zdroje	18 104 520	17 124 369	18 196 564	17 949 351	17 875 148	20 257 346	19 905 257	18 674 291	20 591 188	20 477 255

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-1 369 666	-2 045 987	-1 581 239	-1 706 173	-1 097 718	-949 705	-1 289 622	-1 551 675	-244 274	-1 343 136
Spread	-11,55%	-18,65%	-13,91%	-14,51%	-8,67%	-6,08%	-7,92%	-10,31%	-1,39%	-7,56%
ROE	5,76%	-0,84%	2,49%	3,65%	7,89%	9,47%	7,60%	5,71%	12,95%	7,17%
Alternativní náklad na VK (re)	17,31%	17,81%	16,40%	18,15%	16,56%	15,56%	15,52%	16,02%	14,34%	14,73%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	3,85%	0,89%	1,91%	2,48%	4,89%	5,99%	4,77%	3,92%	8,49%	4,77%
Čistý obrát/Aktiva	2,11	2,14	2,18	2,21	2,25	2,18	2,02	2,19	2,11	2,24
EBIT/Čistý obrát	1,83%	0,41%	0,88%	1,12%	2,17%	2,75%	2,37%	1,79%	4,03%	2,14%
VK/Aktiva	38,77%	36,77%	36,67%	39,26%	43,19%	50,14%	49,66%	46,83%	53,41%	52,44%
UZ/Aktiva	59,18%	57,39%	58,70%	59,91%	60,95%	65,04%	60,70%	58,11%	62,38%	60,46%
Úroková míra	4,92%	3,58%	3,23%	3,19%	3,32%	3,02%	2,60%	2,51%	5,05%	5,05%
L3	0,93	0,87	0,92	0,87	0,97	1,03	1,08	1,06	1,19	1,21
L2	0,71	0,67	0,70	0,66	0,74	0,77	0,81	0,79	0,91	0,94
L1	0,13	0,10	0,09	0,11	0,15	0,20	0,22	0,20	0,29	0,29
HOP/Čistý obrát	4,68%	3,78%	2,68%	3,60%	4,83%	5,43%	4,32%	4,41%	6,38%	4,55%
PH/Čistý obrát	14,27%	13,36%	11,88%	12,91%	14,21%	15,53%	15,48%	15,40%	17,79%	15,50%
ON/Čistý obrát	9,59%	9,59%	9,20%	9,31%	9,38%	10,10%	11,16%	11,00%	11,40%	10,95%
Přidaná hodnota na pracující osobu	391 828	364 912	342 172	369 978	418 541	444 576	432 076	453 242	553 770	532 265
Přidaná hodnota na zaměstnance	416 344	391 589	370 277	400 981	457 442	485 348	473 621	499 738	618 197	594 189
Průměrná mzda	16 959	16 869	17 814	17 511	18 250	18 825	20 387	21 284	23 958	25 348

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců zpracovaného, konzervovaného masa a masných výrobků (tabulka 3.1) ukazuje, že v roce 2019 došlo k nárůstu o 8,4 p. b., oproti poměřovanému roku 2005.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Konzerv. maso a masné výrobky	10.1	94,9 %	96,1 %	101,5 %	104,9 %	106,1 %	102,8 %	100,7 %	104,2 %	101,4 %	108,4 %

Zdroj: ČSÚ

Hovězí maso

Pokles cen jatečného skotu, který započal již v roce 2018, pokračoval i v následujícím roce. CZV jatečného skotu celkem se meziročně snížila o 1,4 % na 37,72 Kč/kg ž. hm. Největší pokles zaznamenala CZV jatečných býků tř. SEUR, a to o 2,3 % na 46,66 Kč/kg ž. hm. CZV jatečných krav tř. EUR se ve srovnání s rokem 2018 snížila o 2,2 % na 35,32 Kč/kg ž. hm a CZV jatečných jalovic tř. SEUR vykázala 1,6% meziroční pokles na 37,74 Kč/kg ž. hm.

Cena průmyslových výrobců výsekového hovězího masa se v meziročním srovnání nepatrně snížila o 0,2 % na 124,56 Kč/kg. Spotřebitelská cena hovězího masa se v porovnání s rokem 2018 mírně zvýšila (index 102,3).

Vepřové maso

V roce 2019 cena zemědělských výrobců jatečných prasat v tuzemsku reagovala na evropský cenový vzestup a meziročně výrazně posílila. Průměrná CZV jatečných prasat tř. SEU stoupla o 20,0 % (tj. o 5,11 Kč) na 32,67 Kč/kg ž. hm. a cena jatečných prasat celkem meziročně vzrostla o 20,1 % na 31,90 Kč/kg ž. hm. (tj. na 41,47 Kč/kg j. hm.).

Cena průmyslových výrobců vepřového výsekového masa reagovala na vývoj CZV jatečných prasat a podle TIS^{ČR} SZIF meziročně vzrostla o 15,1 % (o 6,49 Kč/kg) na 64,78 Kč/kg. Spotřebitelské ceny vepřového masa kopírovaly vývoj cen průmyslových výrobců a meziročně se podle ČSÚ zvýšily (index 105,2).

Drůbeží maso

Ceny zemědělských výrobců jatečných kuřat se v roce 2019 oproti roku 2018 zvýšily o 0,7 % (0,15 Kč/kg).

Ceny průmyslových výrobců vzrostly o 0,2 % (0,06 Kč/kg). Pokles byl zaznamenán u spotřebitelských cen, které se v meziročním srovnání v roce 2019 snížily o 5,9 % (4,08 Kč/kg).

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Hovězí maso

Spotřeba hovězího masa včetně telecího zaznamenala v roce 2019 v EU 28 podle odhadu EK mírné meziroční snížení o 0,9 % a dosáhla 6,5 mil. t. Průměrná spotřeba hovězího a telecího masa na obyvatele Unie dosahovala 10,9 kg/rok, což je meziročně o 0,1 kg/obyv./rok méně než v předchozím roce.

Celková bilanční spotřeba hovězího a telecího masa v ČR se proti roku 2018 snížila o 2,3 % na 75,0 tis. t j. hm. Průměrná spotřeba hovězího a telecího masa na obyvatele za rok se však v roce 2019 meziročně zvýšila o 2,3 % a dosáhla odhadovaných 9,0 kg/rok.

V roce 2019 se míra soběstačnosti ČR v komoditě hovězí a telecí maso se vlivem snížení produkce při mírnějším poklesu domácí spotřeby meziročně snížila o 1,6 p. b. a dosáhla 120,9 %.

Vepřové maso

V roce 2019 bylo odvětví vepřového masa v EU výrazně ovlivněno vývojem výskytu afrického moru prasat v oblasti jihovýchodní Asie patřící k hlavním dovozcům vepřového masa.

Celková spotřeba vepřového masa v EU dle prognózy EK v důsledku nižší produkce a navýšených exportů meziročně klesla o 2,0 %. Míra soběstačnosti v EU podle předběžných údajů dosáhla 115,3 % a meziročně stoupla o 2,8 p. b.

ČR není ve výrobě vepřového masa dlouhodobě soběstačná. V roce 2019 došlo k velmi mírnému meziročnímu snížení míry soběstačnosti, a to o 0,4 p. b. na 50,8 %.

Spotřeba vepřového masa na obyvatele se v roce 2019 podle odhadu ÚZEI mírně snížila o 3,0 % na 41,9 kg/obyv./rok.

Drůbež

Produkce drůbežího masa EU 28 se dle EK meziročně zvýšila o 1,6 %.

Spotřeba v ČR v roce 2019 podle odhadu ÚZEI meziročně vzrostla o 1,7 % na 276,0 tis. t a míra soběstačnosti se zvýšila o 0,4 p. b. na 72,4 %.

I v příštích letech bude nutné se orientovat především na intenzivnější propagaci a zviditelnování kvalitních českých potravin a výrobků z masa vyrobených a využívat zájem spotřebitelů o kvalitní regionální produkty.

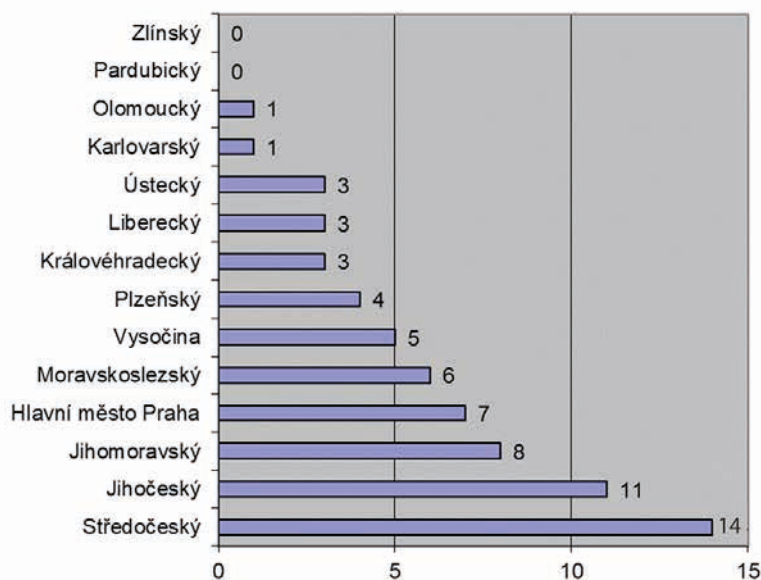
CZ-NACE 10.2 Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V ČR produkce tržních ryb v roce 2019 meziročně poklesla o 765 t na 20,9 tis. t. Důvodem byly především klimatické podmínky v podobě nedostatku vody. Vysoké letní teploty, nízká hladina rybníků a lokální ohniska koi herpesvirózy způsobily pokles produkce ryb v rybnících. Dominantní v celkové tržní produkci ryb je kapr u produkce tržního kapra byl zaznamenán propad téměř o 500 t. Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb s provozy, které jsou vybaveny na vysoké úrovni a plně vyhovují požadavkům EU. Přesto zpracovávají pouze malou část celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb v roce 2019 to bylo 12,0 % (meziroční nárůst o 2,0 p. b.).

V ČR bylo na základě údajů SVS ČR k 31. 12. 2019 evidováno 66 schválených a registrovaných provozů (graf 1.1) pro obchodování s EU (meziroční nárůst o 5 provozů). Tyto údaje však zahrnují všechny provozy tzn. zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeny do CZ-NACE 10.2. Jde např. o výrobny zpracovávající malé množství ryb např. rybářství, kde hlavní činností je chov ryb apod.

Graf 1.1 – Počet provozů evidovaných jako schválené a registrované pro obchodování s EU v jednotlivých krajích k 31. 12. 2019



Pramen: SVS

Podíl CZ-NACE 10.2 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 0,8 % (shodně jako v roce 2018). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně zvýšil, a v roce 2019 činil podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví 0,9 % (shodně jako v předchozím roce). Podíl na přidané hodnotě v roce 2019 zůstal meziročně stejný 0,8 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S od roku 2013 meziročně rostou. Odhad přidané hodnoty pro rok 2019 naznačuje meziroční růst, a to na nejvyšší hodnotu od roku 2008. Což je pro obor pozitivní. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2017 na rok 2019 je odhadován meziroční pokles. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 2018, nejnižší hodnota je vykazována v roce 2009. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2010 – 2019. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I.Tržby z prodeje výrobků a služeb	2 068 687	1 881 848	1 769 086	1 814 439	1 936 818	1 945 304	1 961 053	2 018 153	2 030 049	2 165 486
II.Tržby za prodej zboží	502 432	357 111	341 904	356 858	346 744	365 437	358 626	317 139	331 803	335 626
A.Výkonová spotřeba	2 155 850	1 890 471	1 764 745	1 803 332	1 895 503	1 912 189	1 945 824	1 869 435	1 879 533	2 018 986
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	430 136	313 097	295 003	322 463	300 666	310 976	299 460	265 307	277 057	286 585
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	1 725 714	1 577 374	1 469 742	1 480 870	1 594 838	1 601 213	1 646 365	1 604 128	1 602 475	1 732 401
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-13 480	-3 190	-5 171	-14 339	14 859	-8 306	-5 071	1 682	-6 984	-30 261
D. Osobní náklady	277 534	263 659	246 411	230 270	244 128	256 202	267 399	296 450	317 593	337 410
D.1 Mzdové náklady	206 364	194 659	180 272	169 736	179 110	185 217	195 786	218 159	230 394	242 189
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	71 169	69 000	66 139	60 534	65 018	70 985	71 613	78 291	87 199	95 221
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	66 627	66 476	61 187	58 545	61 775	67 175	68 493	75 204	81 998	91 581
D.2.2 Ostatní náklady	4 542	2 524	4 952	1 989	3 243	3 810	3 120	3 086	5 201	3 640
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	58 155	61 297	58 214	62 269	66 115	65 750	65 376	73 232	84 634	82 792
J. Nákladové úroky a podobné náklady	14 983	12 757	11 339	10 542	6 289	5 547	4 683	3 526	5 503	5 256
** VH před zdaněním	53 149	-43 168	13 559	12 771	67 605	70 697	60 281	89 750	86 714	62 390
L. Daň z příjmu	14 454	368	3 883	9 157	8 445	13 965	12 853	16 614	19 577	14 086
*** VH za účetní období	38 695	-43 536	9 676	3 615	59 160	56 732	47 428	73 136	67 137	48 304

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	428 749	351 678	351 415	382 304	373 200	406 856	378 926	464 175	489 302	519 304
Hrubý operační přebytek	151 215	88 019	105 004	152 034	129 072	150 654	111 527	167 725	171 709	181 894
EBIT	68 131	-30 411	24 898	23 313	73 895	76 244	64 963	93 276	92 217	67 646
Čistý obrat za účetní období	2 635 007	2 313 618	2 154 791	2 228 674	2 370 118	2 356 755	2 413 604	2 392 932	2 398 052	2 520 952
Tržby	2 571 119	2 238 958	2 110 989	2 171 297	2 283 563	2 310 740	2 319 679	2 335 292	2 361 852	2 508 029
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	837	819	703	673	710	742	742	757	725	741
Pracující majitelé	12	11	15	14	12	15	15	15	14	14
Počet jednotek	22	21	24	22	20	20	20	21	20	20
Investice	88 466	76 981	70 303	79 085	78 638	61 349	94 566	206 902	48 646	141 504
Náklady celkem	2 581 859	2 356 786	2 141 232	2 215 903	2 302 513	2 286 059	2 353 323	2 303 182	2 311 338	2 458 562
Úročené zdroje	789 721	851 639	783 159	909 111	963 539	1 125 274	1 089 080	1 259 535	1 183 433	1 191 055

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-24 766	-139 718	-64 453	-86 071	-17 647	-45 022	-50 981	-41 697	-26 140	-53 439
Spread	-4,20%	-21,18%	-10,64%	-11,35%	-2,09%	-4,78%	-5,41%	-4,02%	-2,55%	-5,14%
ROE	6,57%	-6,60%	1,60%	0,48%	7,00%	6,03%	5,03%	7,05%	6,55%	4,64%
Alternativní náklad na VK (re)	10,77%	14,58%	12,24%	11,82%	9,09%	10,81%	10,45%	11,08%	9,09%	9,78%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	4,10%	-1,70%	1,43%	1,37%	4,66%	4,41%	3,96%	5,17%	5,30%	3,96%
Čistý obrát/Aktiva	1,59	1,29	1,24	1,31	1,49	1,36	1,47	1,33	1,38	1,48
EBIT/Čistý obrát	2,59%	-1,31%	1,16%	1,05%	3,12%	3,24%	2,69%	3,90%	3,85%	2,68%
VK/Aktiva	35,46%	36,80%	34,82%	44,60%	53,22%	54,48%	57,47%	57,48%	58,89%	60,96%
UZ/Aktiva	47,55%	47,51%	45,04%	53,45%	60,72%	65,14%	66,43%	69,83%	67,95%	69,79%
Úroková míra	7,46%	6,65%	6,38%	7,00%	5,29%	3,01%	3,19%	1,58%	3,49%	3,49%
L3	1,10	1,12	1,02	1,17	1,23	1,50	1,12	1,17	1,36	1,35
L2	0,76	0,73	0,64	0,74	0,79	0,90	0,72	0,82	0,91	0,89
L1	0,09	0,13	0,11	0,14	0,21	0,35	0,17	0,27	0,25	0,25
HOP/Čistý obrát	5,74%	3,80%	4,87%	6,82%	5,45%	6,39%	4,62%	7,01%	7,16%	7,22%
PH/Čistý obrát	16,27%	15,20%	16,31%	17,15%	15,75%	17,26%	15,70%	19,40%	20,40%	20,60%
ON/Čistý obrát	10,53%	11,40%	11,44%	10,33%	10,30%	10,87%	11,08%	12,39%	13,24%	13,38%
Přidaná hodnota na pracující osobu	505 040	423 406	489 020	556 943	516 678	537 198	500 731	601 540	661 701	687 956
Přidaná hodnota na zaměstnance	512 372	429 316	499 533	568 256	525 746	548 118	510 947	613 409	674 474	701 236
Průměrná mzda	20 551	19 803	21 355	21 025	21 027	20 794	22 000	24 025	26 465	27 253

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Shrnutí a perspektivy oboru

V ČR spotřeba ryb dlouhodobě stagnuje na hodnotě 5 kg. Z tohoto množství činí spotřeba sladkovodních ryb u nás 1,3 kg na osobu ročně (při započítání ryb získaných chovem včetně úlovků ryb na udici).

Nejvýznamnější chovanou rybou byl v roce 2019 kapr s podílem 85,5 % (meziroční nárůst o 0,8 %). Býložravé ryby (amur, tolstolobik) zaznamenaly meziroční nárůst na 5,2 %. Lososovité ryby (pstruh duhový, siven) - jejich podíl meziročně klesl na 4,5 %.

Hlavní prioritou jak ve zpracování, tak v chovu ryb je udržet a zlepšovat pozici v odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu.

CZ-NACE 10.3 Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny zahrnuje následující výrobní třídy/podtřídy:

- **10.31** – zpracování a konzervování brambor,
- **10.32** – výroba ovocných a zeleninových šťáv,
- **10.33** – ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny.

Uvedený podobor 10.31 produkuje zejména bramborové polotovary, jako jsou např. kaše, vločky, hranolky, krokety, knedlíky v prášku, loupané předvařené i nepředvařené brambory, chipsy a bramborové mouky.

U podoboru 10.32, kromě šťáv, jde též o výrobu koncentrátů z čerstvého ovoce a zeleniny. U podoboru 10.33 jde o ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny a dále jde o produkci džemů a ovocných pomazánek a náplní, salátů a jiných produktů převážně z ovoce a zeleniny. Jde např. o hotové pokrmy, které získávají u spotřebitelů stále větší oblibu.

Podíly oboru u základních indikátorů na odvětví CZ-NACE 10, pak s výjimkou počtu jednotek, který činil v roce 2019 (stejně jako v roce 2018) jen 1,6 %, se podíly ostatních ukazatelů pohybují v intervalu od 3,1 %, což jsou tržby a výnosy, do 3,9 % u přidané hodnoty. Dále je to 3,7 % u počtu zaměstnanců a 3,6 % u vlastního kapitálu a u osobních nákladů. Podle uvedených podílů patří obor k těm výrobám, které nemají výraznou pozici, a která je závislá zejména na výši sklizni v tuzemsku a tím i nákupu surovin.

K významným firmám oboru patří např. AVIKO ČR, s. r. o., BESKYD FRYČOVICE, a. s., FARM FRITES CZ, s. r. o., Petr HOBŽA – Snack, INTERSNACK a. s., CHOUSTNÍK, Amylon, a. s. aj.

Ze statistického zjišťování Konzerv (MZE) I-01 z února 2020 vyplynulo, že v roce 2019 činil celkový nákup ovoce pro zpracování jen 45 313 tun, což je meziročně méně téměř o 37 %. Nákup čerstvého ovoce z tuzemska oproti předchozího roku klesl na polovinu, když činil 22 823 tun. Na snížení nákupu se nejvíce podílela průmyslová jablka, která tvoří z čerstvého ovoce pro zpracování nejvyšší podíl (69 %). Nákup čerstvého ovoce ze zahraničí se také meziročně snížil, a to o 11 % na 6 796 tun. Nákup upraveného ovoce pro zpracování z tuzemska meziročně klesl o 11 %. Pro výrobu ovocných výrobků bylo v roce 2019 nakoupeno ze zahraničí 14 281 tun mraženého, sušeného a jinak upraveného ovoce, ovocných protlaků a koncentrátů, což bylo o 13 % méně než v roce předchozím. Drobné ovoce jako jsou jahody, angrešt, borůvky, brusinky, maliny, ostružiny a šípek byly nakupovány zejména ze zahraničí a již upravené.

Podle výsledků statistického šetření dosáhla v roce 2019 celková výroba ovocných výrobků včetně výrobků se sníženým obsahem cukru 77 581 tun, tzn., meziročně méně o 7 %. Největší podíl z celkové výroby výrobků z ovoce tvořila obdobně jako v předchozích letech výroba ovocných šťáv v celkovém objemu 28 955 tun. Výroba šťávy jablečné v porovnání s rokem 2018 se však zvýšila dokonce o 27 % na 12 709 tun. Výroba šťávy rybízové se oproti předchozímu roku zvýšila více jak dvojnásobně. Výroba šťávy višňové naopak meziročně klesla o 60 %. Výroba dětské a kojenecké ovocné výživy tvořila podíl 28 % z celkové výroby ovocných výrobků, avšak při srovnání s rokem 2018 se v roce 2019 její objem příliš nezměnil a činil 21 954 tun. Výrazně meziročně poklesla výroba džemů a marmelád (o 39 %) a také výroba kompotů (o 45 %).

Na základě dříve zmíněného statistického šetření dosáhl nákup veškeré zeleniny pro zpracování v roce 2019 objemu 97 220 tun, tzn., že byl cca jen o 2 % nižší než v roce 2018. Nákup čerstvé zeleniny pro výrobu zeleninových výrobků z tuzemska se v porovnání s rokem 2018 snížil o 16 % na 45 800 tun. Nákup zeleniny ze zahraničí se však meziročně výrazně zvýšil, a to o 40 % na 32 972 tun. Největší podíl z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska tvořil v roce 2019 podobně jako v předchozích letech nákup zelí bílého (26 %) a nákup okurek nakládaček (15 %). Z nákupu čerstvé zeleniny ze zahraničí tvořil největší podíl nákup okurek nakládaček (36 %). V porovnání s rokem 2018 byl vyšší o 52 %. Pro výrobu zeleninových výrobků bylo v roce 2019 nakoupeno 3 218 tun upravené zeleniny z tuzemska, což bylo o 26 % méně než v roce předchozím. Ze zahraničí bylo pro zpracování nakoupeno 15 231 tun mražené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů, což bylo o 6 % méně než v roce 2018. Největší podíl v nákupu upravené zeleniny ze zahraničí tvořil stejně jako v předchozích letech nákup rajčat (důvěrný údaj).

Z údajů zjištěných při statistickém zjišťování vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny, včetně se sníženým obsahem cukru dosáhla v roce 2019 objemu 154 323 tun, což představuje mírný pokles (cca 1 %), v porovnání s rokem 2018. Největší podíl z celkové výroby zeleninových výrobků (39 %) tvořila, podobně jako v předchozích letech, výroba sterilované zeleniny, která se při srovnání s rokem 2018 zvýšila o 3 % na 60 144 tun. Největší podíl z výroby sterilované zeleniny (57 %) tvořila výroba okurek nakládaček, která se oproti předchozímu roku zvýšila o 5 %. Výroba mražené zeleniny a směsí (26 277 tun) tvořila 17% podíl z celkové výroby zeleninových výrobků. Přesto byla o 5 % nižší než v roce 2018. Výroba kečupu (12 453 tun) v porovnání s předchozím rokem naopak klesla až o 50 %. Výroba sterilovaných směsí a salátů se v roce 2019 zvýšila na 16 246 tun, tj. o 42 %. Výroba kysaného zelí (12 274 tun) byla oproti roku 2018 cca o 10 % vyšší. Výroba polotovarů z chlazené nebo čerstvé zeleniny při srovnání s předchozím rokem se též zvedla o 22 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Z tabulky 2.1 vyplývá zhoršení výsledku hospodaření před zdaněním v roce 2018 a očekává se, že tato tendence bude pokračovat i v roce 2019. To je v kontextu s růstem nákladovosti.

Pozitivní je každoroční zvyšování tvorby přidané hodnoty od roku 2014, jak uvádí tabulka 2.2. Současně se očekává pokles objemu investic v roce 2019. Počet jednotek v oboru ve sledovaném období kolísá, což souvisí se sezónností ve sledovaném oboru.

Tvorba ekonomického zisku (ukazatel EVA) za celé sledované období vykazuje pouze záporné hodnoty, jak je patrné z údajů z tabulky 2.3. Očekává se, že přidaná hodnota na zaměstnance se v roce 2019 dále zvýší a dosáhne nejvyšší hodnoty za celé sledované období. Průměrná mzda v roce 2019 dále meziročně vzrostla (na částku 27 253 Kč), avšak stále zaostává za úrovní odvětví (27 256 Kč). Průměrný počet zaměstnanců zůstává v posledních letech stabilní.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	5 448 538	5 758 082	5 742 116	5 598 176	6 096 062	7 365 297	7 636 914	8 288 223	8 535 438	8 773 309
II. Tržby za prodej zboží	1 025 168	1 068 851	1 000 276	955 353	931 507	865 968	854 295	1 240 587	1 221 061	1 204 809
A. Výkonová spotřeba	4 927 909	5 441 807	5 409 529	5 311 751	5 683 686	6 614 317	6 839 477	7 493 276	7 592 104	7 545 852
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	723 120	741 074	720 317	722 956	693 619	664 129	657 806	989 046	976 218	1 024 031
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	4 204 789	4 700 733	4 689 212	4 588 796	4 990 067	5 950 189	6 181 670	6 504 229	6 615 886	6 521 821
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	35 885	-85 987	-101 390	-107 584	-97 588	-112 684	-154 192	-18 441	-25 829	6 822
D. Osobní náklady	853 406	884 780	868 837	832 989	870 772	1 062 890	1 123 984	1 267 595	1 387 397	1 454 774
D.1 Mzdové náklady	604 391	620 309	626 933	585 070	606 452	727 052	785 089	923 675	1 013 951	1 057 216
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	249 014	264 470	241 904	247 919	264 320	335 838	338 895	343 921	373 446	397 558
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	213 472	236 895	224 711	232 390	226 650	292 035	296 124	319 843	350 097	382 046
D.2.2 Ostatní náklady	35 543	27 576	17 193	15 528	37 670	43 803	42 771	24 077	23 349	15 512
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	208 277	206 081	203 340	207 784	234 635	259 716	260 795	314 048	327 322	322 056
J. Nákladové úroky a podobné náklady	30 600	27 471	24 770	20 774	18 693	20 997	21 149	19 138	30 596	28 257
** VH před zdaněním	364 155	315 677	295 233	285 172	239 228	195 850	312 810	421 714	404 078	372 198
L. Daň z příjmu	83 918	65 857	60 025	50 629	37 270	27 925	66 847	75 368	79 843	73 544
*** VH za účetní období	280 238	249 819	235 208	234 543	201 958	167 925	245 963	346 346	324 235	298 654

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	1 509 911	1 471 113	1 434 254	1 349 361	1 441 471	1 729 632	1 805 923	2 053 976	2 190 224	2 438 019
Hrubý operační přebytek	656 506	586 333	565 416	516 372	570 699	666 742	681 939	786 380	802 827	983 246
EBIT	394 755	343 147	320 003	305 946	257 921	216 847	333 959	440 852	434 674	400 455
Čistý obrát za účetní období	6 916 003	7 212 549	7 068 642	6 929 391	7 311 834	8 586 754	8 721 552	9 889 355	10 094 519	10 361 364
Tržby	6 473 705	6 826 933	6 742 392	6 553 529	7 027 569	8 231 265	8 491 208	9 528 811	9 756 499	9 990 693
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	2 777	2 826	2 712	2 710	2 770	3 192	3 221	3 227	3 248	3 248
Pracující majitelé	112	112	107	106	115	108	116	112	115	115
Počet jednotek	166	161	145	137	148	137	140	136	145	144
Investice	358 086	284 962	262 551	277 386	225 441	387 472	319 029	425 941	805 453	568 401
Náklady celkem	6 551 848	6 896 872	6 773 409	6 644 219	7 072 606	8 390 904	8 408 742	9 467 641	9 690 442	9 989 166
Úročené zdroje	3 461 064	3 502 203	3 424 376	3 588 942	3 576 868	3 975 900	4 021 361	4 478 768	4 713 122	4 795 672

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-178 848	-168 273	-171 675	-214 458	-264 553	-327 711	-233 336	-237 308	-282 560	-53 439
Spread	-6,94%	-6,58%	-6,50%	-7,46%	-9,05%	-10,61%	-7,30%	-6,18%	-7,05%	-5,14%
ROE	10,88%	9,78%	8,90%	8,16%	6,91%	5,43%	7,69%	9,02%	8,09%	4,64%
Alternativní náklad na VK (re)	17,83%	16,36%	15,40%	15,61%	15,95%	16,04%	14,99%	15,20%	15,14%	9,78%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	7,72%	6,63%	6,50%	6,22%	5,17%	3,90%	5,80%	6,80%	6,33%	3,96%
Čistý obrát/Aktiva	1,35	1,39	1,44	1,41	1,47	1,54	1,52	1,53	1,47	1,48
EBIT/Čistý obrát	5,71%	4,76%	4,53%	4,42%	3,53%	2,53%	3,83%	4,46%	4,31%	2,68%
VK/Aktiva	50,37%	49,37%	53,64%	58,46%	58,61%	55,53%	55,56%	59,26%	58,33%	60,96%
UZ/Aktiva	67,70%	67,66%	69,53%	72,95%	71,69%	71,46%	69,89%	69,12%	68,61%	69,79%
Úroková míra	3,45%	2,90%	3,17%	2,91%	2,86%	2,37%	2,56%	3,00%	4,33%	3,49%
L3	1,27	1,36	1,50	1,61	1,70	1,57	1,56	1,71	1,63	1,35
L2	0,70	0,71	0,76	0,79	0,85	0,74	0,75	0,85	0,83	0,89
L1	0,12	0,09	0,09	0,12	0,17	0,10	0,15	0,21	0,21	0,25
HOP/Čistý obrát	9,49%	8,13%	8,00%	7,45%	7,81%	7,76%	7,82%	7,95%	7,95%	7,22%
PH/Čistý obrát	21,83%	20,40%	20,29%	19,47%	19,71%	20,14%	20,71%	20,77%	21,70%	20,60%
ON/Čistý obrát	12,34%	12,27%	12,29%	12,02%	11,91%	12,38%	12,89%	12,82%	13,74%	13,38%
Přidaná hodnota na pracující osobu	522 586	500 708	508 811	479 181	499 678	524 236	541 283	615 196	651 288	687 956
Přidaná hodnota na zaměstnance	543 746	520 529	528 851	497 862	520 394	541 904	560 725	636 582	674 425	701 236
Průměrná mzda	18 138	18 291	19 264	17 989	18 245	18 982	20 314	23 856	26 018	27 253

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Z tabulky 3.1 je patrné, že index cen CZ-CPA 10.3 v roce 2019 meziročně dále rostl a ceny zaznamenávají trvalý vzestup.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2018 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zprac. ovoce a zelenina	10.3	111,5 %	117,2 %	121,2 %	124,4 %	128,6 %	134,7 %	133,9 %	129,4 %	129,8 %	134 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Na význam oboru nutno pohlížet především po stránce produkce, která má svou hodnotu, jež je dána obsahem vitamínů a dalších látek, které přispívají ke zlepšení zdraví. Rok 2019 byl z hlediska většiny nakupované suroviny nepříznivý vlivem nízkých sklizní a poklesu produkce (džemy a marmelády, kompoty). Významná část surovin zůstává předmětem dovozu, jde zejména o drobné ovoce, a to upravené a také zelí, okurky či rajčata.

Pozitivní je růst přidané hodnoty v posledních letech, při vzestupu cen. Změny v počtu jednotek signalizují určitou nestabilitu v podnikatelské základně, která netvoří ekonomickou přidanou hodnotu pro majitele.

Další perspektiva oboru se bude odvíjet především od domácí sklizně ovoce, zeleniny a brambor. Lze očekávat, že pokračovat bude i poměrně značný dovoz surovin a polotovarů. Z hlediska tržeb významná bude též poptávka z navazujících oborů a gastronomie, což bude záviset i na další inovaci produkce. Žádoucí z hlediska konkurenceschopnosti, bude též další technologická modernizace oboru a celková situace na trhu a vývoj ekonomiky.

CZ-NACE 10.4 Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků

I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor 10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.41** – výroba olejů a tuků,
- **10.42** – výroba margarínů a jedlých tuků.

Tukový průmysl je založen na výrobě dvou velkých skupin surových a rafinovaných olejů a tuků, a to rostlinných (podle druhu jednotlivých olejnatých semen) a živočišných (nezahrnuje však tavení a rafinaci vepřového sádla a jiných jedlých živočišných tuků). Součástí oboru je také výroba potravinářských výrobků (výroba margarínu, výroba ostatních pomazánek nahrazujících máslo a výroba složených pokrmových tuků), jež je zpravidla propojena s jinými nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami. Jde zejména o glycerin, mýdlo a saponáty, čisticí a leštící prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii.

Český tukový průmysl je poměrně vysoce koncentrovaný. Mezi největší společnosti patří společnost Archer Daniels Midland Company (ADM), a také významný zpracovatel olejnatých semen především pro produkci metylesteru řepkového oleje – MEŘO společnost PREOL, a. s. s kapacitou 120 tis. t. Významnou společností je také Glencore Grain Czech s.r.o., která vyrábí např. oleje Lukana, Ceresol, Vegetol. Dalším výrobcem rostlinných jedlých olejů v ČR je mj. společnost FABIO PRODUKT spol. s r.o. (Manka, Slunka apod.).

Podíl CZ-NACE 10.4 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2019 představoval 5,5 % (v roce 2018 tento podíl činil 7,9 %). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně nepatrně zvýšil. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně snížil a činí 1,0 %. Přidaná hodnota oboru v roce 2019 zaznamenala dle předběžných údajů mírný nárůst. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně v roce 2019 poklesl o 2,9 p. b. na 2,0 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za VV a S jsou na rok 2019 odhadovány s meziročním nárůstem. Odhad přidané hodnoty ukazuje v roce 2019 také meziroční nárůst, stejně tak i hodnota ukazatele produktivity práce a výše průměrné mzdy meziročně v roce 2019 také vzrostla. V žádném z hodnocených let s výjimkou roku 2010 netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread). Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2010, nejnižší hodnota byla vykazována v roce 2009, na rok 2019 je odhadován meziroční nárůst rentability. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům, charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, nejnižší hodnota je vykazována v roce 2017, 2011 a 2016. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2010–2019. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	7 836 862	9 259 283	9 165 615	15 052 418	14 545 255	13 694 810	13 232 735	13 537 662	12 742 793	14 344 895
II. Tržby za prodej zboží	4 617 875	5 450 504	6 476 421	5 583 320	4 561 307	3 831 906	4 271 879	3 840 471	3 431 842	3 243 082
A. Výkonová spotřeba	11 515 789	13 609 142	15 037 647	19 790 120	18 100 721	16 743 906	16 615 915	16 614 598	15 064 419	16 272 408
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	4 525 726	5 341 157	6 377 816	5 468 944	4 269 832	3 637 533	3 314 112	4 131 745	3 302 139	3 256 605
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	6 990 063	8 267 985	8 659 830	14 321 176	13 830 889	13 106 373	13 301 802	12 482 853	11 762 280	13 015 802
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-150 454	-86 897	-160 533	-56 401	-374 565	-137 031	-103 623	-18 072	-15 942	59 405
D. Osobní náklady	365 589	301 950	312 904	364 211	410 204	461 518	477 053	509 416	490 393	527 606
D.1 Mzdové náklady	259 908	223 406	235 160	271 764	300 059	338 987	338 510	361 540	346 473	378 953
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	105 681	78 544	77 744	92 447	110 144	122 530	138 544	147 875	143 920	148 653
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	88 461	72 074	72 301	85 441	100 617	111 645	129 307	141 324	137 310	142 616
D.2.2 Ostatní náklady	17 220	6 470	5 443	7 007	9 527	10 885	9 237	6 551	6 609	6 037
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	314 068	438 171	307 744	257 654	295 871	315 104	320 443	322 767	359 987	356 351
J. Nákladové úroky a podobné náklady	67 058	58 355	30 416	18 228	39 738	44 805	37 222	46 094	78 242	56 203
** VH před zdaněním	262 209	-54 991	197 655	238 922	282 792	167 697	49 775	-53 322	79 186	98 042
L. Daň z příjmu	-244 516	-12 157	-42 918	101 402	104 503	53 505	58 228	101 162	14 331	17 889
*** VH za účetní období	506 726	-42 834	240 573	137 520	178 289	114 191	-8 453	-154 484	64 856	80 152

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplňující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	1 089 402	1 187 542	764 922	902 019	1 380 406	919 841	992 322	781 607	1 126 159	1 256 241
Hrubý operační přebytek	723 813	885 591	452 018	537 808	970 203	458 323	515 268	272 192	635 766	728 635
EBIT	329 267	3 364	228 071	257 150	322 531	212 502	86 997	-7 228	157 429	154 244
Čistý obrát za účetní období	14 395 818	16 232 217	17 249 533	23 301 391	19 037 709	17 729 556	17 838 548	18 276 778	17 067 203	18 555 969
Tržby	12 454 737	14 709 787	15 642 035	20 635 738	19 106 562	17 526 716	17 504 614	17 378 133	16 174 635	17 588 054
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	872	770	766	828	845	893	928	900	832	858
Pracující majitelé	14	14	11	9	10	9	12	11	12	13
Počet jednotek	24	21	19	15	16	16	17	17	17	20
Investice	99 112	99 803	343 662	220 527	247 214	485 037	331 531	590 764	303 907	204 574
Náklady celkem	14 133 608	16 287 208	17 051 878	23 062 469	18 754 917	17 561 860	17 788 773	18 330 101	16 988 016	18 457 927
Úročené zdroje	3 666 400	3 755 103	4 325 395	4 449 981	4 499 474	4 221 141	4 051 780	4 715 468	5 897 508	4 649 387

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	194 019	-455 068	-285 876	-351 689	-179 210	-175 523	-211 453	-405 383	-236 964	-196 427
Spread	10,61%	-19,46%	-8,85%	-10,95%	-6,01%	-6,06%	-9,02%	-15,66%	-8,39%	-8,05%
ROE	27,71%	-1,83%	7,45%	4,28%	5,97%	3,95%	-0,36%	-5,97%	2,30%	3,28%
Alternativní náklad na VK (re)	17,10%	17,63%	16,30%	15,23%	11,98%	10,01%	8,66%	9,69%	10,69%	11,33%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	4,87%	0,05%	2,84%	3,41%	3,91%	3,08%	0,99%	-0,08%	1,55%	1,89%
Čistý obrát/Aktiva	2,13	2,39	2,15	3,09	2,31	2,57	2,03	2,14	1,68	2,28
EBIT/Čistý obrát	2,29%	0,02%	1,32%	1,10%	1,69%	1,20%	0,49%	-0,04%	0,92%	0,83%
VK/Aktiva	27,07%	34,37%	40,21%	42,59%	36,15%	41,94%	26,64%	30,32%	27,78%	29,94%
UZ/Aktiva	54,26%	55,19%	53,86%	59,00%	54,50%	61,16%	46,04%	55,23%	58,03%	57,04%
Úroková míra	3,65%	4,12%	2,78%	1,47%	2,62%	3,38%	2,18%	2,17%	2,54%	2,54%
L3	1,06	1,18	1,20	1,19	1,09	1,13	0,90	0,88	0,93	0,85
L2	0,73	0,77	0,63	0,67	0,57	0,86	0,52	0,61	0,55	0,49
L1	0,17	0,16	0,05	0,06	0,08	0,19	0,05	0,09	0,09	0,13
HOP/Čistý obrát	5,03%	5,46%	2,62%	2,31%	5,10%	2,59%	2,89%	1,49%	3,73%	3,93%
PH/Čistý obrát	7,57%	7,32%	4,43%	3,87%	7,25%	5,19%	5,56%	4,28%	6,60%	6,77%
ON/Čistý obrát	2,54%	1,86%	1,81%	1,56%	2,15%	2,60%	2,67%	2,79%	2,87%	2,84%
Přidaná hodnota na pracující osobu	1 228 974	1 513 144	985 008	1 077 514	1 614 788	1 019 859	1 056 050	857 909	1 333 798	1 442 553
Přidaná hodnota na zaměstnance	1 249 254	1 541 447	998 719	1 088 873	1 633 083	1 030 183	1 069 346	868 343	1 353 237	1 463 577
Průměrná mzda	24 837	24 165	25 586	27 338	29 582	31 638	30 399	33 472	34 695	36 791

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců rostlinných a živočišných olejů a tuků (tabulka 3.1) ukazuje vždy vyšší hodnoty oproti poměřovanému roku 2005. V roce 2019 došlo k nárůstu o 15,8 p. b., oproti poměřovanému roku 2005.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	10.4	110,1 %	131,3 %	135,4 %	135,7 %	119,2 %	116,6 %	118,1 %	118,1 %	114,7 %	115,8 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj hodnocené agregace Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) v roce 2019 vykazuje meziroční zlepšení významných ukazatelů jako jsou přidaná hodnota, produktivita práce a rentabilita.

Efektivnost tohoto oboru budou i nadále určovat především tyto faktory: cena a kvalita vstupních surovin, cena vedlejších produktů vznikajících při výrobě, dosažení co nejvyšší výtěžnosti oleje, ceny rostlinných olejů a olejin na světových trzích, ceny energií, stabilita vlastnických vztahů a stabilita podnikatelského prostředí. Příznivý pro vývoj tohoto oboru je mimo jiné i vývoj stravovacích návyků u spotřebitelů, kteří stále dávají přednost většinou rostlinným tukům před živočišnými.

Rozvoj výroby MEŘO a trhu s biopalivy je výrazně závislý na politických a ekonomických opatřeních, jak na světové úrovni především v USA a EU, tak na národní úrovni.

CZ-NACE 10.5 Výroba mléčných výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5 níže uvedené třídy:

- **10.51** – Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,
- **10.52** – Výroba zmrzliny.

Mezi významné podniky v mlékárenském průmyslu patří Madeta, a. s., Mlékárna Pragolaktos, a. s., Mlékárna Hlinsko, a. s., Olma, a. s., Brazzale Moravia, a. s. Výroba mléčných výrobků se v roce 2019 dle předběžných výsledků na celkových tržbách potravinářského průmyslu podílela 14,6 % (meziročně došlo k mírnému poklesu). Na tvorbě přidané hodnoty se obor v roce 2019 podílel 11,0 % (meziročně došlo k mírnému nárůstu). V uvedeném výrobním oboru pracovalo 8 317 osob, což představuje 9,6 % z celkového počtu zaměstnanců potravinářského průmyslu. Podíl zpracovatelů mléka na podnikatelské struktuře potravinářských podniků činí 1,9 %.

Dle publikace Zemědělství (2019)² se produkce mléka v ČR v roce 2019 zvýšila na 3 072,8 mil. l (tj. meziroční nárůst o 0,2 %). Od producentů mléka bylo v roce 2019 nakoupeno méně mléka, tj. 2 525,3 mil. l. Meziročně došlo k poklesu objemu zpracovaného mléka v tuzemských mlékárnách o 1,4 %. Snížil se hlavně objem výroby sušeného odstředěného mléka, tvarohových dezertů a tavených sýrů. Nárůst vykázaly naopak mléčné dezerty, máslo ve spotřebitelském balení či ostatní kysané výrobky. Po pěti letech poklesu průměrných ročních stavů dojených krav došlo k meziročnímu nárůstu o 0,4 % na 362,7 tis. ks. Dojivost se však v důsledku vlivu sucha na krmivovou základnu snížila o 0,6 % na 8 471,4 l/ks/rok. Nejvyšší užitkovost byla zaznamenána v Moravskoslezském kraji, Hl. m. Praze, Středočeském kraji a Zlínském kraji. Tržby za mléko v zemědělství v roce 2019 meziročně vzrostly o 2,3 % na 22,1 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami v ČR dosáhla 8,86 Kč/l (meziroční nárůst o 3,4 %, tj. o 0,29 Kč/l). Jedná se o druhou nejvyšší dosaženou realizační cenu za posledních 15 let. Pozitivně lze hodnotit i bilanci zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky, která je dlouhodobě kladná. Nicméně přetrvává záporná bilance u másla, sýrů a tvarohu.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2010–2019. Dále tabulka 2.2 s dalšími doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy. Dále uváděné údaje se vztahují k roku 2019.

V mlékárenském průmyslu podniká 1,9 % podniků, tj. celkem 165 jednotek. Jejich počet je více méně stabilní, dochází ke změnám pouze v rámci jednotek. Dle předběžných údajů meziročně došlo k mírnému poklesu počtu podniků.

Počet zaměstnanců meziročně mírně poklesl ze 8 400 osob na 8 317 osob, tj. o 1 %. Oproti roku 2010 došlo k celkovému úbytku 783 zaměstnanců.

Průměrná hrubá měsíční mzda meziročně vzrostla na 31 203 Kč, tj. nárůst o 5,9 %. Mzda zaměstnanců mlékárenského průmyslu je vyšší než mzda celého potravinářského průmyslu. Ta činí 27 556 Kč. Některé výroby v rámci oboru jsou pracovně velmi náročné (výroba sýrů a jiných mléčných výrobků).

Vývoj celkových tržeb zpracovatelů mléka je po časovou řadu rozkolísaný. Od roku 2016 se daří tržby zvyšovat a meziročně (k roku 2019) došlo k nárůstu tržeb o 3,1 %. Tržby se odvíjí především od výše realizovaných cen na trhu a zahraniční konkurence.

Výše přidané hodnoty v posledním hodnoceném roce meziročně vzrostla o 7,8 %. Růst se odrazil na vyšší produktivitě práce (meziročně nárůst o 8,9 %), ke kterému přispěl i mírný pokles počtu pracovníků. Úroveň produktivity práce je velmi dobrá, je vyšší než průměr celého potravinářského průmyslu.

Výsledek hospodaření je po sledované časové období rozkolísaný. Dle předběžných údajů však došlo k výraznému nárůstu.³

Hodnota ukazatele Spread (rozdíl mezi ROE a re) se meziročně zlepšila a dosáhla kladných hodnot, což znamená, že byla vytvořena hodnota pro majitele. Minulý rok však byla tato hodnota záporná. K nárůstu došlo díky vysoké rentabilitě vlastního kapitálu.

Základním ukazatelem, který měří produkční sílu, je ukazatel rentability aktiv (ROA), tzn. podíl EBIT/aktiva. Tato produkční síla zpracovatelů mléka meziročně výrazně vzrostla, což je pozitivní vývoj.

² Ministerstvo zemědělství, *Zemědělství 2019*, Praha 2020, ISBN 978-80-7434-558-6.

³ Jedná se o předběžné výsledky dopočítané z dostupného výkazu, který nepodchycuje část podniků.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech podniků oboru se meziročně mírně snížil, což signalizuje narůstající celkovou zadluženost, tzn. využívání cizích zdrojů k hospodářské činnosti.

Základním ukazatelem, který měří produkční sílu, je ukazatel rentability aktiv (ROA), tzn. EBIT/aktiva. Tato produkční síla oboru 10.5 se meziročně zvýšila. Oboru se daří generovat lépe zisk z dostupných aktiv.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	37 031 042	38 887 810	38 147 642	41 173 970	42 654 296	40 205 482	38 525 658	42 603 134	42 662 285	43 851 098
II. Tržby za prodej zboží	4 121 266	4 347 804	3 377 668	3 486 288	3 014 475	2 962 546	2 744 528	3 024 224	2 952 177	3 161 008
A. Výkonová spotřeba	36 298 118	38 372 647	36 102 334	39 004 302	40 863 653	37 451 770	34 700 958	39 450 642	39 151 322	40 313 291
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	3 268 786	3 451 140	2 579 584	2 755 867	2 431 846	2 382 691	2 191 051	2 370 844	2 432 397	2 536 186
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	33 029 332	34 921 507	33 522 750	36 248 435	38 431 807	35 069 079	32 509 907	37 079 798	36 718 926	37 777 106
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-462 881	-290 228	-57 118	-364 202	-605 160	11 872	-65 257	-533 185	19 314	-240 224
D. Osobní náklady	3 355 294	3 284 682	3 209 096	3 297 805	3 122 531	3 313 548	3 621 563	3 892 091	4 241 215	4 473 372
D.1. Mzdové náklady	2 384 538	2 407 847	2 305 407	2 314 471	2 180 616	2 358 182	2 559 898	2 765 886	2 970 730	3 114 304
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	970 756	876 835	903 690	983 334	941 915	955 366	1 061 665	1 126 205	1 270 485	1 359 069
D.2.1. Náklady na soc. a zdrav. pojištění	870 016	788 738	838 075	886 901	871 720	873 738	969 286	1 028 011	1 164 986	1 239 724
D.2.2. Ostatní náklady	100 740	88 096	65 615	96 432	70 195	81 629	92 379	98 194	105 499	119 345
E.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	908 905	947 157	875 530	868 971	853 474	893 101	887 439	923 168	946 407	1 116 928
J. Nákladové úroky a podobné náklady	151 059	136 716	130 902	99 912	89 353	96 019	79 017	74 452	91 034	92 206
**VH před zdaněním	729 552	710 714	1 088 492	1 629 847	1 194 651	1 358 472	2 261 343	1 946 026	1 402 872	2 690 534
L. Daň z příjmu	212 614	198 470	233 063	367 325	223 945	215 786	415 930	408 542	294 292	125 247
***VH za účetní období	516 938	512 245	855 428	1 262 522	970 705	1 142 686	1 845 414	1 537 484	1 108 580	2 565 287

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	5 317 070	5 153 195	5 480 094	6 020 158	5 410 279	5 704 386	6 634 485	6 709 901	6 443 825	6 949 148
Hrubý operační přebytek	1 961 776	1 868 513	2 270 998	2 722 353	2 287 747	2 390 838	3 012 922	2 817 810	2 202 610	2 475 776
EBIT	880 612	847 430	1 219 394	1 729 758	1 284 004	1 454 491	2 340 361	2 020 478	1 493 906	2 782 740
Čistý obrat za účetní období	42 723 326	45 411 086	43 998 250	47 200 765	48 523 584	45 749 317	43 581 455	48 445 936	49 364 274	50 512 489
Tržby	41 152 308	43 235 614	41 525 309	44 660 258	45 668 772	43 168 028	41 270 186	45 627 358	45 614 462	47 022 215
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	9 100	8 533	8 322	8 258	8 096	8 367	8 537	8 476	8 400	8 317
Pracující majitelé	124	130	138	127	134	121	126	131	136	135
Počet jednotek	207	202	188	178	181	172	163	164	171	165
Investice	1 118 905	1 051 070	1 058 409	1 341 208	1 632 203	1 554 808	1 630 777	1 777 078	1 938 473	2 410 154
Náklady celkem	41 993 774	44 700 372	42 909 758	45 570 918	47 328 933	44 390 845	41 320 112	46 499 910	47 961 402	47 821 955
Úročené zdroje	9 529 989	9 976 977	10 119 943	10 141 582	10 942 174	11 807 717	13 003 548	14 296 718	15 155 705	17 465 506

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-659 888	-766 113	-457 670	51 853	-459 168	-198 227	649 516	151 326	-570 861	571 208
Spread	-10,47%	-11,73%	-6,43%	0,68%	-5,25%	-2,03%	5,73%	1,21%	-4,24%	3,62%
ROE	8,20%	7,84%	12,01%	16,46%	11,11%	11,69%	16,28%	12,27%	8,23%	16,28%
Alternativní náklad na VK (re)	18,67%	19,57%	18,44%	15,78%	16,36%	13,72%	10,55%	11,07%	12,47%	12,65%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	4,74%	4,33%	6,38%	9,04%	6,56%	7,32%	11,16%	8,89%	6,30%	10,95%
Čistý obrat/Aktiva	2,30	2,32	2,30	2,47	2,48	2,30	2,08	2,13	2,08	1,99
EBIT/Čistý obrat	2,06%	1,87%	2,77%	3,66%	2,65%	3,18%	5,37%	4,17%	3,03%	5,51%
VK/Aktiva	33,95%	33,36%	37,28%	40,07%	44,69%	49,20%	54,05%	55,10%	56,84%	62,01%
UZ/Aktiva	51,33%	50,96%	52,98%	52,97%	55,95%	59,43%	62,00%	62,89%	63,95%	68,72%
Úroková míra	4,68%	3,97%	4,37%	4,04%	4,06%	4,73%	4,74%	4,20%	5,41%	5,41%
L3	1,06	1,07	1,15	1,26	1,31	1,43	1,57	1,61	1,58	1,55
L2	0,81	0,83	0,90	0,98	0,98	1,09	1,23	1,25	1,23	1,19
L1	0,11	0,10	0,11	0,15	0,17	0,24	0,29	0,29	0,33	0,25
HOP/Čistý obrat	4,59%	4,11%	5,16%	5,77%	4,71%	5,23%	6,91%	5,82%	4,46%	4,90%
PHI/Čistý obrat	12,45%	11,35%	12,46%	12,75%	11,15%	12,47%	15,22%	13,85%	13,05%	13,76%
ON/Čistý obrat	7,85%	7,23%	7,29%	6,99%	6,44%	7,24%	8,31%	8,03%	8,59%	8,86%
Přidaná hodnota na pracující osobu	576 458	594 826	647 800	717 956	657 388	672 049	765 760	779 610	754 893	822 157
Přidaná hodnota na zaměstnance	584 284	603 894	658 530	728 977	668 242	681 793	777 105	791 636	767 154	835 511
Průměrná mzda	21 836	23 514	23 086	23 355	22 445	23 488	24 987	27 193	29 473	31 203

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Tabulka 3.1 uvádí indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010–2019 u mléčných výrobků. V posledních třech letech byl zaznamenán cenový růst.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mléčné výrobky	10.5	103,4 %	109,9 %	107,8 %	115,3 %	121,3 %	110,7 %	104,2 %	114,8 %	114,4 %	116,1 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Situace v mlékárenském průmyslu se dle ekonomických ukazatelů meziročně vyvíjela velmi dobře. Byla dosažena jedna z nejvyšších cen za mléčnou surovinu za posledních 15 let. V důsledku sucha došlo ke snížení dojivosti, ale ke zvýšení průměrných stavů dojnic. Tržby za mléko rovněž vzrostly.

Podnikatelská základna zpracovatelů mléka je stabilní, stále však dochází k poklesu počtu pracovních sil. Pozitivně lze hodnotit i nárůst přidané hodnoty, resp. produktivity práce, i růst mezd a tržeb.

Zpracovatelé mléka byli v roce 2019⁴ podpořeni národními dotacemi zaměřujícími se na kvalitu produkce. Jednalo se o národní dotační program 19. A Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ, kde zpracovatelům bylo vyplaceno 261,6 mil. Kč. V rámci dotačního programu 20. A Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat bylo producentům mléka vyplaceno 373,3 mil. Kč, celkem téměř 635 mil. Kč. V rámci přímých plateb byla chovatelům dojnic vyplacena dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS) pro citlivé komodity (sazba činila 3 730,46 Kč/VDJ).

⁴ Ministerstvo zemědělství, *Zemědělství 2019*, Praha 2020, ISBN 978-80-7434-558-6.

CZ-NACE 10.6 Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.6 – Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.61** – výroba mlýnských výrobků,
- **10.62** – výroba škrobárenských výrobků.

Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách v rámci celého CZ-NACE 10 v hodnoceném roce 2019 je odhadován na 4,3 % (v roce 2018 tento podíl činil 4,8 %). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru se meziročně zvýšil. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně snížil a činí 3,3 % (meziroční pokles o 0,2 %). Přidaná hodnota oboru v roce 2019 zaznamenala dle předběžných údajů meziroční nárůst. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 se meziročně v roce 2019 téměř nezměnil a činí 4,0 %.

Výroba mlýnských výrobků CZ-NACE 10.61

Mlýnský průmysl patří v ČR k oborům s dlouhodobou tradicí. České mlýny zpracovávají především pšenici a žito, okrajově ječmen, kukuřici, oves a ostatní obiloviny. Největší objemy zpracování zaznamenává pšenice přibližně 1 250 tis. t, druhé místo patří mletí žita přibližně 1 10 tis. tun, následuje 23 tis. tun ovsu. V roce 2019 bylo v provozu 43 provozoven průmyslových mlýnů, které zpracovávají pšenici a žito.

Tabulka 1.1 – Spotřeba obilovin pro výrobu potravin (kromě rýže)

Ukazatel	MJ	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20*
Domácí spotřeba obilovin celkem	tis. t	5 417,0	5 257,0	5 018,0	4 811,5	5 056,0	5 004,0
z toho na potraviny	tis. t	2 110,0	2 118,0	2 105,0	2 050,0	2 109,0	2 056,0

Pozn. *) odhad

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

Výroba škrobárenských výrobků CZ-NACE 10.62

Podle odhadu na rok 2019 (dle Českého škrobárenského svazu a Českého bramborářského svazu ČR) se plocha brambor pro výrobu škrobu v ČR meziročně snížila na 5,9 tis. ha. Na výrobu škrobu v ČR bylo zpracováno 147,4 t, tj. o 12,4 % více než v roce 2018. Dosažený hektarový výnos v kampani 2019/20 zaznamenal meziroční nárůst a činil 31,7 t/ha. Škrobnatost brambor se proti roku 2018 meziročně snížila o 0,5 p. b. na 18,7 %.

Tabulka 1.2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Firma	Zpracováno brambor v r. 2019 (t)	Množství nakoupeného škrobu v r. 2019* (t)
LYCKEBY AMYLEX, a. s.	88 357	19 482
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	59 008	12 808
Celkem	147 365	32 290

Pramen: ČSÚ

Pozn. *) nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Výroba pšeničného škrobu byla v roce 2019 realizována 2 společnostmi, a to Amylon, a. s. a Krnovská škrobárna. Celkem bylo zpracováno 37 344 tun pšenice a vyrobeno 13 831 tun škrobu.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Tržby za prodej VV a S dle odhadu roku 2019 meziročně rostly. Přidaná hodnota od roku 2014 meziročně roste. Počet zaměstnanců v roce 2019 je po poklesu v roce 2018 odhadován jako meziročně rostoucí. Průměrná mzda od roku 2016 meziročně roste. V žádném z hodnocených let netvořil obor hodnotu pro své majitele (záporný Spread), výjimkou je rok 2016. Indikátor rentability dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2016, nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2012, v roce 2019 je odhadován meziroční pokles. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2010–2019. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	7 611 754	9 257 667	9 491 318	10 102 983	9 635 718	9 887 263	10 142 468	10 266 712	10 539 821	11 164 227
II. Tržby za prodej zboží	2 202 605	2 290 736	2 332 968	2 550 910	2 594 025	2 416 586	2 796 378	3 356 905	2 724 279	3 030 211
A. Výkonová spotřeba	7 926 059	9 795 910	10 215 612	11 061 244	10 392 121	10 416 206	10 676 112	11 399 167	11 089 237	11 968 515
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	1 585 387	1 637 729	1 680 991	2 026 764	2 025 728	1 830 287	2 178 292	2 701 845	2 274 318	2 619 243
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	6 340 673	8 158 181	8 534 620	9 034 480	8 366 392	8 585 919	8 497 820	8 697 322	8 814 920	9 349 272
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	35 436	-48 980	-91 106	-8 423	-17 737	-68 884	31 062	-26 641	-125 801	-288 299
D. Osobní náklady	1 115 086	1 094 734	1 103 690	1 033 319	1 070 399	1 131 305	1 268 088	1 367 398	1 404 135	1 515 965
D.1 Mzdové náklady	785 878	798 232	817 830	748 119	790 304	804 719	895 653	996 291	1 029 140	1 112 435
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	329 208	296 502	285 859	285 201	280 095	326 586	372 434	371 107	374 995	403 530
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	267 421	267 828	263 039	264 204	250 174	293 719	342 937	340 719	336 026	370 609
D.2.2 Ostatní náklady	61 787	28 674	22 820	20 997	29 922	32 867	29 497	30 388	38 969	32 921
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	370 449	328 231	316 900	276 645	281 436	303 404	331 485	406 045	416 782	420 045
J. Nákladové úroky a podobné náklady	51 095	47 309	44 585	41 967	38 638	36 399	44 904	52 163	69 770	68 973
** VH před zdaněním	258 788	297 907	159 472	172 687	165 743	433 351	554 426	493 775	341 514	358 182
L. Daň z příjmu	36 863	47 894	44 343	52 103	51 135	37 139	87 419	109 458	72 409	75 732
*** VH za účetní období	221 925	250 012	115 129	120 584	114 608	396 212	467 007	384 317	269 105	282 449

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	1 852 864	1 801 473	1 699 781	1 601 072	1 855 359	1 956 527	2 231 671	2 251 091	2 300 664	2 520 185
Hrubý operační přebytek	737 778	706 739	596 091	567 752	784 960	825 222	963 584	883 694	896 529	1 004 220
EBIT	309 883	345 215	204 056	214 654	204 381	469 750	599 330	545 939	411 285	427 155
Čistý obrat za účetní období	10 301 239	12 077 803	12 374 936	13 116 450	12 736 673	12 795 607	13 742 707	14 380 653	13 809 237	14 583 039
Tržby	9 814 359	11 548 403	11 824 286	12 653 893	12 229 743	12 303 849	12 938 845	13 623 617	13 264 100	14 200 400
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	2 876	2 846	2 814	2 614	2 651	2 759	2 915	3 008	2 884	2 910
Pracující majitelé	109	139	172	170	173	170	185	188	202	204
Počet jednotek	159	190	207	190	201	195	197	205	210	219
Investice	496 764	461 824	578 090	312 080	435 181	563 350	952 554	653 273	791 490	571 926
Náklady celkem	10 042 451	11 779 897	12 215 464	12 943 763	12 570 930	12 362 256	13 188 281	13 886 878	13 467 723	14 224 858
Úročené zdroje	4 736 298	5 049 545	5 094 540	4 526 482	4 443 008	4 681 159	4 904 933	5 137 438	5 150 335	5 434 379

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-194 938	-206 301	-327 931	-250 019	-246 731	-9 601	53 953	-51 503	-102 197	-164 117
Spread	-5,33%	-5,25%	-9,02%	-8,05%	-7,35%	-0,28%	1,51%	-1,41%	-2,94%	-4,35%
ROE	6,07%	6,36%	3,17%	3,88%	3,41%	11,43%	13,08%	10,52%	7,75%	7,48%
Alternativní náklad na VK (re)	11,41%	11,61%	12,19%	11,93%	10,76%	11,70%	11,57%	11,93%	10,70%	11,83%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	3,98%	4,63%	2,54%	3,07%	2,94%	6,65%	7,48%	6,52%	4,90%	5,14%
Čistý obrat/Aktiva	1,32	1,62	1,54	1,87	1,83	1,81	1,71	1,72	1,64	1,76
EBIT/Čistý obrat	3,01%	2,86%	1,65%	1,64%	1,60%	3,67%	4,36%	3,80%	2,98%	2,93%
VK/Aktiva	46,88%	52,71%	45,29%	44,41%	48,30%	49,12%	44,53%	43,59%	41,33%	45,43%
UZ/Aktiva	60,76%	67,70%	63,50%	64,69%	63,92%	66,31%	61,20%	61,32%	61,33%	65,41%
Úroková míra	4,72%	4,23%	3,05%	2,96%	3,56%	3,00%	3,36%	3,51%	4,15%	4,15%
L3	1,33	1,43	1,33	1,40	1,50	1,63	1,51	1,38	1,38	1,43
L2	1,02	1,06	0,97	1,04	1,10	1,13	1,00	0,88	0,90	0,94
L1	0,20	0,20	0,19	0,23	0,26	0,34	0,25	0,21	0,21	0,24
HOP/Čistý obrat	7,16%	5,85%	4,82%	4,33%	6,16%	6,45%	7,01%	6,15%	6,49%	6,89%
PH/Čistý obrat	17,99%	14,92%	13,74%	12,21%	14,57%	15,29%	16,24%	15,65%	16,66%	17,28%
ON/Čistý obrat	10,82%	9,06%	8,92%	7,88%	8,40%	8,84%	9,23%	9,51%	10,17%	10,40%
Přidaná hodnota na pracující osobu	620 844	603 468	569 331	575 060	656 967	667 824	719 866	704 226	745 533	809 366
Přidaná hodnota na zaměstnance	644 352	632 989	604 094	612 396	699 774	709 047	765 491	748 268	797 742	866 046
Průměrná mzda	22 775	23 373	24 221	23 846	24 840	24 303	25 602	27 597	29 737	31 857

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců mlýnských a škrobářenských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich volatilitu. V roce 2019 došlo k nárůstu o 28,4 p. b., oproti poměřovanému roku 2005.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mlýnské a škrob. výrobky	10.6	106,9 %	139,2 %	132,3 %	140,7 %	127,7 %	124,0 %	120,0 %	116,6 %	120,6 %	128,4 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Mlýnská výroba je silně závislá na cenách vstupních surovin a na jejich kvalitě. Je potřebné pokračovat v rozšiřování výrobní s vyšší přidanou hodnotou a zaměřit se na inovace a trendy u spotřebitelů. Zavádět nejpokrokovější technologie, a také využívat dotační programy.

Výroba škrobu – sektor bramborového škrobu je v posledních letech stabilní, z velké míry k této dobré situaci přispívá dobrovolná podpora vázaná na produkci v rámci citlivých komodit, tzv. VCS.

CZ-NACE 10.7 Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností CZ-NACE zahrnuje obor Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7 níže uvedené třídy:

- **10.71** – Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých,
- **10.72** – Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků,
- **10.73** – Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků.

Mezi významné reprezentanty výrobního oboru 10.71 Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých, patří Penam a United Bakeries, a. s. Obor 10.72 Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků zastupuje zejména společnost Opavia-LU, s.r.o. Obor 10.73 Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků, představuje společnost Europasta SE (středoevropský výrobce těstovin).

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků se na tržbách CZ-NACE 10 Výroba potravinářských výrobků v roce 2019 podílela 14,0 %, což představuje meziroční mírný nárůst. Obor se významně podílí na tvorbě přidané hodnoty CZ-NACE 10 a to 25,6 % s meziročním zvýšením.

V podnicích oboru 10.7 je zaměstnáno 33,8 % osob v rámci CZ-NACE 10. Meziročně se tento podíl výrazně nezměnil. Na podnikatelské struktuře potravinářství se podílí 44,9 %.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2010–2019. Dále tabulka 2.2 s doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

V uvedeném výrobním oboru bylo k roku 2019 evidováno celkem 29 432 pracovníků z celkových 87 091 osob v potravinářském průmyslu. Počty pracovníků sil dlouhodobě klesají. Nicméně meziročně došlo k mírnému nárůstu o 140 zaměstnanců. Aktuálně dle předběžných výsledků za rok 2019 je počet pracovníků o více jak 3 700 osob nižší než v roce 2010. I tak se pekárenský obor řadí mezi klíčové zaměstnavatele potravinářského průmyslu.

Významnost tohoto oboru je také dána počtem podniků, který v roce 2019 čítal 3 936 podniků, což představuje 44,9 % ze všech podniků Výroby potravinářských výrobků. Jejich počet za poslední rok vzrostl o 193 jednotek. Rostoucí trend počtu podniků lze pozorovat již v delším časovém období. Nejpočetnější skupinou tohoto oboru jsou malé podniky.

V roce 2019 činila průměrná hrubá měsíční mzda 23 437 Kč. Oproti předchozímu roku došlo k navýšení o 9,6 %. Po celou hodnocenou časovou řadu dochází k růstu hrubé měsíční mzdy v zájmu získat potřebné počty zaměstnanců, zejména do výroby.

Pozitivně lze hodnotit vývoj celkových tržeb, které se dlouhodobě daří zvyšovat. Za poslední sledovaný rok 2019 byl zaznamenán jejich nárůst 9,8 %, především tedy tržeb za prodej VV.

Přidaná hodnota pekárenského průmyslu se meziročně zvýšila o 12,3 % a dle předběžných údajů je nejvyšší za dekádu. Produktivita práce se rovněž dlouhodobě daří zvyšovat. Její vývoj je v kontextu s rostoucí přidanou hodnotou a klesajícím počtem zaměstnanců. Meziročně se zvýšila na 547,8 tis Kč, tj. meziroční nárůst o 11,8 %. Obor vykazuje nejvyšší produktivitu práce při mezioborovém srovnání. To je dáno i pracností, zejména u některých cukrářských výrob.

Hodnota ukazatele Spread se meziročně zlepšila a po celou časovou řadu dosahuje záporných hodnot. Vzhledem k tomu, že je tento ukazatel záporný, podniky v oboru tedy netvoří žádnou hodnotu pro majitele. Za negativním vývojem stojí především vysoké hodnoty re (alternativního nákladu na kapitál).

Produkční síla, měřená ukazatelem ROA (tzn. podíl EBIT a aktiv) se meziročně zvýšila, nicméně je podstatně nižší, než je průměr potravinářského průmyslu. Dle předběžných výsledků za rok 2019 došlo k nárůstu výsledku hospodaření.⁵

⁵ Jedná se o předběžné výsledky dopočítané z dostupného výkazu, který nepodchycuje část podniků.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	29 881 719	31 430 465	31 152 167	28 284 207	28 855 227	29 832 071	30 740 494	32 149 528	33 561 243	36 921 939
II. Tržby za prodej zboží	6 604 816	7 321 266	6 690 962	6 076 204	6 122 132	6 386 435	6 482 559	7 382 458	7 543 868	8 227 609
A. Výkonová spotřeba	25 587 965	27 547 335	27 184 011	24 840 215	24 890 845	25 452 974	25 606 222	27 120 869	27 957 369	30 311 835
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	5 002 505	5 552 000	5 102 241	4 590 045	4 579 875	4 699 156	4 535 945	5 099 402	5 145 667	5 681 162
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	20 585 460	21 995 334	22 081 770	20 250 170	20 310 970	20 753 818	21 070 277	22 021 467	22 811 701	24 630 673
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-1 238 131	-971 291	-1 069 175	-1 109 129	-1 193 747	-1 222 579	-1 130 028	-1 282 196	-1 207 316	-1 284 122
D. Osobní náklady	8 289 441	8 220 264	8 340 470	7 956 284	8 254 767	8 548 220	9 116 481	9 884 815	10 484 841	11 512 250
D.1 Mzdové náklady	6 033 887	5 947 134	6 011 658	5 720 820	5 908 095	6 140 594	6 482 891	6 995 305	7 516 004	8 277 617
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	2 255 555	2 273 131	2 328 812	2 235 464	2 346 672	2 407 626	2 633 591	2 889 510	2 968 837	3 234 633
D.2.1 Náklady na soc. a zdrav. pojištění	1 841 791	2 021 043	2 085 979	2 013 395	2 055 727	2 023 163	2 279 307	2 501 892	2 574 167	2 942 900
D.2.2 Ostatní náklady	413 764	252 087	242 833	222 068	290 945	384 463	354 284	387 618	394 670	291 733
E.1 Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 634 067	1 511 324	1 532 623	1 643 708	1 657 114	1 787 284	3 080 052	2 181 983	1 595 393	1 626 365
J. Nákladové úroky a podobné náklady	206 309	183 157	176 633	225 016	191 993	167 871	229 815	215 849	250 984	272 331
**VH před zdaněním	1 967 523	1 614 948	1 027 104	358 608	852 663	443 598	648 826	1 867 747	1 157 032	2 027 558
L. Daň z příjmu	350 089	317 525	237 502	91 785	169 672	204 458	90 202	327 004	296 844	520 182
***VH za účetní období	1 617 434	1 297 423	789 602	266 823	682 991	239 140	558 624	1 540 743	860 188	1 507 376

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	12 136 701	12 175 687	11 728 294	10 629 324	11 280 261	11 988 111	12 746 858	13 693 313	14 355 059	16 124 004
Hrubý operační přebytek	3 847 260	3 955 423	3 387 824	2 673 040	3 025 494	3 439 891	3 630 377	3 808 498	3 870 218	4 611 754
EBIT	2 173 832	1 798 104	1 203 737	583 624	1 044 656	611 468	878 641	2 083 597	1 408 016	2 299 890
Čistý obrat za účetní období	38 460 884	40 248 446	39 453 425	35 798 123	36 147 064	37 166 260	37 773 404	40 119 340	41 185 451	45 155 250
Tržby	36 486 535	38 751 731	37 843 130	34 360 411	34 977 359	36 218 506	37 223 053	39 531 987	41 105 111	45 151 717
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	33 153	32 583	31 953	30 789	30 787	30 889	30 380	29 829	29 292	29 432
Pracující majitelé	2 586	2 706	2 819	2 883	3 029	3 241	3 359	3 676	3 772	3 790
Počet jednotek	2 712	2 951	2 972	2 961	3 056	3 184	3 244	3 523	3 743	3 936
Investice	1 868 818	2 204 215	2 502 554	2 084 575	3 150 010	4 485 467	3 376 532	3 747 362	2 809 416	3 997 315
Náklady celkem	36 493 361	38 633 498	38 426 321	35 439 515	35 294 401	36 722 662	37 124 578	38 251 592	40 028 419	43 127 692
Úročené zdroje	15 927 308	15 389 770	15 425 196	16 493 204	17 458 045	18 300 820	20 461 358	21 290 174	25 700 370	27 314 944

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-675 472	-724 046	-1 871 742	-2 436 718	-1 982 828	-2 441 357	-2 337 109	-1 463 117	-3 302 479	-2 373 439
Spread	-5,62%	-6,44%	-15,91%	-19,06%	-13,97%	-16,20%	-13,85%	-8,67%	-15,41%	-10,46%
ROE	13,46%	11,54%	6,71%	2,09%	4,81%	1,59%	3,31%	9,13%	4,01%	6,65%
Alternativní náklad na VK (re)	19,07%	17,98%	22,62%	21,15%	18,79%	17,79%	17,16%	17,80%	19,43%	17,11%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	8,33%	6,93%	4,53%	2,15%	3,41%	1,82%	2,48%	5,53%	3,59%	5,82%
Čistý obrat/Aktiva	1,47	1,55	1,48	1,32	1,18	1,11	1,07	1,06	1,05	1,14
EBIT/Čistý obrat	5,65%	4,47%	3,05%	1,63%	2,89%	1,65%	2,33%	5,19%	3,42%	5,09%
VK/Aktiva	46,08%	43,35%	44,23%	47,06%	46,28%	44,88%	47,72%	44,79%	54,62%	57,38%
UZ/Aktiva	61,06%	59,33%	57,99%	60,72%	56,94%	54,51%	57,86%	56,51%	65,51%	69,10%
Úroková míra	5,28%	4,42%	4,83%	6,07%	5,87%	5,19%	6,41%	4,89%	5,88%	5,88%
L3	0,93	0,88	0,80	0,80	0,78	0,72	0,82	0,88	1,06	1,07
L2	0,78	0,74	0,67	0,66	0,64	0,58	0,67	0,71	0,87	0,90
L1	0,14	0,14	0,13	0,15	0,15	0,15	0,22	0,24	0,27	0,27
HOP/Čistý obrat	10,00%	9,83%	8,59%	7,47%	8,37%	9,26%	9,61%	9,49%	9,40%	10,21%
PH/Čistý obrat	31,56%	30,25%	29,73%	29,69%	31,21%	32,26%	33,75%	34,13%	34,85%	35,71%
ON/Čistý obrat	21,55%	20,42%	21,14%	22,23%	22,84%	23,00%	24,13%	24,64%	25,46%	25,49%
Přidaná hodnota na pracující osobu	339 594	345 024	337 293	315 679	333 572	351 252	377 807	408 693	434 152	485 335
Přidaná hodnota na zaměstnance	366 082	373 679	367 050	345 235	366 391	388 103	419 581	459 054	490 060	547 834
Průměrná mzda	15 167	15 210	15 678	15 484	15 992	16 566	17 783	19 543	21 382	23 437

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců jsou za pekařské výrobky a těstoviny za časovou řadu 2010–2019 uvedeny v následující tabulce 3.1. Vzhledem k roku 2005, ke kterému se indexy vztahují, vykazují ceny dlouhodobé výkyvy. Vývoj cen potravinářské produkce CPA 10.7 se odvíjí od celkové produkce a kvality sklizně, zejména obilovin a z aktuálních přírodních podmínek. Meziročně k roku 2019 došlo k nárůstu cen průmyslových výrobců.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pekařské výrobky a těstoviny	10.7	106,7 %	125,7 %	130,5 %	130,1 %	127,1 %	125,5 %	122,9 %	125,6%	127,8 %	134,2 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Obor Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků patří mezi klíčové obory potravinářství, a to z důvodu významného podílu zaměstnaných osob, počtu podniků i podílu na tvorbě přidané hodnoty. Ekonomickou pozici oboru se dle předběžných výsledků vývoje ekonomických výsledků dařilo zlepšit. Došlo k růstu přidané hodnoty, tržeb, výsledku hospodaření, počtu podniků, průměrných mezd, ale zároveň k mírnému poklesu počtu pracovních sil. Nedostatek pracovních sil je kompenzován vyšší investiční aktivitou. I přes zvýšení produktivity práce či průměrných mezd obor vykazuje i tak podprůměrné hodnoty potravinářského průmyslu.

CZ-NACE 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V systému CZ-NACE obor 10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků zahrnuje následující výrobní třídy:

- **10.81** – výroba cukru,
- **10.82** – výroba kaka, čokolády a cukrovinek,
- **10.83** – zpracování čaje a kávy,
- **10.84** – výroba koření a aromatických výtažků,
- **10.85** – výroba hotových pokrmů,
- **10.86** – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- **10.89** – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Výroba cukru – CZ-NACE 10.81 je v podílu na tržbách jednou z největších výrobních tříd v rámci CZ-NACE 10.8.

Výroba cukru se v ČR v roce 2019/20 snížila podle předběžných údajů o 11,1 % na 509,1 tis. t. Cukernatost řepy klesla na 16,9 %.

Cukrovarnická kampaň 2019/20 proběhla v ČR v období od 10. září 2019 do 18. ledna 2020 a průměrná délka kampaně dosáhla přibližně 106 dnů.

Na celkové výrobě cukru z cukrové řepy se v Čechách a na Moravě podílelo v roce 2019/20 pět cukrovarnických společností (Tereos TTD, a. s., Moravskoslezské cukrovarny, a. s., Cukrovar Vrbátky, a. s., Litovelská cukrovarna, a. s. a Hanácká potravinářská společnost, s. r. o). Od roku 2015 je schválen také podnik vyrábějící cukr z meziproductů pocházejících z cukrové třtiny, společnost ED&F Man Ingredients s.r.o. s cukrovarem ve Zvoleněvsi.

Podíl CZ-NACE 10.8 na tržbách v rámci CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 19,5 % (meziroční nárůst o 1,7 p. b.). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru v roce 2019 meziročně vzrostl (o 270 zaměstnanců). Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví meziročně vzrostl o 1,9 p. b. a činí 19,1 %. Odhad přidané hodnoty oboru v roce 2019 v porovnání s rokem 2018 naznačuje růst. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 se meziročně zvýšil na 23,7 % tj. nárůst o 3,0 p. b.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Odhad tržeb i ukazatele přidaná hodnota oboru naznačuje v roce 2019 meziroční růst. Průměrná mzda od roku 2014 meziročně roste. V každém z hodnocených let s výjimkou roku 2009, 2012 a 2018 tvořil obor hodnotu pro své majitele (kladný Spread). Hodnota indikátoru rentability je v roce 2019 odhadována jako nejvyšší za období od roku 2008, nejnižší byla v roce 2018. Produkční síla (EBIT/Aktiva) oboru, jež patří k indikátorům charakterizujícím jeho ekonomickou bonitu se vyznačuje kolísavým vývojem, odhad hodnoty tohoto ukazatele na rok 2019 naznačuje dosažení jeho nejvyšší hodnoty za celé sledované období. Hlavní ekonomické ukazatele uvádí tabulka 2. 1, zachycující vývoj základních položek výkazu zisku a ztrát v letech 2010–2019. Tabulka 2.2 uvádí další doplňující údaje a tabulka 2.3 vybrané ukazatele finanční analýzy.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	43 329 083	44 393 881	48 705 997	44 978 125	46 012 905	45 541 891	47 368 901	47 139 776	48 049 417	50 710 691
II. Tržby za prodej zboží	15 830 869	16 540 766	18 119 053	10 162 720	10 211 577	11 434 196	11 363 248	10 760 576	11 450 218	12 491 617
A. Výkonová spotřeba	47 136 553	48 880 199	56 710 618	43 212 898	44 615 334	44 728 652	45 640 096	45 217 498	45 973 996	48 075 678
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	10 584 196	11 150 223	12 983 937	6 952 609	7 064 881	7 643 036	7 385 976	7 116 351	7 306 649	8 440 224
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	36 552 356	37 729 976	43 726 681	36 260 289	37 550 453	37 085 616	38 254 120	38 101 148	38 667 346	39 635 454
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-73 274	-1 100 401	-2 040 104	-494 109	-261 370	468 931	-308 432	-598 876	-87 652	244 097
D. Osobní náklady	5 994 332	6 178 750	6 620 094	6 131 122	6 195 489	6 435 567	6 831 666	7 350 796	8 249 947	8 827 241
D.1. Mzdové náklady	4 370 294	4 455 238	4 650 336	4 281 637	4 396 589	4 590 270	4 872 017	5 282 482	5 881 344	6 284 451
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	1 624 037	1 723 512	1 969 759	1 849 485	1 798 900	1 845 297	1 959 649	2 068 313	2 368 603	2 542 790
D.2.1. Náklady na soc. a zdrav. pojištění	1 424 731	1 581 582	1 841 087	1 708 900	1 647 027	1 639 473	1 772 901	1 883 540	2 167 937	2 404 121
D.2.2. Ostatní náklady	199 306	141 930	128 671	140 585	151 872	205 825	186 748	184 773	200 666	138 669
E.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	1 790 338	1 764 402	1 784 860	1 812 232	2 054 306	2 158 947	2 071 625	2 227 133	2 412 467	2 392 337
J. Nákladové úroky a podobné náklady	254 343	225 620	218 135	194 711	186 710	174 725	149 496	181 673	260 995	264 274
**VH před zdaněním	3 497 164	4 251 299	3 053 629	3 396 119	3 260 064	2 882 542	4 198 822	3 540 940	2 668 467	6 762 169
L. Daň z příjmu	607 656	918 668	932 985	628 815	550 594	481 831	736 855	665 908	634 258	1 607 274
***VH za účetní období	2 889 509	3 332 632	2 120 644	2 767 304	2 709 470	2 400 712	3 461 966	2 875 032	2 034 210	5 154 895

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	12 096 673	13 154 850	12 154 536	12 422 056	11 870 518	11 778 504	13 400 486	13 281 731	13 613 291	14 931 702
Hrubý operační přebytek	6 102 341	6 976 100	5 534 442	6 290 934	5 675 029	5 342 936	6 568 820	5 930 935	5 363 344	6 104 461
EBIT	3 751 508	4 476 919	3 271 764	3 590 830	3 446 774	3 057 268	4 348 318	3 722 613	2 929 462	7 026 443
Čistý obrat za účetní období	62 169 034	63 317 333	69 601 564	57 655 860	58 238 591	59 426 544	60 387 704	59 031 374	61 095 598	65 179 190
Tržby	59 159 951	60 934 647	66 825 049	55 140 845	56 224 482	56 976 087	58 732 149	57 900 353	59 499 634	63 251 477
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	15 183	15 584	15 986	15 363	15 158	15 395	15 581	15 726	16 371	16 641
Pracující majitelé	954	1 144	1 381	1 360	1 197	1 294	1 343	1 403	1 419	1 443
Počet jednotek	1 401	1 474	1 630	1 585	1 514	1 532	1 579	1 628	1 687	1 704
Investice	2 213 186	1 952 278	2 239 498	2 976 041	3 194 409	2 342 793	3 494 793	3 533 389	3 292 186	4 388 511
Náklady celkem	58 671 870	59 066 034	66 547 935	54 259 741	54 978 527	56 544 002	56 188 883	55 490 434	58 427 130	58 417 021
Úročené zdroje	22 741 683	23 453 344	25 627 303	26 943 170	27 709 535	28 364 828	28 248 218	29 442 241	29 628 470	33 000 845

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	470 518	641 080	-309 919	203 383	554 616	70 006	1 112 049	263 746	-875 092	1 781 177
Spread	2,46%	3,16%	-1,42%	0,89%	2,35%	0,29%	4,47%	1,04%	-3,47%	6,25%
ROE	15,09%	16,43%	9,74%	12,13%	11,50%	10,04%	13,93%	11,29%	8,08%	18,09%
Alternativní náklad na VK (re)	12,63%	13,27%	11,17%	11,24%	9,14%	9,75%	9,46%	10,26%	11,55%	11,84%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	9,94%	11,39%	7,51%	8,21%	7,70%	6,77%	9,28%	7,90%	5,79%	13,95%
Čistý obrat/Aktiva	1,65	1,61	1,60	1,32	1,30	1,32	1,29	1,25	1,21	1,29
EBIT/Čistý obrat	6,03%	7,07%	4,70%	6,23%	5,92%	5,14%	7,20%	6,31%	4,79%	10,78%
VK/Aktiva	50,73%	51,59%	49,96%	52,17%	52,64%	52,97%	53,06%	54,00%	49,81%	56,57%
UZ/Aktiva	60,25%	59,65%	58,84%	61,60%	61,88%	62,83%	60,31%	62,45%	58,60%	65,50%
Úroková míra	7,08%	7,12%	5,64%	4,72%	4,51%	3,92%	4,40%	4,56%	5,87%	5,87%
L3	1,45	1,41	1,49	1,57	1,59	1,62	1,51	1,47	1,34	1,43
L2	1,05	0,94	0,95	0,99	1,00	1,04	0,98	0,90	0,81	0,87
L1	0,18	0,19	0,20	0,25	0,25	0,25	0,19	0,18	0,19	0,21
HOP/Čistý obrat	9,82%	11,02%	7,95%	10,91%	9,74%	8,99%	10,88%	10,05%	8,78%	9,37%
PH/Čistý obrat	19,46%	20,78%	17,46%	21,55%	20,38%	19,82%	22,19%	22,50%	22,28%	22,91%
ON/Čistý obrat	9,64%	9,76%	9,51%	10,63%	10,64%	10,83%	11,31%	12,45%	13,50%	13,54%
Přidaná hodnota na pracující osobu	749 645	786 388	699 866	742 818	725 797	705 751	791 796	775 394	765 210	825 675
Přidaná hodnota na zaměstnance	796 733	844 105	760 308	808 566	783 112	765 076	860 047	844 584	831 551	897 258
Průměrná mzda	23 987	23 823	24 241	23 225	24 171	24 847	26 057	27 993	29 938	31 470

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Cenový vývoj, vyjádřený indexy cen průmyslových výrobců ostatních potravinářských výrobků (tabulka 3.1) ukazuje jejich každoroční nárůst oproti poměřovanému roku 2005 s výjimkou roku 2010.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100 %)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ostatní potravinářské výrobky	10.8	99,0 %	105,6 %	113,4 %	113,5 %	111,0 %	106,2 %	106,3 %	108,8 %	104,0 %	103,9 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

CZ – NACE 10.8 skládající se z rozmanitých výrobních tříd zaujímal v hodnoceném roce v rámci CZ-NACE 10 druhé místo v podílu na tržbách. Odhadované hodnoty oboru za rok 2019 u základních ukazatelů jsou optimistické, došlo k meziročnímu nárůstu např. jak u tržeb, tak u přidané hodnoty a výrazně v rentabilitě oboru, která je odhadována jako nejvyšší za celé sledované období. Ukazatelé mzda v oboru i přidaná hodnota na zaměstnance jsou meziročně také odhadovány jako rostoucí.

Šancí pro obor je pronikat na nové trhy, být aktivní v inovacích a přizpůsobovat své produkty požadavkům zákazníků. V neposlední řadě také nadále zvyšovat efektivitu výroby v zájmu růstu její konkurenceschopnosti.

CZ-NACE 10.9 Výroba průmyslových krmiv

I. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

V klasifikaci ekonomických činností (CZ-NACE) zahrnuje obor Výroba krmiv (CZ-NACE 10.9) níže uvedené třídy:

- **10.91** – Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata,
- **10.92** – Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu.

Mezi hlavní výrobce průmyslových krmiv v ČR podle výše tržeb patří Hill's Pet Nutrition Manufacturing, s. r. o., De Heus, a. s., Primagra, a. s. a Afeed CZ, a. s.

Výroba průmyslových krmiv se v roce 2019 na celkových tržbách Výroby potravinářských výrobků podílela 14,8 %. Tento podíl meziročně poklesl. Na tvorbě celkové přidané hodnoty potravinářského průmyslu se výrobci krmiv podíleli 10,3 % (meziročně mírný pokles).

V podnicích Výroby průmyslových krmiv v roce 2019 pracovalo 5 191 osob, tj. 5,7 % z celkového počtu zaměstnanců v potravinářství. Řadí se mezi obory s nižším počtem pracovních sil. Jejich počet však za posledních pět let roste. Ve výrobě průmyslových krmiv podniká 4,3 % podniků v rámci CZ-NACE 10.

Celková výroba krmných směsí v roce 2019 činila 2 737 tis. t (meziročně mírný nárůst). Z toho výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata (zvířat určených k produkci potravin) v roce 2019 mírně meziročně vzrostla na 2 454 tis. t (tj. nárůst o necelé 1 %). Výroba meziročně vzrostla především u krmných směsí pro skot (meziroční nárůst na 563 tis. t, tj. o 7,3 %). U ostatních kategoriích (prasata a drůbež) meziročně nedošlo k žádným změnám a výroba zůstala na téměř konstantní úrovni. K poklesu o 8,3 % došlo pouze u kategorie ostatních zvířat.⁶ V absolutním vyjádření se nejvíce směsí vyrobilo pro drůbež (1 062 tis. t, podíl 39 % na výrobě směsí), prasata (759 tis. t s 28% podílem) a skot (563 tis. t s 20% podílem). Krmných směsí vyrobených pro domácí zvířata (zvířata neurčená k produkci potravin) se vyrobilo celkem 283 tis. tj. meziročně o 1,8 % více (na celkové výrobě se podílí 10 %). Primárně se na tomto nárůstu podílela kategorie ostatní⁷, kde se výroba meziročně zvýšila o 22 % (na 22 tis. t). Výroba krmiv pro psy, kočky a ptactvo zůstala na konstantní úrovni (258 tis. t., resp. 3 tis. t). Krmné směsi jsou převážně vyráběny pro dodavatele než pro vlastní spotřebu.

Tabulka 1.1 – Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (tuny)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zvířata určená k produkci potravin	2 486 551	2 205 187	2 197 448	2 264 566	2 347 995	2 351 112	2 357 961	2 390 418	2 430 606	2 453 972
Zvířata neurčená k produkci potravin	270 853	154 182	211 060	219 162	220 554	217 612	276 126	287 972	278 509	283 273
Ostatní celkem	92 153	79 592	84 333	92 022	88 349	105 610	92 707	90 003	95 278	92 950
Celkem	2 757 404	2 359 369	2 408 508	2 483 728	2 568 549	2 568 724	2 634 087	2 678 390	2 709 115	2 737 245

Pramen: MZe, Výroba průmyslových krmiv v roce 2019, výsledky statistického zjišťování

⁶ Ostatní zvířata určená k produkci potravin do r. 2015 zahrnují: směsi pro ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř, zvířata v zoologických zahradách. Od r. 2016 zahrnují: směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby

⁷ Ostatní zvířata neurčená k produkci potravin od r. 2016 zahrnují: směsi pro koně, lesní zvěř, kožesinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.

Tabulka 1.2 – Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tuny)

Období	2015	2016	2017	2018	2019
Prasata celkem	786,001	765,062	774,989	764,272	758,627
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	704,498	681,005	704,212	702,754	703,236
určené pro vlastní spotřebu	81,503	84,057	70,777	61,518	55,391
Drůbež celkem	949,604	982,971	1 009,40	1 064,717	1 061,73
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	905,182	924,136	976,264	1 032,703	1 029,854
určené pro vlastní spotřebu	44,422	58,835	33,139	32,014	31,876
Skot celkem	519,809	532,624	532,6	524,656	563,007
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	420,474	425,92	425,125	428,249	462,369
určené pro vlastní spotřebu	99,335	106,704	107,475	96,407	100,638
Ostatní zvířata	95,698	77,304	73,426	76,961	70,609
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	95,244	77,052	73,287	76,43	70,445
určené pro vlastní spotřebu	0,454	0,252	0,139	0,531	0,163
Celkem krmné směsi	2 351,11	2 357,96	2 390,42	2 430,606	2 453,972

Pramen: MZe, Výroba průmyslových krmiv v roce 2019, výsledky statistického zjišťování

V roce 2019 byla zjištěna celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí 2 606 tis. tun a meziročně tak došlo k mírnému nárůstu o 0,9 %. Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí z krmných surovin zůstávají obiloviny (62,0 %). Ty byly tvořeny z 53,1 % pšenicí, 21,9 % kukuřicí, 19,7 % ječmenem, 3,5 % žitem a tritikále a 1,5 % ovsa. Meziročně vzrostla spotřeba obilovin o 1,2 %, zejména pak kukuřice (o 22,0 %) či ovsa (o 11,2 %). Dále byla využívána i olejnatá semena, jejichž podíl činil 20,4 % a jejich spotřeba meziročně zůstala na konstantní úrovni.

2. Hlavní ekonomické ukazatele

Hlavní ekonomické ukazatele shrnuje následující tabulka 2.1, která zachycuje vývoj základních položek výkazu zisku a ztráty v letech 2010-2019. Dále tabulka 2.2 s dalšími doplňujícími daty a tabulka 2.3 s vybranými ukazateli finanční analýzy.

Výrobci krmiv se na podnikatelské struktuře potravinářství podíleli 4,3 % v roce 2019. V uvedeném výrobním oboru se nachází 374 podniků. Jejich počet meziročně poklesl o 3,6 %. Tento obor tvoří především podniky menší velikosti.

V posledních pěti letech dochází k růstu počtu pracovních sil v oboru. Meziročně byl zaznamenán mírný nárůst o 2,5 %. Výrobci krmiv zaměstnávají téměř 6 % osob v rámci celého potravinářského průmyslu.

Průměrná hrubá měsíční mzda se meziročně zvýšila na 37 297 Kč, tj. o 5,2 %. Při komparaci s jednotlivými výrobními obory potravinářského průmyslu tento obor dosahuje nejvyšší hrubou průměrnou mzdu. Zároveň je tato mzda vyšší než celoodvětvový průměr Výroby potravinářských výrobků.

Pozitivní vývoj je patrný i u ukazatele přidaná hodnota, který se meziročně zvýšil o 4,2 %. V kontextu s přidanou hodnotou došlo k růstu produktivity práce a to o 1,6 %. Produktivita práce v tomto oboru patří mezi nejvyšší a výrazně převyšuje i průměrnou produktivitu odvětví Výroby potravinářských výrobků.

Ukazatel Spread (rozdíl mezi ukazatelem ROE a re) je za poslední tři roky záporný, tedy i v roce 2019. Meziročně došlo k dalšímu propadu, což znamená, že podniky Výroby průmyslových krmiv netvořily hodnotu pro své vlastníky.

Produkční síla, měřená ukazatelem ROA (tzn. EBIT/aktiva) podniků Výroby průmyslových krmiv se meziročně mírně snížila.

Tabulka 2.1 – Výkaz zisku a ztráty (tis. Kč)

VZZ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Tržby z prodeje výrobků a služeb	25 826 253	28 516 324	29 300 835	32 147 107	35 173 964	34 711 732	25 098 334	25 680 448	27 252 887	29 216 916
II. Tržby za prodej zboží	20 970 420	19 443 096	21 901 655	25 082 038	23 396 543	22 315 989	18 999 878	18 229 066	18 661 660	18 570 858
A. Výkonová spotřeba	41 171 506	41 956 323	45 329 442	50 754 286	51 022 289	49 140 424	38 045 967	38 300 644	40 104 334	41 592 363
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	18 929 369	17 497 487	19 824 334	21 516 957	20 651 623	19 282 431	17 395 550	16 530 778	17 073 342	16 940 774
A.2.+A.3. Spotřeba materiálu a energie a služby	22 242 138	24 458 835	25 505 108	29 237 329	30 370 666	29 857 993	20 650 417	21 769 865	23 030 993	24 651 589
B.+C. Změna stavu zásob + Aktivace	-522 888	-426 054	-518 582	-818 747	-652 932	-461 514	263 259	-425 295	-446 965	-311 353
D. Osobní náklady	2 780 582	2 568 516	2 517 942	2 525 278	2 640 719	2 637 095	2 422 410	2 739 835	2 972 331	3 221 534
D.1. Mzdové náklady	1 939 850	1 777 397	1 787 039	1 731 459	1 806 986	1 805 188	1 747 081	1 994 985	2 154 665	2 323 141
D.2. Náklady na soc. a zdrav. pojištění a ostatní náklady	840 732	791 119	730 903	793 819	833 733	831 906	675 329	744 850	817 666	898 393
D.2.1. Náklady na soc. a zdrav. pojištění	714 017	742 904	682 785	740 654	767 122	757 646	614 519	685 569	749 664	842 680
D.2.2. Ostatní náklady	126 715	48 215	48 119	53 165	66 611	74 260	60 811	59 282	68 002	55 714
E.1. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.	973 665	836 726	942 400	972 443	960 554	995 093	1 043 148	1 145 792	1 249 943	1 172 334
J. Nákladové úroky a podobné náklady	229 108	177 291	214 163	179 386	152 731	147 376	148 935	148 239	222 541	216 579
** VH před zdaněním	2 303 991	2 579 347	2 673 640	3 472 870	4 635 252	4 665 941	4 949 914	2 025 802	2 093 570	1 705 063
L. Daň z příjmu	477 378	502 091	487 867	653 364	763 963	834 311	880 558	338 584	348 461	415 492
*** VH za účetní období	1 826 614	2 077 256	2 185 773	2 819 505	3 871 289	3 831 631	4 069 356	1 687 218	1 745 109	1 289 571

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.2 – Doplnující a dopočtená data (tis. Kč, osoby)

Doplnující data	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Přidaná hodnota	6 148 054	6 429 152	6 391 630	7 293 606	8 201 150	8 348 812	5 788 986	6 034 166	6 257 177	6 518 442
Hrubý operační přebytek	3 367 473	3 860 636	3 873 688	4 768 327	5 560 432	5 711 717	3 366 576	3 294 330	3 284 847	3 296 908
EBIT	2 533 099	2 756 638	2 887 803	3 652 256	4 787 983	4 813 317	5 098 849	2 174 041	2 316 111	1 921 642
Čistý obrat za účetní období	50 203 981	50 199 283	53 179 127	59 812 286	60 570 412	58 797 950	48 785 611	45 184 605	47 646 809	49 667 327
Tržby	46 796 673	47 959 420	51 202 490	57 229 145	58 570 508	57 027 721	44 098 212	43 909 515	45 914 546	47 799 452
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	5 654	4 893	4 776	4 650	4 696	4 640	4 724	4 916	5 062	5 191
Pracující majitelé	248	304	321	302	314	317	340	323	342	351
Počet jednotek	377	406	402	369	378	364	378	383	388	374
Investice	785 566	1 455 904	1 182 463	1 006 465	1 108 312	1 227 151	1 480 083	1 687 023	1 716 631	1 915 099
Náklady celkem	47 899 990	47 619 937	50 505 487	56 339 416	55 935 160	54 132 009	43 835 696	43 158 803	45 553 238	47 962 264
Úročené zdroje	21 587 380	20 503 162	24 966 141	26 490 129	29 927 102	24 549 087	22 614 485	23 926 093	25 051 941	24 705 639

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

Tabulka 2.3 – Ukazatelé

Finanční ukazatelé	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
EVA	-914 165	-576 563	-146 313	561 014	359 329	1 101 754	1 616 980	-1 040 946	-1 183 165	-1 489 929
Spread	-5,91%	-3,94%	-0,84%	2,76%	1,52%	6,04%	9,31%	-5,65%	-6,55%	-8,32%
ROE	11,80%	14,18%	12,52%	13,86%	16,37%	21,02%	23,43%	9,16%	9,66%	7,21%
Alternativní náklad na VK (re)	17,71%	18,12%	13,36%	11,10%	14,85%	14,98%	14,12%	14,82%	16,22%	15,53%
rf	3,71%	3,79%	2,31%	2,26%	1,58%	0,58%	0,43%	0,98%	1,98%	1,55%
EBIT/A	8,13%	9,69%	8,79%	10,44%	12,39%	14,26%	15,70%	6,34%	6,30%	5,39%
Čistý obrat/Aktiva	1,61	1,77	1,62	1,71	1,57	1,74	1,50	1,32	1,30	1,39
EBIT/Čistý obrat	5,05%	5,49%	5,43%	6,11%	7,90%	8,19%	10,45%	4,81%	4,86%	3,87%
VK/Aktiva	49,66%	51,51%	53,12%	58,15%	61,18%	54,00%	53,49%	53,67%	49,12%	50,20%
UZ/Aktiva	69,27%	72,09%	75,97%	75,72%	77,42%	72,73%	69,65%	69,74%	68,15%	69,29%
Úroková míra	3,75%	3,03%	2,85%	2,92%	2,43%	2,33%	2,84%	2,69%	3,18%	3,18%
L3	1,25	1,36	1,51	1,86	2,13	1,56	1,46	1,50	1,49	1,45
L2	0,78	0,87	0,98	1,27	1,49	0,89	0,85	0,91	0,87	0,85
L1	0,07	0,10	0,10	0,14	0,15	0,11	0,13	0,13	0,11	0,09
HOP/Čistý obrat	6,71%	7,69%	7,28%	7,97%	9,18%	9,71%	6,90%	7,29%	6,89%	6,64%
PH/Čistý obrat	12,25%	12,81%	12,02%	12,19%	13,54%	14,20%	11,87%	13,35%	13,13%	13,12%
ON/Čistý obrat	5,54%	5,12%	4,73%	4,22%	4,36%	4,49%	4,97%	6,06%	6,24%	6,49%
Přidaná hodnota na pracující osobu	1 041 720	1 236 911	1 253 935	1 472 767	1 637 062	1 684 079	1 143 298	1 151 808	1 157 827	1 176 324
Přidaná hodnota na zaměstnance	1 087 329	1 313 829	1 338 211	1 568 488	1 746 362	1 799 147	1 225 551	1 227 512	1 236 064	1 255 810
Průměrná mzda	28 590	30 268	31 179	31 029	32 065	32 418	30 822	33 819	35 470	37 297

Pramen: data ČSÚ, rok 2019 výpočty MPO

3. Cenový vývoj

Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010-2019, vztažené k roku 2005 za CZ-CPA 10.9 Průmyslová krmiva se meziročně mírně zvýšily (viz tabulka 3.1). Růst cen je patrný již od roku 2016.

Tabulka 3.1 – Indexy cen průmyslových výrobců v letech 2010 až 2019 podle CZ-CPA (rok 2005 = 100%)

Název	Kód CZ-CPA	průměr od počátku roku									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Průmyslová krmiva	10.9	106,1 %	122,0 %	130,8 %	143,1 %	133,1 %	130,0 %	126,3 %	122,7 %	125,3 %	128,1 %

Zdroj: ČSÚ

4. Shrnutí a perspektivy oboru

Výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata meziročně vzrostla pouze u krmných směsí pro skot. Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež, a to více jak 1 mil. tun. Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí zůstávají obiloviny, jejichž využití se meziročně zvýšilo, především kukuřice.

Meziročně došlo k poklesu počtu podniků zabývajících se výrobou krmiv. Naopak došlo k nárůstu počtu pracovních sil, ke kterému přispěly i vyšší mzdy. Zároveň byl zaznamenán růst přidané hodnoty, ale i produktivity práce, která se řadí k nejvyšším v rámci potravinářského průmyslu.

CZ-NACE II VÝROBA NÁPOJŮ

I. Charakteristika oddílu

Členění oddílu CZ-NACE II (členění je zde uvedeno dle tříd, tento oddíl se dle skupin nečlení):

- **11.01** – Destilace, rektifikace a míchání lihovin;
- **11.02** – Výroba vína z vinných hroznů;
- **11.03** – Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín;
- **11.04** – Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů;
- **11.05** – Výroba piva;
- **11.06** – Výroba sladu;
- **11.07** – Výroba nealkoholických nápojů, stáčení minerálních a ostatních vod do lahví.

K charakteristice oddílu patří, že nápoje nepředstavují doplněk potravin, ale jsou samostatným výrobním, prodejním a spotřebním segmentem. Nápoje lze členit podle různých hledisek, základním tříděním je na alkoholické a nealkoholické. V tomto oddíle půjde o studené nápoje, ale hlavním třídícím kritériem bude členění v systému CZ-NACE, jak je uvedeno výše.

Oddíl CZ-NACE II Výroba nápojů představuje v rámci zpracovatelského průmyslu ekonomicky menší dimenzi. Tím však neztrácí tato výroba na významu. Konzumace nápojů je nezastupitelná ve stravě lidí všech věkových kategorií. Správná volba pitného režimu příznivě ovlivňuje zdravotní stav konzumentů. Nesprávná volba spočívající v požívání alkoholických nápojů ve větší míře, zdraví naopak zhoršuje. Pro ČR je charakteristická konzumace především piva, které někdy bývá označováno jako národní nápoj. O tom svědčí nejen rekordní spotřeba, výroba piva nejen ve velkých pivovarech, ale i po celém území v minipivovarech. Tuzemská výroba se však neobejde bez produkce sladu, jehož surovinou je sladovnický ječmen. Dále je to chmel. Největší plochu zaujímá Žatecká chmelařská oblast a majoritní odrůdou zůstává Žatecký poloraný červeňák. V některých regionech má velkou oblibu víno, zejména ve vinařských oblastech s dlouhou tradicí. Domácí vinaři se zaměřují převážně na odolné odrůdy vína. Zatímco dovoz piva do ČR není zvláště významný, tak u vína je tomu naopak. Rozhodující objem vína je importován především z vinařsky vyspělých zemí. Svě místo mezi alkoholickými nápoji v ČR mají i lihoviny. Ve spotřebě alkoholu patří ČR v EU stabilně ke špičce, i když státní i nestátní instituce hledají způsoby a prostředky, jak tento stav z hlediska zdraví nežádoucí změnit a zamezit spotřebě zejména u mladistvých. Zákaz spotřeby alkoholu platí pro motoristy. Jiná omezení, jako je určité vyloučení reklamy v médiích, pokud by bylo přijato, bývá však spojeno s konkrétní značkou. Vazba reklamy na konkrétní značku, vede k tomu, že se nedosáhne plošného omezení. U nealkoholických nápojů hraje reklama a vazba na spotřebitele také svou úlohu, ale vedle toho i další vlivy. Určitou oblibu získávají energetické nápoje. ČR disponuje mnoha lázněmi, které jsou spjaty s minerálními vodami, jež jsou součástí léčebných kúr. Tyto a další vody jsou distribuovány po celé ČR i do zahraničí. V současnosti jsou řešeny i otázky balení a redistribuce PET lahví. Probíhající rozvoj motorismu podporuje konzumaci širokého sortimentu všech druhů nealkoholických nápojů. Významná část je českého původu, byť i do tohoto výrobního segmentu vstoupil zahraniční kapitál.

Podnikatelská báze výroby nápojů stále narůstá. Především jde o tzv. minipivovary či vinařství. Tyto podnikatelské jednotky zakládají svou existenci na značkových nápojích, jak tradičních pro lokální trh, tak na produktech osvědčených v zahraničí, jako jsou svrchně kvašená piva aj.

2. Vývoj oddílu

Příznivý vliv na spotřebu a výstav piva mělo v posledních letech suché a teplé počasí. Výstav piva (v objemových jednotkách) včetně nealkoholického piva a minipivovarů se drží na rekordních hodnotách. Růstový trend je patrný od roku 2010. Podíl čepovaného piva spíše postupně klesá, tzn. že mezi hlavní trendy pití piva patří přechod od čepovaného k lahvovému, a hlavně plechovkovému pivu. Je to praktické, protože se tyto obaly nemusí vracet. Ovšem hliníkové obaly zatěžují přírodu a používání skleněných lahví je více přátelské k životnímu prostředí.

Roste obliba výroby vlastního piva. Rostoucí podíl malých pivovarů však pro velké výrobce nepředstavuje velkou konkurenci.

Objem nealko piva se meziročně zvyšuje a růstový trend se projevuje i u tzv. pivních mixů. Do systému evropských značek také patří „České pivo“, které získalo chráněné zeměpisné označení v roce 2008. Zapsáno bylo Nařízením rady (ES) č. 1014/2008. Od roku 2010 vzrostl také objem produkce sladu.

Producenti piva se zabývají neustále vývojem nových receptur a souvisejících technologických postupů přípravy alkoholických i nealkoholických nápojů a vývojem nových technologických postupů a procesů používaných při výrobě, zpracování, skladování a distribuci.

U destilátů a lihovin se prosazuje poptávka po exkluzivním často i zahraničním sortimentu destilátů. Na druhou stranu žádány jsou i běžné tuzemáky a vodka, tedy poměrně široký sortiment domácích i zahraničních značek. Surovinově je tato produkce spojena zejména s obilím a ovocem, jehož produkce má časté výkyvy. Podle Unie výrobců a dovozců lihovin ČR se lihoviny podílejí na celkové konzumaci alkoholu v ČR cca 27 % a objem nelegální výroby je výrazně nižší než před lihovinovou aférou.

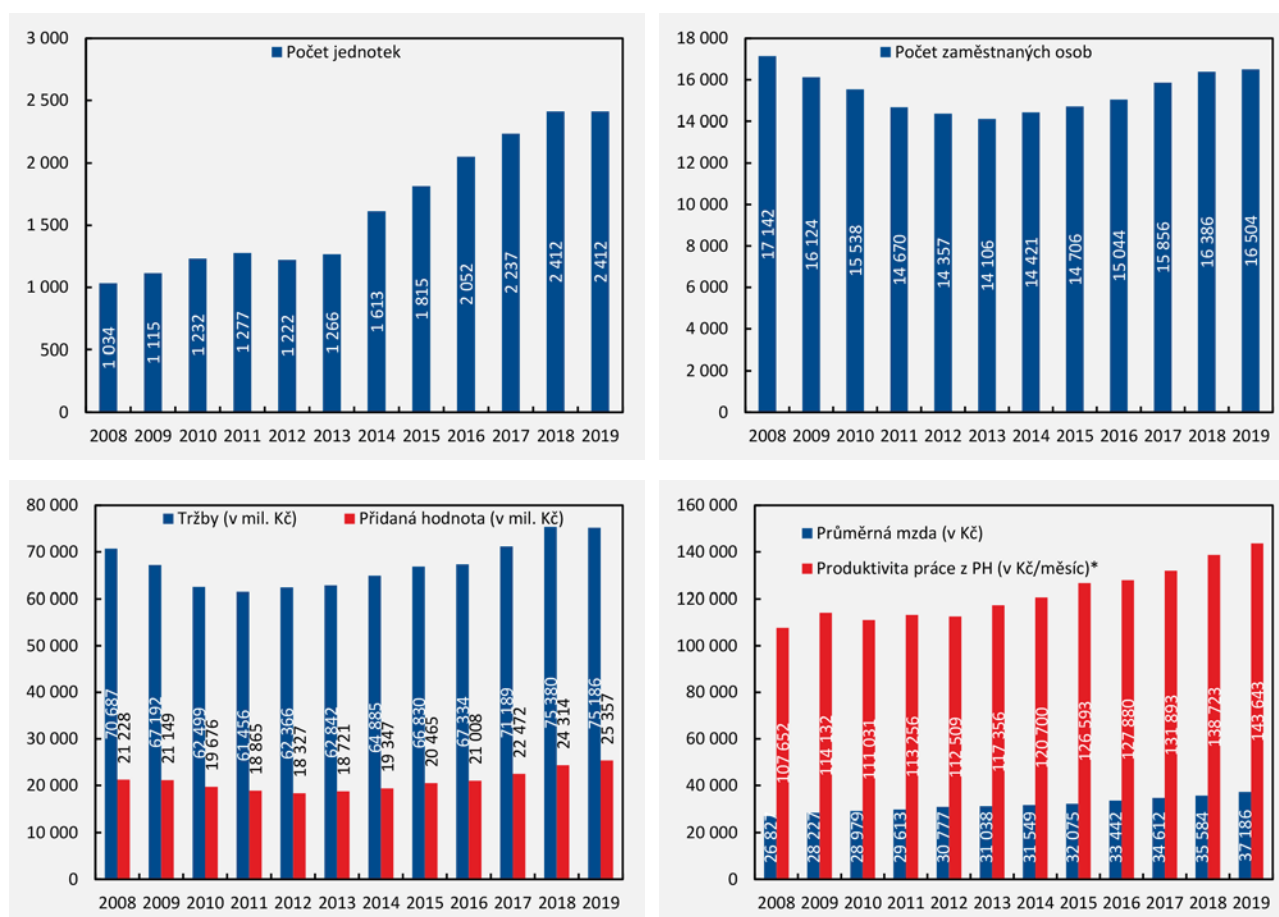
Progrese je zaznamenávána u kvality tuzemských vín, která jsou oceňována na mezinárodních soutěžích. Rok 2019 byl pro vinaře vcelku úspěšný. Trvale přetrvává záporná obchodní bilance u tohoto nápoje, když do této bilance každoročně vstupuje vysoký dovoz vína. Domácí výroba kolísá podle sklizně, přitom spotřeba je poměrně stabilní, resp. mírně roste.

Suché a teplé počasí, které „zavládlo“ po roce 2018 a pokračovalo i v roce 2019, způsobilo zájem o produkci výrobců nealkoholických nápojů. Týkal se konzumentů se zákazem pití alkoholických nápojů, ale i těch, kteří usilují o životní styl prostý alkoholem. Jde např. o nápoje s menším množstvím cukru, výrobu šetrnější k životnímu prostředí apod. Široké je i spektrum dalších nápojů, jako jsou přírodní minerální vody, pramenité vody, kojenecké vody a pitná balená voda. Důležité z hlediska osvěty je usilovat o správný pitný režim, což se týká všech kategorií spotřebitelů.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

Počet podnikatelských jednotek od roku 2014 postupně rostl a rovněž tak počet zaměstnaných osob. Tentýž trend se projevoval i u tržeb a dařilo se zvyšování objemu přidané hodnoty. Tento vývoj příznivě ovlivnil produktivitu práce tohoto oddílu. Trvalý růstový trend byl v hodnocených letech zaznamenán i u průměrné mzdy (graf 3.1). Cenový vývoj je obdobný jako u dříve zmíněných indikátorů (graf 3.2). U indikátoru Spread se projevují v jednotlivých letech výkyvy (graf 3.3).

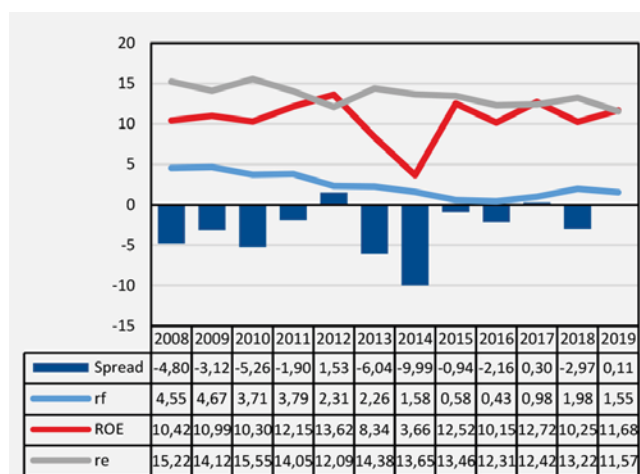
Graf 3.1 – Hlavní ekonomické ukazatele oddílu CZ-NACE 11



Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

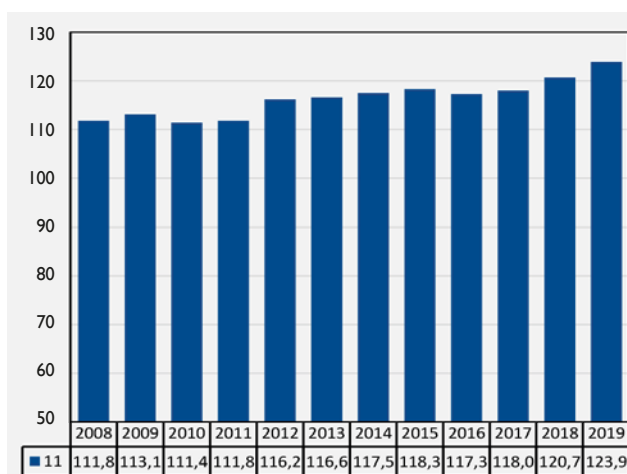
* Jedná se o alikvotní měsíční podíl vypočtený z ročních údajů

Graf 3.2 – Cenový vývoj CZ-CPA II (2005 = 100 %)



Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

Graf 3.3 – Spread (ROE – re) CZ-NACE II (v %)



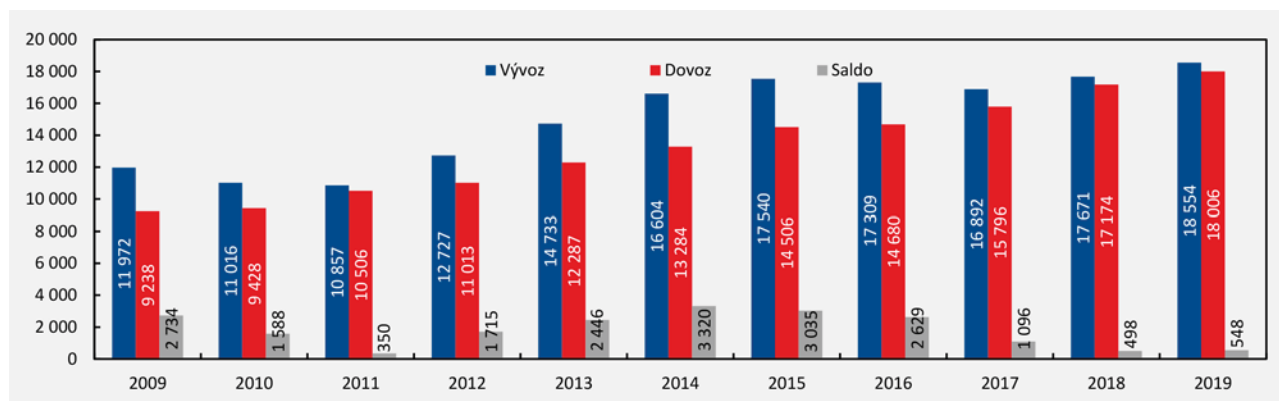
Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu s produkty CZ-CPA II vykazovalo po celé sledované období kladné hodnoty. Jeho pozitivní vývoj se opíral o hodnoty vývozu, jejichž vrchol byl dosažen v roce 2015. V dalších letech se objem vývozu snižoval, ale od roku 2018 opět rostl a v roce 2019 dosáhl hodnoty cca 18,6 mld. Kč. Dovoz ve sledovaném období rostl lineárně, v roce 2019 dosáhl hodnoty 18 mld. Kč (viz graf 3.4.1).

Graf 3.4.1 – Vývoz, dovoz a saldo zahraničního obchodu s produkty dle CZ-CPA II (v mil. Kč)

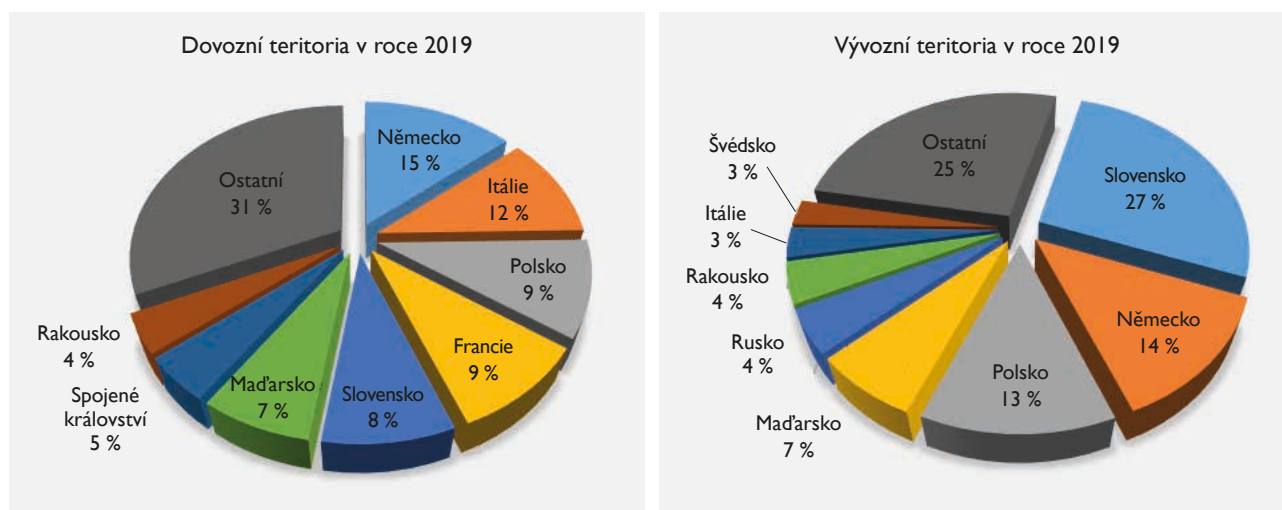


Pramen: ČSÚ, data k 6. 3. 2020

4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Import z hlediska teritoriálního je převážně uskutečňován ze států EU. Největším dovozním teritoriím v roce 2019 bylo Německo, Itálie, Polsko, Francie a Slovensko. U exportu z teritoriálního pohledu zaujímají největší podíl okolní země, jako např. Slovensko, Německo a Polsko. Podíly těchto zemí jak u dovozu, tak u vývozu uvádí graf 3.4.2.

Graf 3.4.2 – Zahraniční obchod s výrobky CZ-CPA II



Pramen: ČSÚ, data k 6. 3. 2020

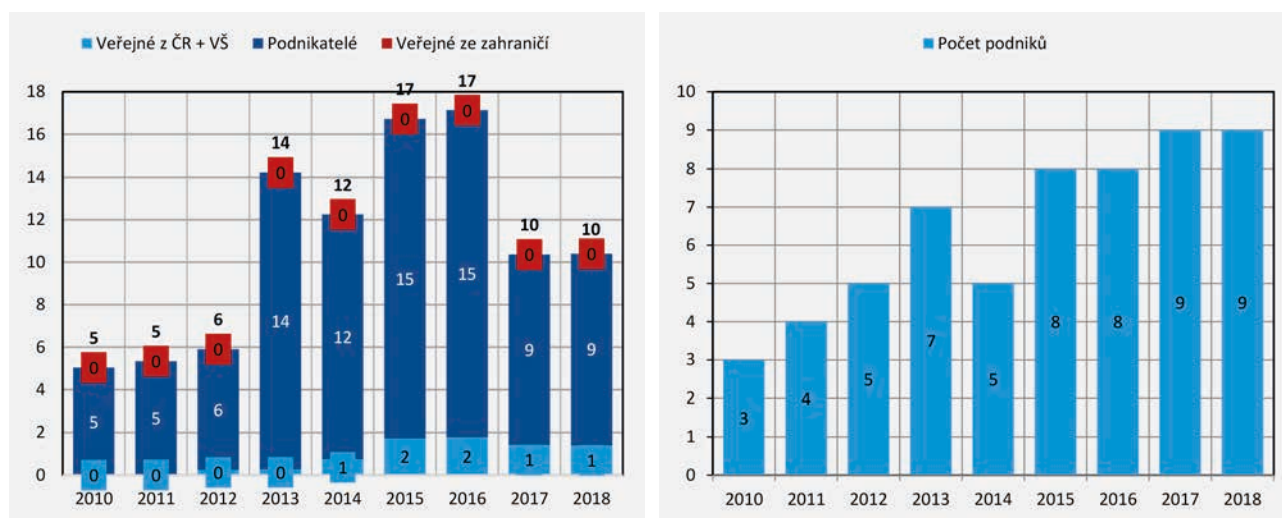
5. Výzkum a Vývoj

CZ-NACE II je z hlediska objemu výdajů na VaV a počtu podniků provádějících VaV jedním z nejmenších oddílů v rámci zpracovatelského průmyslu. Výdaje na VaV v CZ-NACE II dosahovaly nejvyšších hodnot ve sledovaném období v letech 2013 až 2016. V roce 2017 je zaznamenán pokles na 10 mil. Kč (viz graf 3.5.1), tj. meziroční pokles o 41,18 %. V roce 2018 výdaje na VaV stagnovaly na stejných hodnotách jako v roce 2017. Ani členění výdajů na VaV mezi veřejné, podnikatelské a zahraniční zdroje se oproti předchozímu roku nezměnilo, tzn. 90 % výdajů na VaV pochází z podnikatelských zdrojů a 10 % z veřejných zdrojů z ČR a VŠ. Oddíl II se na celkových VaV výdajích ve zpracovatelském průmyslu podílely 0,05 %. Z grafu 3.5.1 je patrné, že v průběhu sledovaného období nečerpal CZ-NACE II žádné finanční prostředky ze zahraničních veřejných zdrojů. Vysvětlit to lze velikostí tohoto oddílu (pouze 9 podniků bylo v roce 2018 aktivních ve VaV). Podíl výzkumných pracovníků (FTE) na celkovém počtu výzkumníků ve zpracovatelském průmyslu byl 0,07 %, tzn. ročně 6 výzkumníků (průměr za roky 2014–2018).

Podniky CZ-NACE II čerpaly v období 2009–2018 největší objem finančních prostředků z programů účelové podpory od poskytovatelů TA ČR (EPSILON, Centra kompetence, ALFA, ÉTA), MPO (Trvalá prosperita, TIP), MZe (VAK). Mezi příjemce s největší poskytnutou podporou patří IDS Advisory s.r.o., Plzeňský Prazdroj, a.s., SLADOVNY SOUFFLET ČR, a.s. a Fruko-Schulz s.r.o.

Co se týká spolupráce podniků CZ-NACE II a výzkumných organizací, tak významnými partnery pro podniky jsou především vysoké školy, a to konkrétně Mendelova univerzita v Brně (Agronomická fakulta) a Vysoká škola chemicko-technologická v Praze (Fakulta potravinářské a biochemické technologie). Dalšími partnery pro podniky CZ-NACE II v oblasti výzkumu, vývoje a inovací jsou Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s., Chmelařský institut s.r.o. a Agrotest fito, s.r.o.

Graf 3.5.1 – Výdaje na VaV v CZ-NACE II (mil. Kč)



Pramen: ČSÚ, výpočty MPO

6. Shrnutí a perspektivy oddílu

Oddíl CZ – NACE 11 má své nezastupitelné místo ve zpracovatelském průmyslu. Obdobně jako potraviny musí nápoje splňovat přísné kritérium, a to, že musí být zdravotně nezávadné. Navíc některé nápoje poskytují určité zdravotní benefity. Nápoje však v různé míře dotvářejí životní styl většiny spotřebitelů. Z hlediska produkce dominuje v tomto oddílu pivo, které v ČR bývá označováno jako národní nápoj. S výrobou piva je spojena výroba sladu, který je žádaný jak v tuzemsku, tak v zahraničí. Vazbu na zemědělství vytváří i chmel. Ve vývoji realizačních cen chmele převládá růstová tendence, která se pak přenáší do nákladů na pivo. Tato výroba se zakládá na dlouhodobé tradici, ale moderní technologie kladou důraz jak na udržení kvality, úsporu energie, tak i pracovníků, jichž je na pracovním trhu nedostatek. Řeší se i obalová technika, aby vyhovovala spotřebitelům i životnímu prostředí. Fenomémem je „České pivo“ pro svou jedinečnost. Pivo s tímto chráněným zeměpisným označením má mnohaletou historii a určenou charakteristiku. Pivo je produkováno v mnoha zemích světa, ale ČR má nejvyšší spotřebu/obyv./rok. Pivo lze také zařadit mezi nápoje s relativně nízkým obsahem alkoholu (30–50 g/litr).

Vývoj směřuje k růstu konzumace exkluzivních lihovin (whisky aj.) a tím i jejich produkci a importu, což je ovlivněno růstem kupní síly u části populace, u které tento přístup spadá do životního stylu. Vedle toho část konzumentů setrvává na pořízení běžných druhů lihovin konzumního charakteru.

S vinohradnictvím a vinařstvím se setkáváme v řadě zemí světa a samozřejmě i v EU, kde největšími producenty jsou Itálie a Francie. Celková plocha vinic v Evropě jen mírně kolísá a činí zhruba 4 mil. ha. Za období od vstupu ČR do EU (2004) vykazovala produkce v jednotlivých letech výkyvy a je obtížné jí předpovídat. Spotřeba kvalitního vína nachází v ČR stále větší oblibu. S tím souvisí i záporná bilance zahraničního obchodu s vínem, která přetrvává, protože domácí produkce nestačí pokrýt požadavky spotřebitelů. Dováží se jak balené, tak nebalené víno.

Konzumace a produkce nealkoholických nápojů a minerálních vod je výrazně závislá na počasí, ale i na dalších faktorech, jako je marketing aj. Teplá a suchá období v průběhu roku podporují jejich spotřebu a tím i výrobu a ta se pak odráží ve vyšším využití kapacit.

Celkově nápoje si udržují i přes určité výkyvy efektivnost a konkurenceschopnost i při diferenciaci mezi výrobami a firmami.

Saldo zahraničního obchodu s nápoji přetrvává kladné, a pozitivní úlohu sehrává zejména pivo a slad. U vývozu zaujímá největší podíl Slovensko, u dovozu je to Německo, tedy sousední země EU. S pomocí agrárních diplomatů je žádoucí hledat nová teritoria pro vývoz.

V příštích letech by i u tohoto oddílu měla sehrávat větší úlohu věda a výzkum. Jde především o technologický výzkum zaměřený na inovace. Tento výzkum je potřeba podpořit, zejména finančními zdroji. Lze očekávat, že počty jednotek výrobců nápojů ještě dále porostou.

Další perspektivu vývoje výroby nápojů je obtížné předpovídat. Pokud se diametrálně nezmění ráz počasí a makroekonomický vývoj a při rostoucím cestovním ruchu by si měl tento oddíl udržet konkurenceschopnost a patřit k efektivním segmentům zpracovatelského průmyslu.

Současně bude mít na oddíl nesporný vliv pandemie COVID-19 probíhající v roce 2020, která zbrzdila výrobu a prodej především nosné komodity, tj. piva na domácím i zahraničním trhu při regulaci zejména v sektoru pohostinství a cestovního ruchu.



MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz

Praha 2019

ISBN 978-80-7434-588-3

